FULLES DE TRÈVOL

POESIA COMPLETA

JOAN NOVES

Als meu pares,

que van haver de sofrir

la meva passió poètica

NOTA EDITORIAL

Fulles de Trèvol, la p*oesia completa* de Joan Noves, reuneix textos escrits en tres etapes ben distants en el temps i també en la concepció poètica: *La secreta joventut* (1971–1981), *La destrucció* (2013–2014) i la *Trilogia Valeski* (2025–2026).

La secreta joventut, publicada el 2014 a El Cep i la Nansa, recull la poesia de joventut de l'autor, ja apareguda anteriorment als llibres *Somnis i malsons* (Editorial Moll, 1980) i *Timbals de primavera* (Llibres del Mall, 1986). L'edició actual incorpora un Post scriptum amb els set poemes de la sèrie *Cançonets*, parcialment publicats a Reduccions (núm. 47, 1990). Tot i ser escrits més tard, aquests poemes formen part indestriable del conjunt a causa del llarg silenci posterior. S'hi afegeix també el poema final *Brisa* (2014), que, després d'un canvi radical de registre, representa tant una celebració del retorn a la poesia com una evocació fugaç del lirisme d'aquella etapa. El volum inclou igualment el pròleg de Josep Palau i Fabre a *Timbals de primavera*, un breu assaig que figura a les seves obres completes i que es pot estendre sense cap mena de dubte a tota la poesia de joventut de l'autor. En aquests primers llibres s'hi percep un clar batec postromàntic, combinat amb una passió gairebé instintiva per l'estructura formal, en el marc de la revolta eròtica, emocional i poètica pròpia de la seva generació dels anys setanta.

La destrucció, escrita uns trenta anys després i publicada el 2014 també a El Cep i la Nansa, s'inscriu en un registre radicalment diferent. Es tracta d'un al·legat polític situat en el context de l'intent d'independència de Catalunya a l'inici del segle XXI. El llibre presenta un llenguatge directe i una gran diversitat formal: del vers lliure a un ampli ventall de mètriques -del trisíl·lab al decasíl·lab-, així com formes com el sonet (estricte o encadenat), l'epigrama, el romanç, el cal·ligrama, aproximacions a l'esperit del *rap* i una breu escena de teatret de titelles. La tonalitat oscil·la entre un discurs realista, èpic i persuasiu, composicions amb elements d'humor o sarcasme i, cap al final, una certa deriva lírica. Lluny del lirisme dominant en la joventut, aquest llibre s'inscriu en una línia de poesia de combat que, amb paraules del poema inicial, es podria definir com un intent de realisme democràtic. Al final s'inclouen dos poemes escrits l'any 2025, en l'apartat *Anys després.*

La *Trilogia Valeski*, escrita al voltant d'una dècada més tard que *La destrucció* i publicada immediatament al blog de l'autor, inclou *Vida i mort del mim Valeski*, *Teologia per a simis* i *Mozart escoltant rap*. Es tracta d'una reflexió filosòfica recurrent que tendeix cap a una expressió propera a la prosa, amb alguns poemes aïllats que funcionen com a contrapunt líric. El jo poètic oscil·la entre la veu de l'autor i la d'un personatge interposat -el mim Valeski-, que permet un distanciament deliberat. El vers lliure hi és predominant, amb una atenció molt marcada cap al ritme intern dels versos. Algunes vegades el criteri formal es desplaça del metre cap a la disposició tipogràfica, amb versos d'extensió similar que tendeixen a una configuració visual rectangular del poema, sense arribar, però, a l'extrem d'algunes

poètiques angloamericanes que substitueixen el metre per la regularitat espacial absoluta en detriment del ritme.

No deixa de ser paradoxal que un poeta voluntàriament allunyat de premis i jocs florals -i que sempre ha tingut Arthur Rimbaud com a referència vital, tant en l'aproximació com en l'abandó de la poesia- presenti tres etapes que mantenen una certa correspondència irònica amb les categories o potser les anti-categories de la Flor natural, l'Englantina d'or i la Viola d'or i argent.

Les tres etapes de la *Poesia completa* de Joan Noves configuren un conjunt d'una gran varietat temàtica i formal, amb una evolució molt profunda al llarg del temps.

LA SECRETA JOVENTUT

1971-1981

Amb un pròleg de Josep Palau i Fabre

PRÒLEG de Josep Palau i Fabre a *Timbals de Primavera*

JOAN NOVES I EL SEU COS A COS AMB LA POESIA

No recordo haver llegit cap poeta nostre, de Rosselló- Pòrcel ençà, en el qual la presència dels quatre elements -terra, aigua, aire i foc- hi sigui tan viva com en els versos de Joan Noves. Aquest retorn als elements és un dels trets característics del nostre temps, allò que feia de sobte Rosselló-Pòrcel, mort el 1937, amb vint-i-quatre anys (amb l'accent posat particularment sobre el foc), el nostre contemporani per a la resta del segle XX.

La poesia de Joan Noves oscil·la entre la contundència lapidària, que representaria l'element terral, i la fugacitat permanent, perceptible en les estructures mòbils del foc i els evocacions de l'aire que informen els seus poemes. Dels quatre elements, tres semblen respectats en llur idiosincràsia i simbologia natural, però no l'aire, que s'ha convertit en un vent, fugaç i esmunyedís, un vent que s'ho emporta tot, en el qual van embolcallats els seus propis versos, creant així una mena de *revessa* de la contundència a la qual hem al·ludit abans.

Joan Noves, que ha vingut a la poesia una mica tard, una mica més tard de la que sol ser-ne l'edat habitual, situada a l'entorn dels vint anys, se n'ha rescabalat amb escreix. No vull dir amb això que la seva poesia hagi passat d'incipient a madura, sinó molt més: no sols ha reconquerit el temps passat (un passat que potser li havia estat escamotejat), sinó que s´ha endinsat en el seu futur. Els seus pomes són una revolució que ha acomplert sobre ell mateix, a expenses seves, com un voltor que necessités nodrir-se de la pròpia vida per sobreviure. Més enllà de les imatges, dels temes, dels rostres o els cossos que l'han esperonat a escriure, hi ha en els poemes aquesta acumulació temporal que espera ser desacumulada en nosaltres o en futurs lectors... És en aquest sentit que la seva poesia, tant o més que per la seva expressió i pel món que ens evoca, em sembla exultant i estimulant.

Els qui hem viscut la postergació de la llengua i la por d'una agonia del nostre verb, no podem deixar de sentir l'embranzida d'aquest alè, que no ens parla sols d'avui i per avui, ans sentim que també ho fa per a d'altres i per a demà. Alguna cosa empeny molt endavant aquests *Timbals de Primavera.*

Tot al llarg de la poesia catalana moderna hi transcorre una problemàtica que podríem sintetitzar en la contraposició cristianisme-paganisme, problemàtica que he subratllat alguna vegada, però que no ha estat, que jo sàpiga, degudament estudiada, tot i constituir un dels substrats ineludibles de la nostra identitat. El problema el trobem en Verdaguer, el trobem en Maragall, en Costa i Llobera, en Carner, en Lleonart, en López-Picó, en Carles Riba, en Sagarra, en Marià Manent i en molts d'altres. La solució del conflicte es decanta gairebé sempre a favor del cristianisme. Només hi ha una veu en la qual la balança sembla contrapesar-se amb la del paganisme, que és la de Salvat-Papasseit. Encara cal entendre'ns de quin cristianisme parlem i a quin paganisme ens referim. Existeix en la poesia catalana moderna un cristianisme difús, basat en la caritat i que també pot ser

designat franciscanisme. Salvat-Papasseit és l'únic que, sense renunciar a aquest, dóna lliure vol al desig i als sentits. Per fer-ho, li ha calgut enderrocar la idea de pecat, que els altres poetes citats no semblen haver volgut o no haver gosat eliminar del seu univers. Només Sagarra, desdoblat en el Comte Arnau, se li pot equiparar en aquest punt. Jo he viscut aquesta alternativa d'una manera dramàtica i he intentat que la meva veu pagana se sobreposés a la cristiana. És potser per això que sóc tan sensible al triomf d'aquella, del tot sense tortures ni enfarfecs, en la de Joan Noves. *Timbals de Primavera* potser és, en aquest sentit, el primer llibre en la nostra poesia en el qual l'alliberació és total. També Rosselló-Pòrcel és una veu pagana, però d'una manera més somorta. En no presentar-se en forma de lluita passa més desapercebuda, en defugir l'Eros o no donar-li cabuda sembla haver eludit el valor que podia fer triomfar el seu paganisme. Car aquest triomf del paganisme es dóna del tot a través de l'erotisme, després de complexos castradors o inhibidors. Han calgut més de cent anys perquè arribéssim aquí. És en això que la veu de Joan Noves em sembla del tot fresca i palpitant. Perquè les dones poguessin esdevenir eugues calia l'alliberació de la dona mateixa.

Aquesta veu s'inicià fa uns quants anys amb *Somnis i Malsons* que no em sembla haver tingut la ressonància deguda. Del temps que el nostre país no era res i les veus dels poetes ho eren tot, hem passat a un temps en el qual aquestes veus semblen gairebé no ser res, sense que això vulgui dir que els país hagi arribat a ser del tot ell mateix. Alguna cosa no anava aleshores, alguna cosa tampoc no va ara.
Aquest retorn al paganisme que *Timbals de Primavera* proclama estentòriament, de fet només ha estat aconseguit a repèl del vell concepte autopunitiu i frustrador de castedat i de la idea de pecat que acompanyava el sexe i la sexualitat. El llibre s'inscriu, per tant, en aquesta línia d'alliberament de l'home que arrenca d'una reconsideració de l'Eros, entès com un valor positiu. Noves troba i ens ofereix l'ordit d'una cosmogonia a través d'aquesta exaltació sensorial. És el final del seu camí, l'etapa a la qual ens costarà més d'accedir, la caverna més difícil de transitar.

Convé dir això des del primer moment perquè és massa fàcil confondre aquesta força alliberadora i aquest retorn al paganisme com un mer enderroc o desgavell d'altres valors o de tots els valors cristians. Tant o més que el crit rebel de *Zarathustra* nietzscheà, crec que cal, aquí, referir-se a un altra deu no tan espectacular, però que ha ant obrint-se pas en la societat actual i de la qual *Timbals de Primavera* resultaria ser-ne la versió més afortunada en el nostre país. Em refereixo a *L'home que era mort* de D.H.Lawrence, llibre no massa conegut entre nosaltres i que mereixeria ser traduït. En aquesta breu novel·la, Lawrence ens presenta un Crist (mai no anomenat en el relat, em sembla), no per combatre'l, no per renegar-ne, no per contradir-lo, sinó un Crist després de la mort que, autèntic taumaturg, ressuscita i que, desenganyat dels homes i de les seves pròpies pretensions de redimir-los, s'uneix a una dona per viure una altra vida o recomençar la vida, seguint un camí secret i personal. Els interrogants, les hipòtesis que aquesta nova vida, en els inicis de la qual es clou la narració, suscita entre nosaltres, són tantes, que sembla com si, des de fa mig segle no haguéssim fet altra cosa que intentar desenvolupar-los. La veu de Noves respon, sense voler, a aquestes premisses. I dic sense voler perquè estic segur que ell no coneix l'obra de Lawrence, però *Timbals de Primavera* està amarat d'una noció positiva del cos, d'una

sensibilització i d'una ordenació a partir d'aquest, que m'ha fet inevitablement pensar en el que podríem anomenar cristianisme-pagà propugnat per Lawrence.

El cos esdevé un punt imantat de l'univers, l'únic al qual podem referir necessàriament totes les coses perquè és l'únic que coneixem de veritat i del qual tenim dret a parlar. Vist així, l'erotisme no és sinó la posta en marxa d'un funcionament més profund i més ric d'aquest humanisme biològic i d'aquesta alta coneixença que parteix del popi cos.

El resultat d'això és, com hem dit, una cosmogonia –sí, una concepció de la vida i l'univers travats- en la qual els termes matèria i esperit no es donen en una forma dual i antitètica com ens els presentava la tradició, tal volta degradada del cristianisme occidental, ans una concepció en la qual les coses tornen a inscriure's les unes en les altres, en una unitat superior i indestriable que, en aquest cas, esdevenen consubstancials de la mateixa poesia que les expressa. Heus ací com, a través de l'erotisme, hem anat a parar a una nova estètica i a una nova metafísica. D'aquí la importància que em sembla revestir *Timbals de Primavera.*

Al final de la lectura se'ns fa patent que tota la temàtica del llibre es redueix a una, i que la seva poesia no versa sobre l'amor, o sobre la mort, o sobre la primavera, sinó que és ella mateixa la qui és constantment present en els poemes, que és amb ella, que comprèn tots aquells problemes, amb qui Joan Noves estableix un combat, una mena de cos a cos pròxim i incessant.

Josep Palau i Fabre

Barcelona, Febrer del 1984.

SOMNIS I MALSONS

POÈTICA

Vas, véns, fas l'amor, mires la mort

i t'adones que viure

és un verb.

SERPENTINA

Entre les serps que viuen al meu cos
i s'alimenten de la sang dolenta
-les serps que em xuclen fins al moll de l'os-
hi ha la que dorm al cor tota calenta

del foc del meu infern de cada dia
-la serp de tendres ulls i mans de dona-
que és una serp d'infant i melodia,
com una fera ensinistrada i bona.

Només em besa el rostre si adormit
somio que el meu viure és una faula
mentre no sé qui sóc ni tinc la brida,

o se'm desperta als ulls tota la vida
-somriu sense sentit cada paraula-
i se m'enrosca dels genolls al pit.

TRÀNSIT

Per dintre el somiós morir de l'aire i l'aire
quan no domina encara el gust total de mort
s'allarga una ala blanca als ulls inacabables
que toca l' últim astre que hi ha sense perfil.

S'adorm a la paret tota l'heura que passa
ferida per la verda besada d'un gran crit
que es mira a l'ombra bona de l'aigua i de la casa
i es perd dintre el meu somni pintat de sol a sol.

Les granotes s'adonen d'una estranya esperança
colgada entre rialles a sota el fang etern
que oblida quatre coses cada volta d'esfera
i no sap cap paraula més llarga que la llum.

Només dura un somriure de flor que no s'apaga
quan mor tota la terra cap al final del vent
i el firmament és una immaculada negra
que es mira el dia atònit de pura contrallum.

SOMNI DE CADAQUÉS

Vora la mar, al sol, batent les dolces ales
s'aixeca de la terra l'ocell de l'infinit,
les veles esbafades s'adormen a les cales
i el món sembla un miracle que calla enfervorit.

No passa ni un raig d'aire que trenqui l'agonia
dels núvols i les cases en blanca llum solar,
domina tots els somnis la gran malenconia
que dóna a cada cosa una blavor de mar.

Així, sense cap nosa, vora un repòs etern
em succeeix la vida com una onada nova
que torna sense pressa al port del seu destí,

i no és estrany que em doni per una flor d'infern
que em fa sofrir de nits i amors fins que renova
la sang que sento morta sota aquest cel tan fi.

POETA

A l'estil de Palau i Fabre

He passat clares nits a la regió deserta
on dormo al mateix llit amb roques i coralls;
fecundaré en la pedra un somni de cristalls
que em té sense descans, totes les nits alerta.

Llançava a mitjanit, vora l'onada incerta,
el semen sense rostre que vesso entre badalls;
conec tots els bordells on ballo lívids balls
fins que una veu amant puríssima em desperta.

Llavors murmuro al vent la màgica promesa
dels llavis orgullosos en somni delirant
al centre de la llum que hi ha en la poesia

-i encara dic renecs sobre una rosa encesa
que muda la paraula en cendra o diamant.
Jo cremo el meu amor en focs de fantasia.

PICASSO

Mireu aquest poema escandalós
que arrenca els ulls del cos amb una urpada
sense un sol mot que apagui la consciència
ni una papallona amagada al sexe.

Mireu, mireu com trenca les corol·les
i baixa fins al ventre de la planta.
Que mireu com insulta les roselles
que tanquen el vermell sense victòria.

Lladre de grocs, de blaus i de magranes
fa viure una bèstia de colors
en lloc d'un home viu -i és més humana.

(De nits la potència dels cavalls
galopa per la mar desesperada)
Mireu, mireu la boca de la gana.

CANÇÓ DE BRESSOL

Els àngels neixen al teu cos
i els déus envegen el teu nom;
en dolça pau s'adorm el món
quan als meus braços tu t'adorms.

PUNTA DE DIA

Ara la llum es lleva
i pren el vol
per la sang i la gleva.
Trastoca el dol.

S'aixeca sobre roses
fins al brocal
de claror de les coses.
Somriu al mal

i aquí s'acaba l'aire.
Comença el cant
que puja més enlaire.

Plena de sort
una gran lluna gòtica
juga amb la mort.

MITJANIT

Ja no tinc somnis més alts.
La pell és vent a les ales.
Per sota els besos surt sang
i apago la llum dels astres.

Tota la nit surt del cau.
(Alta nit de tres mamelles).
Reposa un pànic suau
com aigua a cada parpella.

Passa un dolor pels carrers.
S'endu les dones fingides.
Fa vuit dies que no sé
quina era la meva amiga.

La nit s'estira al meu llit.
Porto als llavis trenta marques.
Sempre em sento un mal aquí
i abraço una veu sense aire.

CONQUESTA

La penjo d'un somriure com un cranc
que ignora el llaç vora la mar que calla
i a poc a poc -de nit- amb la navalla
començo a obrir-li al cor un esvoranc.

Gelós de posseir tota la sang
mossego sense límit ni deixalla
i embolco amb lli de besos la mortalla
lentíssima d'amor que faig de franc.

Després, molt morta, blanca i ombrejada,
la miro al meu costat com qui no vol
i porta tot l'amor a la figura;

inflat amb defallença inesperada
un àngel maleït emprèn el vol
i deixa entre els llençols la carn més pura.

AMOR DE TACTE

Toc de llavis, roca, esquerda
sota la paret del rostre.

M'ajec entre fonts i pomes
al migdia més total.

La mà profunda s'arrissa
pels penyals, als cims de llet.

Volcans en activitat
couen les roses dels cràters.

Els ulls baixos m'extasien
tots els dits de l'esperit.

Toc de llavis, roca, esquerda,
coll, trompeta, nit, genoll.

S'obre tota una altra Venus
rere els braços afegits.

Ventre unànime, espectacle
de la pell i dels clavells.

Soca, soca, arrel, arrel.
D'un cop s'esberla una pedra.

(Demà el record serà un
puzzle de sensacions).

AMOR DE DIFUNTS

Amb tu sóc tan feliç

que m’he oblidat dels cucs

i només miro pel forat del nínxol.

REQUIEM PER A UNA *JONKIE*

Aquesta nit a les dotze
i a la porta dels fanals
s'obrirà com una rosa
la noia dels set amants.

S'obrirà tota per dintre
amb un ganivet daurat
i una ànima més daurada
sortirà picant de mans.

Els frares i les marfantes
jugaran per l'empedrat
i els llavis sense esperança
es besaran amb espant.

Tocaran a mort campanes.
Santa Maria del Mar
s'alçarà més de puntetes
per veure tots els pecats.

A la cambra de les fades
un llarg rierol de sang
s'escolarà com un lladre
i tacarà els llacets blancs.

Els coixinets de fer punta
s'obriran sota els brodats
i deixaran sortir el sexe
dels dimonis oblidats.

Una ànima deslliurada
bategarà per l'espai.

CONTACTE

He vist un home amb els cabells del vent i de la mar
A dintre del seu pit hi havia un cavall i una flauta
Tenia les mans més obertes que els dies i que els ulls
I a cada pas li naixia una flor a la sabata

D'estatura regular més aviat alt i baix
I el cor no presentava especials característiques
El seu gest era normal i duia un vestit corrent
L'ànima de blue-jeans i una camisa de brisa

Declarava un mal ofici que no donava el sou
I des de llavors que feia hores a les màquines
Semblava catedràtic i obrer d'arquitectura
O funcionari que plega amb les mans a les butxaques

Tenia la veu més baixa que el vol de les gavines
I si es tracta d'un amor se li glaçava el rostre
Però a l'hivern s'abrigaria amb una pell de carícies
I tot el cos se li omplia de cants i d'agonies

L'he mirat tan endintre que li he tocat el cor
Li he demanat un ramell de cançons i de faules
I m'ha donat un pedra que sempre em cau a terra
I m'ha dit quatre coses que em vull fer un tatuatge.

LÍMITS

Als ulls de l'Est somriu la llum del mar,
l'Oest és la terra eixuta i daurada,
el Nord és d'aigua i de cançons als arbres,
el cel del Sud és d'infinits ocells.

A l'Est domina el cor dels mariners,
l'Oest fidel és una perla trista,
el Nord és un crit de música als boscos,
les nits del Sud són doloroses flors.

l'Est és desig de serviola al vent,
l'Oest de terra i de llavor fecunda,
el Nord és una tórtora a les herbes,
el foc del Sud és una veu d' amor.

A l'Est no sento el mar, anys fa, ni el vent.
No veig llaurar a l'Oest la terra lliure.
No canten cap al Nord, callen ocells.
Al Sud potser es ressentirà l'amor?

ESPANYA 1974

A l'hora de les postres dels edils
que han escurat els ossos fins al moll
i en un solemne gest drecen el coll
per menjar els dolços que fan als asils

eunucs privats de llengua i de cervell
en grans escopidores de metall
que balandregen al compàs del ball
mentre una serp els puja pel clatell

i pengen fins a terra els eterns mocs
mesclats amb mala sang i llet de mort
que donen a cada ànima el conhort
dels sacrificis per criar més bocs,

jo miro ben al fons dels culs dels gots
amb una innocència de cretí
per veure algun reflex del meu magí
o ser un estúpid déu entre ninots.

ELS TORTURATS

Un àngel maleït que persevera
em furga el fons dels ulls amb un bastó
fins que m'encerta el nervi del dolor
i em penso que la nit es desespera.

La nit és una nit que s'esparvera
i jo, que em torno boig en un racó,
engego al cel bombolles de sabó
i amago un raig de sol a la pitrera.

Recompto les estrelles per darrere
i canto un xiscle amb lletra de cançó
per encisar la vida riallera;

però la mort domina la frontera
que hi ha entre l'infinit i l'horitzó
i resto condemnat a la barrera.

AUTORETRAT

Jo sóc un home sol, un vespre intern
que vaga per confins miraculosos
i ronda les tenebres de l'infern.

Si l'ombra allarga els braços temorosos
per abraçar-se amb una nit del tot
jo només penso en besos tremolosos.

Murmuris que perduren sense un mot
o una remor que sobrevola els resos
dels avesats a mantenir el cap cot.

Només la brisa i la remor de besos
quan tot el cel s'inflama pel ponent
i cremen dies que no són als mesos.

Per l'aire que domina el món absent
circulen genis que trastoquen l'hora
i fan de cada cosa ésser vivent.

Em quedo de les ombres a la vora
mentre la llum somriu sense confins
i em mira vencedora des de fora.

Sospiro per la fosca dels camins
i per la sang puríssima dels cossos
que viuen contra els infinits destins.

Tota la nit se m'encomana als ossos
i em crema a les entranyes un mal foc
que em socarrima l'ànima per trossos.

Els dies passen però jo no em moc
i visc al centre de la nit sagrada
que esguarda l'univers com si fos poc.

Els monstres em somriuen de passada
mentre de lluny me'ls miro embadalit
i em deixo tot el cor a la mirada.

Detecto els maleficis amb el dit
i per sentir-me'n a tota hora lliure
imposo sobre un crit un altre crit.

Dels folls aprenc l'amor que es posa a riure
i de les flors el cant original
que tota criatura fa reviure.

A poc a poc em sé tot mineral
però ferit de llum i de tenebra
des de la mica d'ulls fins al final.

Només vull que de mi resti la febre.

NOCTÀMBUL

Una dolça follia em pren els ulls
si miro la claror de les finestres,
carrers de la ciutat il·luminada,
fanals patètics a totes les ànimes.

És la ciutat sagrada de les llums,
amb un deliri de balcons salvatges,
escales melancòliques i cúpules
que brillen sota els astres posseïts.

Encesos contrallums de catedral
i cantonades de perfil frenètic,
domini de les pedres i dels núvols
sobre els solemnes moviments del cor.

Jo habito a la ciutat dels esperits
-ramificat plaer dels nervis foscos-
camino entre els amants i les estrelles
i sento sota el cos les clavegueres.

VIBRACIÓ

Al centre del meu cos s'aixeca un crit
On tot el pensament se m'entrebanca
Darrera dels meus mots els mots dels vius
I els mots dels morts al fons de l'esperança
Dels meus dos ulls clavats a l'infinit
Al cor del temps als brots de cada branca
Reviu un crit d'origen fosc i pur
Que ara em travessa el cant com una llança
De foc i amor un crit des del bressol
Fins a una altura d'home que m'esglaia
Quan penso una paraula il·luminada
O beso a poc a poc l'entorn d'uns ulls
Que són dos camps encesos i jo núvol
Que fa un crit delitós al cel d'estiu
I vibra entre les flors tot l'esperit
Amb tanta llum que m'insisteix l'enyor
Dels déus antics i morts i un greu desig
Sota aquest sol que es pon com una brasa
Al mig del món la set d'eternitat
Que no s'apaga amb besos a les roses
Més dolces i profundes que té el cos
Ni entre murmuris de l'amor als llavis

Dels més tendres amants l’anhel més fort

Que neix a l’infinit dolor dels ossos

I és lliure i vertical com una estrella.

JARDÍ

Corol·la als ulls o amarga flor sagrada,
la vida se'm desclou com una rosa.
Ignoro els crits d'agonia dels membres
i miro l'aire lleu sobre les herbes.
Passen els déus com una mica d'aire
que llisca entre la nit i les magranes.
Em confio en secret a la bellesa
que lluita a cada pètal per la vida.
Els arbres i les flors se m'encomanen
com una nit de primavera als llavis.
És tan estrany aquest dolor salvatge
que puja per l'arrel de les moreres!
Canto la nit dels lliris que s'esgoten
en un desesperat anhel de pol·len.
A l'horitzó descansen oliveres
i els arbres i les flors se m'agermanen.
La vida se'm desclou com una rosa
mentre canten les òlibes als boscos.

TEMPS D'OR

Creixia pel camí la llum a les bardisses
i l'aire sobre el mar volia violins.
La terra es desvetllava per hores corredisses
i als ulls desvariava la rosa dels destins.

Com dolça primavera la vida es consumia
entre il·lusions primeres i desenganys lleugers.
Vetllava un déu amable la plenitud del dia
i als ulls s'entretenia la flama dels rosers.

Florí tota una tarda d'inútils papallones
i em somrigué formosa com un somni d' infant.
La sang s'enamorava i feia indòcils ones
que sobre el cos alçaven un sereníssim cant.

Com una dona eterna que es posa les estrelles
la nit immaculada tenia el cor perdut.
Era el temps de les faules verídiques i belles
que jo sempre recordo com si l'hagués viscut.

TRISTESA

Jo he sentit la tristesa dels seus ulls sense rosa,
un ulls sobre la terra calladament posats
on vola l'enyorança com per la llum l'alosa,
uns ulls que sobreviuen només de mort voltats.

Si jo veiés, enmig de tanta alegre nosa,
aquells ulls tenebrosos cap a l'amor girats,
oblidaria el cel, la llum, qualsevol cosa
per les mirades mortes en una nit d'esclats.

Seria un ideal diàleg per les ombres
d'aquells ulls i els meus ulls en gran dolor platònic
sobre un espai visual de llamps esmorteïts,

i en un desesperat desig d'amor sincrònic
per les ninetes blanques on foren infinits
es mirarien a les últimes penombres.

REFUGI DE LA VIDA

Vivim en una casa sota el temps

Una casa antiga i freda

Només amb una llar que tots voltem

Amb una mica d'amor frenètic

Però el foc no és prou

I el fred és tan intens

Que entra per les finestres imprevistes

Els porticons que baten sense descans

I passa per les escletxes més primes de la llum

Entre la fusta corba d'anys i d'esforços geomètrics

Per la forma pura

L'aire circula com una fulla d'afaitar

Entre els cossos que es toquen

I talla els cabells de l'ànima

Sense que ningú no pugui mai no pugui mai

Trencar l'aire que passa

Que ja ha passat abans o que després

Separarà infinitament amants en ombres

Que ja no són sinó una còpia exacta

Dels detalls sense importància

Els ulls les celles els llavis el cor

Quan tots els vidres són humits i glaçats

I moltes caramelles de gel pengen dels arbres

Donen els tocs definitius als rostres

Com les últimes línies que a la pintura freda

Afegeix un geni de colors

I per un moment és viva però lluny

Infinitament sacrificada a la bellesa

I a l'absència de contacte com els déus

I els records

Els tendres detalls dels cossos

Delicadament perfectes

Somriuen a la llum ingènua dels ulls

I es destaquen incitants sobre les formes

Més reals i més confuses dels membres

Com els metalls preciosos que fan del mineral

Una joia bruta en la caixa del geòleg

Separada per un vidre transparent

De les nostres mans lleugeres i admirades

De tanta força dèbil

I tot s'entrega al simple sacrifici

Del tacte artificial de la distància

Que hi ha entre la pell i l'ànima sòlida

Al càlcul aritmètic

De l'amor exacte d'una dona normal

I d’un home normal concret vestit cansat ulls d’avellana

Amb dos braços dues cames un cervell

I un sexe sota els núvols

Que un instant més a prop més a prop

Es besen els nervis solitaris

I tenen una intensa passió transitòria

Mentre a fora és l’hivern

I l’infinit espai criminal

Que ens volta i odia per sempre per sempre

Ens mira a la nit com els fills

D’una gran mare cega

Però ens mira amb estrelles de nou

I de nou l’univers és més bell en els somnis

I només d’allí esperem

Una veu que ens cridi pel nom

Com el cant beneït d’un ocell innocent

Com un crit d’essencial primavera

Que floreixi en els actes

I així passa aquest temps tan estrany.

MEDITACIÓ

Passa la meva vida
Com una perfecta flor moribunda
Que coneix l'harmonia del cel d'estiu
I cau sense crits al sol

Només sóc una vela en el ponent
Que té la brisa al cor
Quan floreixen les nits del mar
I l'ombra és vençuda per l'ombra

Sobre els llavis dels morts
Faig les cançons als besos del futur
Com lliris resistents
Que aturin l'aire a les portes obertes

Els dies passen com llamps senzills
De la nit infinita
Però la distància és més gran en l'amor
Que en l'espai i en el temps.

SEE YOU

M’ho vas dir amb la cara amagada als braços
i els ulls brillants que et vaig mirar després;
res no feia pensar en amants capaços
de dir-se un mot i no veure’s mai més.

M’ho vas dir tan senzill que una mentida
semblava que per l’aire voleiés,
i jo amb els teus cabells vora la vida
feia una trena d’or que m’hi lligués.

Tan dòcil m’ho vas dir que no et vaig creure,
però fa anys i de tu no en sé res;
si passa el temps i ja no et torno a veure
sàpigues que estic bé i t’escric poemes.

TARDOR

Deixar, deixar, deixar, deixar-me
com una capsa buida,
amb els ulls falsos
que estimo la vida,
una mica desesperat
sota la tapa.

RODAMÓN

Passes per un carrer, és nit tancada
i no somrius si no és per allunyar
tota la por que tens, només la lluna
a dintre teu comença a tremolar.

Mires al teu voltant, la nit és freda
i no pots fer sinó besar i besar
qualsevol cos que tinguis a la vora
com si fos únic, com si fos més clar.

Travesses el dolor, l'estranya passa
que dónes des del cim d'un campanar
fins a una estrella que no té esperança,
travesses tot el món si fa o no fa.

Tot és igual, tot és destí de rosa
que es mor a cada cos sense parar,
tot és desig de foc o de sepulcre
que corca el pensament, la veu, la mà.

Coneixes bé l'amor, cançó vermella
que es canta i que no es pot tornar a cantar,
només murmuri de la vida als llavis,
només la barca de la vida al mar.

Passes per un carrer, res no t'apressa
ni l'alba no t'espera l'endemà,
ara i adés t'ajeus, després camines
com qui no vol ni jeure ni avançar.

DESTÍ

Si véns amb mi

Escoltaràs els crits dels torturats

I més enllà el silenci

Una cançó et dirà

Que ets fals com una baldufa que balla als núvols

Només sabràs que ets fals

I que tens una papallona al cor

Que jo m'entretinc a perseguir amb la xarxa del vers

Perquè jo també sóc fals

I necessito una presa semblant

Per examinar-la amb amor

Per això escric en un paper la meva vida

Aquest és el meu ofici i el meu destí.

AFRODITA

Ella neix sacrificada als ossos de la vida vertebral

Desesperadament verge

I corre per les medul·les vibrants

Delicadament

Surt de les aigües mortes

Lúcida

Com una espelma eterna

En la foscor dels nervis

Que torturen

Que torturen els membres erectes

Sota una nit esplèndida de gossos romàntics avorrits de carícies

A les roses de la carn sagrada

Dels humans

Ella besa

Amb les genives

Els racons somorts de l'ànima buida

I s’il·lumina

Dolça

Eterna com una blasfèmia pura

Inflamada en el cor dels cucs

Dels cucs dels cucs dels cucs

Que cerquen sense descans

El càncer

De la meva despulla viva.

LES EDATS DEL COS

Els ulls desesperats de tots els àngels
ens envegen l'amor sota l'estiu
mentre et desclous com una planta al sol
amb els meus dits introduïts a l'ànima.

Jo em faig més vell i tu més jove i més
desarrugada a cada bes perfecte
que et creix al cos com una flor que s'obre
i t'encomana la follia als membres.

Passen els anys i em cauen els cabells
en un instant de fosca i greu delícia
que corre per la sang sense sortida
i em dóna un moviment de pur desfici.

Hi ha un temps a l'inrevés entre tu i jo
i mentre t'omples de profundes roses
em vessa tot el cor a dintre teu
i perdo entre plaers la sang més blanca.

Jo sóc un mort damunt la teva terra
i tu ets l'infant de pit que en mi reposa.

PRIMAVERA

Riuen tots els camins, mai res no es cansa
de viure sense pressa al raig del sol;
les cançons dels ocells més alts i lliures
són les llavors del cor i del desig.

Els dies tenen llum a les entranyes
i a dins de cada cosa hi ha un colom;
jo em perdo rere un vol de papallones
amb una por lleugera dels destins.

Floreix la nit vermella a les roselles
i deixa els tendres camps il·luminats;
les noies tenen flors més amagades
i en porten d'altres a sobre els vestits.

Puja un deliri per l'arrel dels arbres
i tot sospira com un pit al cel;
jo em perdo entre les branques tremoloses
amb una por secreta de morir.

LA FLOR NEGRA

A dins de cada ocell, una flor negra
obre els seus pètals per florir en el cor
i en el silenci lliure de les ales
ploren les roses que no tenen fills.

Només resta un dolor sense carícia
que es posa als ossos tendres dels ocells
i els deixa a poc a poc entre les herbes
perquè no siguin les flors de l'espai.

S'estronca vora el mar el gran desfici
que lliga a l'aire els ossos dels ocells
i cauen sense amor sobre l'arena
com les flors seques d'un jardí de foc.

A dins de cada ocell, un de més lliure
obre les ales per morir en el vol
i mentre vola és una rosa encesa
i mentre viu té una flor negra al cos.

DESTRUCCIÓ DEL RECORD

Faria un tendre munt dels meus records més bells
i els cremaria al cel en una breu fogata,
cremaria els camins, els besos i els ocells
que van saltar per dins de la primera mata.

No deixaria res al meu cervell eixut
que no fos una nit deserta d'abraçades,
no tindria passat que no fos temps viscut
entre somnis de llum i falses llambregades.

Oblidaria un cel que em va ferir de blau
i em va deixar sofrir voltat de primavera,
oblidaria un temps de sol i sang suau
vora el desig d'un camp i el crit d'una cirera.

Res no em fóra perdut, no res guanyat alhora
per fer-ne una altra perla del meu destí de pols,
només m'abelliria el vent que fa a la vora
dels rius que no recorden si el curs era més dolç.

THÀNATOS

A poc a poc comença tot el mal
com una fera que només espia
els breus moments de pausa i melodia
per mossegar-los amb amor central.

I a poc a poc em sento mineral
que espera un acte pur d'orfebreria
i resta clos en pedra i poesia
com una terra de desig total.

És lent el pas dels versos i les hores
cobrint de pols més dolça el meu anhel
que espera l'acte pur que l'anihila,

i m'avorreixo pels camins i vores
d'aquesta mort que em besa per l'arrel
mentre contemplo tot el món que oscil·la.

MUTIS

Els centres del poema són sagrats
com ulls flamants de dona enamorada
que s'obren al gran pou sense besada
si miren massa endins pels meus forats.

Jo visc sota la fosca dels llosats
i tanco en el meu viure la teulada
que es mulla d'una veu inesperada
que ve de més enllà dels meus combats.

He de callar si calla la rosada
i vora el cor s'ajoca l'esperança
i pot matar un colom cada paraula;

deixo morir la veu entotsolada
que no recordo l'aire de la dansa
i no sabria murmurar la faula.

LA TARDOR DEL COS

Deixa't morir, ves-te'n sol
amb una pura llum per les muntanyes,
pels camins intricats dels ocells i les llebres.
La Terra voltarà un cop més,
mil cops sense tu brillarà la Lluna,
el Sol s'obrirà en el fons dels teus ulls.
Ningú no et sabrà el niu, més pur
dormiràs com un marbre entre els arbres,
la molsa et creixerà sobre el pit
i els conills faran cau als teus músculs.
Dia a dia, sota el cel més blau,
tot, lentament, se'n va cap a la fi.
Tu que ho has vist, que un instant amorós
has dreçat el rostre feliç sota els núvols,
t'abandones en la certesa del foc,
en la llum que ha cremat ja per sempre.
Has viscut, has sortit un instant de la nit.
Has mirat i ho has vist, i en tens prou
amb un bri d'herba verda, amb un vent
que en el rostre et recorda l'amor.

Ara torna la sang als rius, sembra els teus ulls

entre estrelles i focs a la terra,

deixa't florir lentament sobre el món

mentre el cel blau i l'estiu

encara al teu cos i al teu cor sobreviuen.

TIMBALS DE PRIMAVERA

SONETS DE MIGDIA

LLEVANT

BALANÇA DE FOC

La flor és delit. I el cos és flor i migdia.
No hi ha camí de pols vora la mar
sense enfollir de l'aire i de l'atzar,
ni papallona esclava al raig del dia.

Blava de foc, tota la mar s'alia
amb l'heura que s'enfila pel desig;
no hi ha oreneta verge ni ombra al mig
del món, donzella encesa sense cria.

Balança amb balançons de fantasia
i agulla delicada d'esperit,
la primavera té una rosa al pit
que s'equilibra, pura, en la follia

i s'obre sota el foc. Viure és un bes
de sol brevíssim i de jove excés.

CASINO

Negre o roig? És el joc. I jugo més.
Jugar fins que la nit s'enfonsi al mar
i encara més, jugar com un avar
del joc i del delit, del foc i el bes.

Jugar amb els mots i els fets. Sense diners.
Si es guanya o perd la vida el joc és car.
Jugar amb un cos d'amor:cor a l'atzar.
El premi és sempre joc, joc en excés.

Perdre anell i esperit, amant o amic,
quan tot no s'ha perdut que el cor mai no
podrà, indolent, perdre aquest cant de ric.

Guanyar el delit, només guanyar el sentit
del mateix joc, la vella passió
de viure i perdre, amb la ruleta al pit.

XINESA

Tic-tac. Rellotge, fosca i rossinyol,
el vespre es posa al cor, passa la nit...
A poc a poc es lleva un ventijol
i l'alba ja desvetlla el món guarnit.

Puja la llum i el migdia no em dol,
que el cel és blau i bressa l'esperit
i el sol, més alt, s'adorm en el bressol.
Però la tarda és plena de neguit

i al meu jardí una fulla pren el vol
captiva de la brisa i del delit
de dansa. Lluna roja. Un borrissol

d'estrelles inaugura l'infinit...
Tic-tac. Passa la nit, tot mor i el sol
encara brilla en el meu cor petit.

INSCRIPCIÓ

A les parets més blanques de la casa,
ara que és nova i pintada de blanc;
a les parets més blanques, taula rasa
d'un lleu futur encara sense sang;

a les parets de música i silenci
que clouen en tres cambres tot l'espai;
a les parets, abans que no comenci
la pols, ara que són blanques com mai,

escric aquest poema per si un dia
ja no recordo els fonaments ni els murs
ni aquells maons vermells que té per dins:

/Aquí, coberts vora el carrer que espia,
viurem -finestres vives, vespres purs-
plaers comuns i somnis indistints./

PER A LA MORT D'UN AMIC VELL

Veuràs, amic senzill, rosa cercada,
com creixes en perill, tot tu dolor;
veuràs, nit a l'espill, un mocador
on s'escola el teu fill per la mirada.

Veuràs desfet el mar en mínim plor
més dolç, com llet de verge enamorada
que, absurda, ret honor a la ignorada
crida, secret amant, excés de flor.

Veuràs l'esclat antic de jovenesa
sota el llosat més lleu de soledat
que et vetlla i t' alleugera la vellesa;

veuràs la mort que astora l'estelat
camí dels somnis i la nit, impresa,
del meu amor en un escrit brodat.

L’OBLIDAT

Vers dolorós, joc i suplici ardent.
Sinó l’amor, quin aire arremorat,
quin somni dolç d’infern, quin núvol, vent
o mar, quin àngel foll de pietat

se’m posa al cor i em torna, conscient,
als límits de l’espai exagerat
on tot és foc i crema dins la ment?
Quin déu amarg o lliri desviat?

Sóc en oblit, però, de tots, absent
de llavis, pensaments... Somni vivent
o bes que muda en verb sense present,

boca i amor vençuts pel moviment
de viure i morir sol i sense esment
i escriure, escriure un vers eternament.

LA INVITACIÓ DEL POETA

Toca el meu cos. Veuràs que sóc de pell.
Ja no tinc nervis, ossos, carn ni sang.
Un somni tremolós em fa més vell
i un déu em crema els ulls. La resta és fang

que cada nit s' adorm en desgavell.
No tinguis por. Contempla l'esvoranc
que tinc a dins del cor, és negre i bell.
Dóna'm la mà i admira el clar barranc

profund, arran dels llavis. Cap ocell,
ni arbre ni flor -desert, res no hi viuria.
Vindràs on m'extravio, dia a dia,

cercant mots d'or -arena del cervell
que el vent arremolina i esgarria,
amb brúixola d'amor i poesia.

PETITA MORT

Passa l'amor, escuma posseïda,
rosella pura-sang, delit d'un déu
que s'acompassa amb melodia lleu
amb el desig del cos, copa de vida.

Passa l'amor i esclata, enfervorida,
la terra. I l'aigua i l'aire i el cos meu.
Nua, la mort em besa i era breu.
Era de foc l'estrella. I la ferida.

I era de carn el goig. I la llum era
blava de cel i vent i ànima als ulls,
lleugera com un bes a la pell rosa.

Passa l' amor i, viu, no tinc espera.
I espero amb tot el cos -oh el cor, els ulls!-
una i una altra mort, com qui no gosa.

RESPIRACIÓ

Inspiro el món: les flors són brases vives,
les cases són de foc rere els maons,
els núvols s'incendien als balcons
i l'aire crema llavis i genives.

Però a les platges fondes, sensitives,
alvèols sangonosos i racons
secrets del cos, comencen les cançons
que abans foren delit, roses altives.

I espiro -expiro- lentament el cant,
rosada cendra viva dels pulmons,
crepuscle d'un amor que s'abrusava.

Quan s'alça el sol admiro, pur Llevant,
l'escala en arc de foc, graus i graons,
i el meu cor, post, recorda que brillava.

PONENT

LLUM DE TARDOR

Plaer dels ulls, claror salvatge,
encadenada llum del cel,
martiri d'aire i pura mel
del meu desig, reina i ostatge

del món extern -lluny d'aquest clos
de sacrificis d'ombra i flama...
Viva en el somni que et reclama,
ara m'ullprens ànima i cos.

A la tardor, febre divina,
desfàs la tènue boirina
en un gresol de fulles d'or;

i jo, nou nat, per cada nina,
et xuclo el somni de la sina
i adormo el foc a dins del cor.

ONADA DE RECORDS

Deslliga les veles, cor meu,
vaixell enemic de mil ports,
deslliga't la sang, que els records
solcats a la mar siguin breu

enyor, sempre més aire lleu.
L'ormeig inclinat pels vents forts,
la proa encisada i les sorts
dels daus submarins:això és teu.

I és tot. Que la mar ara és blava
i s'obre esquinçada al teu pas
en un infinit que comença;

comença i tot just s'enyorava
de l'ona primera, amb el llaç
que et lliga a l'amor i et defensa.

OFRENA A MARIA

D’un arbre de mar he collit
l’escuma i la flor de migdia
i el fruit delitós, melodia
de l’aigua i del cor enfurit,

per dur-te’ls a tu. I, en la nit,
estrelles i noies fan cria
i veles s’esquincen, Maria,
blanquíssimes llunes al pit.

Un fruit de la mar, ondulat,
que s’obre, besat, a la boca,
desfent-se en plaer i en suc blau;

i un somni d’infant i d’esclat
dolcíssim que, pur, s’equivoca,
i cau al teu cor com un dau.

A UN CEC

Més trist que un bosc de por i alzines
quan cau la nit de sobte i clou
el cor, sota un desig de rou
o estrella pura -aquestes nines

et duen, blanques, a les mines
on sents, no nat, que el sol et cou
com nafra i sal o amor de bou,
foll de clarors que no endevines.

Talment quan jo, a cops, escric
el blau vivent del mar i l'or
i l'ambre de la pell besada,

és trist i foll i cec que ho dic
i en nafra i sal suporto el cor,
no nat i amb veu d'amor dictada.

LA BRIDA

Com, temorós i lliure, un gos
enmig d'un desgavell de fira,
si un cos és bell i un altre gira
més dolçament i lenta, fos

sota els cabells i el centre ros
de la tardor, sóc d'una pira
que dansa i purament s'aïra,
cor únic dividit en dos

i en mil. I cerco, foll, el boç
definitiu dels mots, la brida
que lliga silenci i amor,

el riu el bes melodiós
per on s'escolen, nit florida,
el nus de la vida i l'enyor.

PINTURES DE LA NIT BRILLANT

ULLS

Doneu-me uns ulls d' infant amb les parpelles closes
i un somni a dins dels ulls, un somni d'ancià
que ha vist la llum del cor i encara vol mirar
l'esclat senzill del sol, la llum sobre les coses;

encara uns ulls tancats, uns ulls entre rescloses
on la llum s'extraviï com tacte d' una mà,
que lentament estima un cos i vol, en va,
descobrir el gran secret, el foc entre les roses.

Després uns ulls que s'obrin a poc a poc al món
com els ulls d'un infant de pit que somiava
i mai no ha vist un món que en el seu cor no fos,

uns ulls sota aquest cel il·luminat que es fon
dintre la nit total, com una eterna cava
on madura la llum d'un sol petit i ros.

TARDOR

Les fulles són molt lentes a caure des del cim
dels arbres que somien la vida vora el riu;
són molt lentes i fràgils quan se n'ha anat l'estiu
i es van posant, commoses, al cor dels qui vivim.

Però un cel de gavines ens mira sobre el llim
i ens diu que tota mort és lliure, que tot viu
el temps just de l'amor, que a cada arbre hi ha un niu
i un fruit que s'obre als núvols i arrela en el polsim.

Les fulles són petites i es moren vora el riu
com una primavera que s'arruga i tremola
i cau dels braços tendres de la vida més alta,

mentre un cel de miracle que besa i que somriu
va recordant la faula a l'aigua que s'escola
per la terra, com una gran llàgrima a la galta.

PLOR

Tenies vent al cor, la vida s'adormia
com un infant s'adorm sota la lluna vella,
el teu silenci era la morta melodia
d'un altre cant feliç. Una darrera estrella

passava pels teus ulls i res ja no vivia
després d'aquesta llum sota la teva cella,
ja tot era difunt jo to era follia
d'un cel que t'ignorava sota la nit més bella.

Després eren les hores cruels com la primera
dels qui vénen al món, la llum es consumia
en una nit d'enganys i d'estranya distància,

fins que el teu plor tornava com una primavera,
una flama al teu cor a poc a poc s'obria
i una pluja als teus ulls et seduïa l' ànsia.

MUSA

Tu vius en els meus somnis, la pell entre les roses,
el cos sobre la terra i el cor a l'infinit;
lleuger és el vent als arbres, l' alè sobre les coses
que ve del cel i ho deixa tot més engelosit

d'una altra vida pura de cants i de mimoses
on mai res no mor sense apaivagar el delit,
on la mort i la joia són més endins confoses
i una música vetlla els destins de l'esperit.

Tu vius ens els meus actes, el sol damunt les lloses
que clouen una casa d'amors i de neguits,
la pluja que rellisca sobre una nit de besos,

els dies sense núvols que canten dintre els mesos,
els anys vora la mar i el cel, engelosits,
i el pol·len de les flors, totes en tu descloses.

ADOLESCENT

S’alimenta de llum, immòbil a la sorra
que crema sota el sol sense saber res més,
només somriu al vent que tot record esborra
vora un desig feliç, intensa com el bes

infinit de la mar. La vida torna a córrer
per cada somni inútil, i el cor, com si ho sabés
batega amb melangia d’ocell entre la borra
d’un niu obert als núvols i al delitós excés

dels dies lluminosos vora la mar guarnida.
Passen gavines baixes com àngels estivals
i fan solemnes ombres damunt l’estesa d’or

que la té en el seu si, a la platja adormida,
com un somni entre el cel i els foscos minerals,
com un somni entre els déus i el meu voluble cor.

NIT

Els Somnis m'han criat i els Somnis em devoren
sota aquest Cel de Nervis i aquesta Nit vibrant;
oblido en llur esclat les Flors que commemoren
l'únic Aniversari de llur etern Instant...

-i oblido, oblido els Déus i els Astres que em fitoren,
m'estimen des de sempre i sempre em vetllaran;
dono el meu Cos de Mort als Cossos que m'ignoren
i mai ja no pregunto el Nom a cap Amant.

Sota la Nit brillant que el Somni m'il·lumina
avanço pels meus Actes, funàmbul sobre el Ras,
i oblido els vells Amors, les Flors i els Déus, per Ella

que serva el Foc del Món dintre la negra Sina,
es lliura al Crim del Vespre amb la Rodella al Braç
i es deixa anar els Cabells sobre el Cos de Donzella.

QUIMERA

Darrere aquests turons que vetllen el meu cor,
Enllà de les muntanyes del dol i la sofrença,
Viu un vell animal amb la mirada d'or
Que ha vist el raig de foc on la vida comença,

Un antic ésser foll que serva el gran tresor
I a qui ningú no pot enamorar ni vèncer,
Un ésser que es nodreix de cada flor que mor
I mira amb ulls brillants la nit que recomença.

És animal diví, el faune de la mort
Que es menja l'esperit quan es trenca a bocins
I es dispersa en miralls i en éssers minerals,

És el sol de la nit que escalfa els pelegrins
Que van d'un món a l'altre enmig de tots els mals
I perden ossos, membres i sang sense conhort.

VAN GOGH

Mireu la Vida Ullpresa, Mireu el Cel i els Camps
Sotmesos a la Llum com una Flamarada,
Els Arbres Solitaris i els Camins Criminals
Que s'Abracen al Vespre amb Foc a les Teulades;

Mireu, Mireu el Vent al Ventre de les Cases
I els Sols Desconsolats a Tots els Fonaments,
Mireu les Flors Obertes als Firmaments Enormes:
Cors Arrencats dels Astres Encara Bategants.

Obriu-vos Pas al Cor, Mireu el Sagrat Rostre
Amb els Nervis Clavats sobre el Dolor del Blat
Que Crema en un Infern de Flames d'Or Vivent,

Mireu com Viu la Nit sota aquests Ulls Encesos
I s'Omple d'Esperits que Van, Errants d'Amor,
D'un Món de Llum a un Altre de Sang Incandescent.

BORDELL

La lluna em mira amb rostre de prostituta blanca
i em cala foc als ulls, vora la nit del mar;
passa un àngel vestit i descobert d'una anca
que ho sobrevola tot amb un caprici rar

i va volant més baix, s'atura al call i es tanca
en un bordell del port: és un àngel avar
que amaga entre les ales la llum que més em manca
i em vol vendre un miracle a preu no massa car.

Jo sóc un àngel fals, perdut entre avingudes
i barris d'àngels purs; l'espurna de l'infern
sempre brilla en el fons dels meus ulls amorosos

i estimo àngels rebels a hores convingudes:
el meu cos s'extravia en un desfici etern,
ràpidament s'esgoten els nervis delitosos.

SATORI

Deixeu-me dir que el cel encara és infinit,
que la nit de l'amor encara és la més bella,
deixeu-me ser un amant amb mil ocells al pit
encara que el meu món sigui una poma vella

que es va podrint per dins, encara l'oblit
sigui l'únic remei de tanta meravella
que es mor a poc a poc; deixeu-me posar el dit
al mig de l'Univers, tocar el cor d'una estrella

que il·lumini els camins i els somnis de demà,
deixeu-me besar avui un cos blanc com el pa
que és aliment dels morts i dels vius l'esperança,

deixeu-me ser un cop més aquest amant sagrat
que veu la pobra Terra formosa com un prat
de primavera on tot viu i mor -i tot dansa.

SILENCI

Escolta el gran silenci, no diguis res de nou
que no sigui primer silenci o melodia,
les estrelles somriuen a l'univers que es mou
sense un home que ho mani, potser un home voldria

atreure els daus dels déus i oblidaria el rou
que mai no dóna guanys sota la llum del dia,
potser, fugint d'un brau, el mudaria en bou
que llaura un camp de morts, botxí de l'alegria.

Escolta vora el mar la veu que mai no s'ou,
la profunda raó que han de tenir les ones
per inundar la platja que sempre espera morta,

el gran delit del mar per sota l'enrenou
que fan els crits dels nàufrags, les músiques pregones
que l'oïda no sent, només l'ànima forta.

BALCÓ

Una cançó secreta passa pel meu balcó
i em fa sortir de nits a oir-ne la tonada;
mai no la puc aprendre ni escoltar-la millor
i la música llisca, se'n va per la ventada

com una pols més fina als ulls de tot minyó
que mira a l'infinit -oh!, si és de matinada
i el cel encara enyora el sol a l'horitzó
i una tórtora es mou a sota l'estelada!

Tot és inici pur al raig de cada estrella,
tot és començament de camins i d'ocells
que travessen l'espai, com la música, lliure.

Tot és presó de llum, concisa meravella
que esperen els meus ulls... Al balcó de clavells
s'esmuny una cançó que mai no puc escriure.

ESTRUCTURES DEL FOC

INFERN D’ESPURNES

LA PUA

Quan jo era infant, de nit
-cançó que tot ho amara-
escoltava una clara
música d'infinit;
despert o bé adormit
i pur, amb joia avara
oïa la gatzara
que em feia l'esperit.
Després, l'amor. I ara
la pua dins el pit.

RITMES

M’acuiten vells tam-tams
i crits elementals,
esperits i animals,
roses boges als camps.
Escric udols a pams,
mesuro mots finals
i ritmes engonals,
replanto tots els rams.
Àngels i minerals
copulen sot els llamps.

DIAMANTS

Els besos dels amants
són de pedra i de foc,
la flama és or i el roc
és llum de diamants;
els besos són infants
que viuen massa poc,
àngels que cerquen lloc
a l'infern dels humans.
Cada bes l'enderroc
De la Verge i dels Sants.

CRANC

Recordo antics camins
i sé, mesclats amb fang,
els mòbils de la sang
que ablama vells confins,
terres i cels, clarins
del meu passat estanc
que ara té un esvoranc
de llum i d'or de dins.
Sóc record. Sóc un cranc
avançant pels destins.

DESERT

Jardí infernal del cor,
cristall en mil engrunes,
breu desert amb vedrunes
que separen or d'or,
ara que l'amor mor
i el vetlles entre runes
-sagrat país de dunes
i vent, antic tresor-
en fas, en la nit, llunes
de llum a contracor.

COS DE FLAMES

PRIMITIU

Amb una pedra a cada mà, feixuc,
cansat d'alimentar roses i nits,
escric de quatre grapes tant com puc,
sotmeto els mots i toco els aspres pits
de cada rima. Antic, caduc, ullcluc
i amargament perdut en infinits
somnis de foc al cor, sóc jove i duc
versos als peus, ungles a tots els dits.
Retorno a l'animal, a l'home, al cuc,
a l'àgil cervatell sense magí,
retorno al foc, a l'esperó diví
que furga en el teu cos i hi deixa el suc.
Retorno a l'animal i resto nu:
escric un vers i faig l'amor amb tu.

EL MEU COS

El meu cos no és un cos, és un espai
que s'obre als somnis, creix i es difumina
o, més intens, es clou i arremolina
al centre geomètric de l'esglai;
és un sinònim d'aquell cos que mai
ningú no ha vist, és un cos que declina
i entre besos d'amor i purpurina
es confon amb els éssers en desmai.
És un desig no nat de l'esperit,
és l'univers tancat en un taüt,
és una estrella colgada al seu clot,
és el mar mut en un got de la nit.
El meu cos té la carn esperitada:
el sexe és l'ànima sacrificada.

EL GRAN REPÒS

Desistiment de tot, clara caiguda
al pou obert de la goluda nit,
petita mort total, inconeguda
absència feliç d'un sol delit
que torbi aquesta calma merescuda,
abandó de la rosa per l'oblit,
manca de sofriment, manca d'ajuda
i de necessitat: regne interdit.
Univers de silencis i de mudes
campanes oscil·lants sense batall,
paradís de l'oblit i del metall;
Jo cerco, entre les flors i les vençudes
herbes que mai no floriran enlloc,
una mort mineral, la pau d'un roc.

PORTA

Hi ha una porta tancada amb pany i clau,
ningú no sap d'un déu o d'un manyà
que l'obri lentament sota el cel blau
i ens deixi veure un món de més enllà.
Davant d'aquesta porta no hi ha pau,
només hi ha el pas del temps sota el cel clar
i la tortura del vespre que cau
sobre la terra com si fos quitrà.
Després torna la nit al fons dels cossos,
es va enfosquint la vida al moll dels ossos
i la porta ningú no l'obrirà;
vindrà el nou sol sota la volta closa,
s'encendrà el món amb voluntat de rosa
i ens mirarem mentre ens guanyem el pa.

IDIL·LI

Cull del meu cos el cor com una gla,
obre'l pel mig i menja'n cada dia,
nodreix el teu amor amb aquest pa
i després plora'm amb malenconia;
Jo seré viu al teu racó més bla
i a dintre teu diré una Avemaria;
el meu cos mort, si vols, el pots besar
però amb esment -o ressuscitaria.
Dóna'm, llavors, més lentament el cos:
deixa't morir; si viva ets massa bella
morta seràs per sempre més donzella;
jo em menjaré el teu cor sense repòs;
nodriré el meu amor amb foc i mel;
serem dos morts feliços sota el cel.

JOCS A LA SORRA

Aquest matí la llum era una dansa
que alimentava el cor vora la mar,
hi havia uns éssers, lluny de tota llar,
que s'abraçaven en la sorra mansa;
llurs jocs llevaven l'odi i la recança
i eren elementals com ho és l'atzar,
el món era més jove i més avar
de la pell i del bes que mai no cansa.
La llum era tan blava, el cel tan blau
i tan blava la mar ona per ona
que, encisats, reposaven una estona
i ja res no torbava aquella pau.
Els amants gaudien a poc a poc,
tendres i dòcils sobre un llit de foc.

EL PARADÍS PERDUT

Si tot és poc, si tot és enyorança
d'un altre món on no hi ha oblit de res,
per què sacrificar un desig encès?
Quin àngel equilibra la balança?
Jo vull el goig d'una magrana esparsa
que s'obre sota el sol i cau de pes,
m'ajec sobre la terra i resto il·lès
del cel i de l'infern en destriar-se.
Beso pomes de llum, cullo les prunes
que encara mai ningú no ha prohibit,
furgo el poder fins a encetar-me el dit,
cremo el meu cos en un amor petit:
cada pell és la pell de l'infinit
i qui sap si hi ha foc sota les runes.

VIATGE A L'ESTIU

VENT DEL SUD

DONEU ELS VOSTRES COSSOS...

Doneu els vostres cossos a l'amor

Que ni un cabell no en resti sense el goig

L'amor és arbre etern i és ocell boig

Després sabreu el dol del seu enyor

Que dia i nit la vida sigui un forn

Encès a dins dels cors

L'herba dels prats

Que sigui el llit més tendre dels combats

On els amants s'occeixin cada jorn

Deixeu lliure el desig

Que els animals

Aprenguin la lliçó dels homes nous

Besant-se els nervis blaus de l’esperit

Com braus

Com déus perfectes i mortals

Doneu-vos a l’amor

Deixeu els bous

Que llaurin aquest món sense sentit.

ELS VERDS I ELS BLAUS...

Els verds i els blaus componen el paisatge

Són els colors amb què parla l'estiu

Arbres i rius murmuren a qui escriu
Els noms i els verbs que encenen el viatge

No hi ha paraules
Sinó melodies
Esparpillant la vida entre sanglots

La veu dels camps s'entortolliga als mots

El sol a va l'esperit per tendres vies
Els boscos són de foc
Animals lliures
S'estimen d'amagat rere els rebolls

I salten al camí paraules vives

A cada pas hi ha un estol de somriures

Que aixeca el vol dels blats

Hi ha versos folls

I besos dins el vent

Hi ha semprevives

I em surt desig dels ulls i dels genolls

I em surt sonet i sang de les genives.

DONA'M LES MANS...

Dóna'm les mans si vols una cançó.

Dóna'm el sol que tens sobre els cabells

Jo en faré un vers als teus llavis vermells

Jo en faré un niu i un arbre a l'horitzó

Jo en faré un niu al núvol del dolor
I un gran desig d'estels i cascavells

Jo en faré un ram de besos i clavells
I un infinit de roses al balcó

Dóna'm el foc dels ulls sense repòs

Dóna'm el cel que tens al cap dels dits
I jo en faré un infern d'amors i nits

Dóna’m les mans i els braços i els sentits

Dóna’m les flors i el dolç somni del cos

I el món en tu i en mi serà tot clos.

TORNA L'ACER...

Torna l'acer
De nou s'encén la pua
Clavada a cada flor
L'aire brillant
Que sega l'or dels ulls a cada infant

(I el meu petit amor que tot ho nua
Amb un desig de pau i d'ombra clara)

Però és infern
I al món mai no floreix
La rosa viva de la pau
A l'eix
D'aquest planeta plora i riu en rara
Desesperació un exèrcit vell

Els soldats han vençut la primavera
I els arbres no són arbres
Són fusells

Cada brot és un tret

Somnis i ocells

Són apuntats al cap i per darrera

(Només d'això em distreu la teva pell).

NO ESCRIURÉ MÉS DE MI...

No escriuré més de mi
Només de tu
I dels cabells que et deslligues lleument

Nodriré el vers dels teus ull i del vent

El meu amor serà l'estel que lluu
I toca aquest sonet d'encantament

Restaré sol
No comprendrà ningú
Que sigui el meu desig tan lliure i nu

No deixaré al poema un sol lament

Així lligat el cor i encès l'accent
No vindrà mai la nit al meu sonet
Ni es desfarà l'encís ni la tortura

Cada vespre hi haurà un núvol fervent

Que em recordi el teu cos

Però la set

Sense aigua i sense tu serà més pura.

SI ES MÉS FELIÇ ...

Si és més feliç qui no coneix pel nom

Arbres ni ocells ni estrelles

Qui rebel

Oblida els noms i els nombres sota el cel

I estima els cossos sense saber com

Ni en què els perfà

Qui pres en cada bes

S'omple de foc i pacífica sang

I és com un fruit assolellat al branc

Que res no ha de saber de pur excés

Ni res pensar

Qui creix en el delit

I s'abandona al mig de l'Univers

Com un vaixell al vent i el mar en pau

I a poc a poc respira l' infinit

I escolta batre el cor del món dispers

I mai no sap per què el cel és tan blau

Qui és ànima només i té sentits

I viu entre animals o entre esperits

NO VULGUIS ALTRA VIDA...

No vulguis altra vida que la breu
I lenta estada entre els núvols i els rocs
No hi ha més dies ni colors ni llocs
Que els que ara veus encendre's sota el lleu

Sacrifici del sol
Deixa els sentits
Embriagar-se a poc a poc de cel
Somnia sense pressa i fes arrel
En l'estrany món que tens al cap dels dits

No oblidis mai el verd dels prats ni el vent
I si n'ets lluny
Dibuixa'ls a la pols
O pinta'ls en els cossos que has besat

Si ets mariner i el teu mar és absent
Arrenca de la terra el fruit més dolç
I xucla el mar que hi canta empresonat.

CAMINS DE FRANÇA

LA PLUJA D'ABRIL

Escolta l'aigua a la finestra. Plou
amb una ràbia indolent que mou
les fulles i els amors i les arrels.
No diguis ni un sol mot. Plouen estels
i àngels engelosits sobre la vida.
Hi ha una tendresa als llavis que convida
A viure de besades germinals.
Tot és desig. El cel i els animals
Resten ocults. Només els somnis viuen.
I aquestes flors que es moren i somriuen
A la taula guarnida de la cambra
Són collides d'avui, encara vives.
La pluja dóna als cossos color d'ambre.
Al teu cos hi ha un esclat de semprevives.

LA CHATÉDRALE DE CHARTRES

Petits amants de carn, sota la ufana
majestuosa i alta del dolor,
se'ns esglaien els ulls . És el color
d'aquests vitralls encesos clariana
per on veiem la mort a mig camí
i ens oferim, furtius, en primavera
a l'abraçada dolça i la lleugera
flor de l'amor, que venç pedra i destí.
Podem gaudir en un bes dolor de segles,
membrar arquitectes, reis, petits obrers,
milers d'obrers que lentament morien
alçant pedres al cel, seguint les regles
d'un mal joc. Però el delitós excés
de roca, llum i aire, ara ens pren
-i ens abracem per ells, pels qui vivien
sense amor
i alçaven llur somni al vent.

UNE ROSE POUR VOUS?

Encara era tancada aquella rosa
que, somrient com qui desfà una nosa,
t'oferien per deu francs. I la noia
a mi em mirava de reüll. Cofoia,
tu somreies feliç dient que no.
Però hi hagué en tot gest un abandó.
I jo, captiu de l'hora i del perfum,
n'oferia cinc francs. Com si costum
fos en mi el regateig, ella cedí.
I tu, que no voldries res de mi
que no fos més difícil que una rosa,
digueres que mil francs era el preu just.
Fou massa tard. Jo vaig ser més injust
i a la nostra cambra
s'obre
la rosa.

RECORDS DE LA PÀTRIA

Feia una nit tan negra, a Cheverny,
que un home amb els ulls foscos de llorer
podia ser del Sud. Sí. I em digué
que de petit, a Espanya, va sofrir
una guerra de faula i escarment.
Era un nen, a Algesires, de tres anys.
Contava a les tres copes els seus guanys.
I recordava, insomne, aquell moment
que el despertaren uns cops de fusell
a la porta de casa. I va sortir
el pare, vigorós, i no tornà.
La mare, un any després, es veu que anà
a cercar-lo entre flors, rere un ocell.
Perquè eren comunistes, em digué.
Però ell, després, infant avar del joc,
anava amb els companys vora el Passeig
a veure com mataven. Capots verds,
amb difícils barrets. I deien: foc!
Les veles eren blanques sobre el mar.
Ja sempre fugiria d'aquell lloc.

MALSON

La tarda amb tu esdevé freda i cansada
i als llavis tens una fruita morada;
una violeta se t'obre al cor
i se t'amaga als ulls un núvol d'or.
L'or era lliure al teu cos i era ros
i una pell blanca i daurada era el mos
ofert als llavis com una agonia
que no em cansava de sofrir. Floria
la rosa exaltada, els gemecs d'amor
omplien la cambra. Però és l'enyor
d'aquells dies que em pren tot l'esperit.
El meu cos i el teu cos s'han dividit
en dos somnis distints. I se'ns oblida
el somni d'or, la rosa posseïda.

ENTRE LES FLORS

Sé que és un fràgil somni el meu amor,
un somni de pell blanca i de licor
que resta encès en una volva d'aire
i em puja pels sentits. Sempre va enlaire
i se m'escapa, dolç del cos i l'ànima.
On va? On va l'ocell d'aquesta làmina
que dibuixo amb paraules, foll de vent?
On va el desig del cor, abril sofrent?
On va el meu ésser que no sigui enlloc
si es trenca el somni d'or, si l'enderroc
em colga de cristalls sense sentit
i em deixa viu sota la primavera?
Enterro entre les flors tot l'esperit.
Serà inútil llavor de la flor que era.

NÔTRE DAME DE CLÉRY

Fou un matí de boira assolellada,
hi havia una herba verda a la teulada
que entrava a dins del gòtic defallent.
Jo vaig entrar com ella a dins, bevent
el fred dels segles en la copa immensa
de la basílica. Tot en defensa,
mirava els arcs glaçats. Però, un instant,
un vol d'ocell em sorprengué i un cant
que dins el temple s'encenia pur,
m'eixordà. Vaig alçar els ulls. Al vell mur,
estranyament cenyit per una arcada
hi havia un niu. I ressonava en cada
volta un dolcíssim crit de primavera.
Hauré de dir que res no trontollà.
Però dins meu s'obrí, com el cel clar
s'obria en els vitralls malmesos, una
rosa de llum :
-Si el somni esdevé runa
i de l'amor en resten les arcades,
vingui un ocell amb ales delicades
a viure en el meu cant, sota la pedra.

TALAIES DE MAIG

EL SENTIT

Deslliura’t del sentit. Resta confós
amb la natura fosca. Pren-te a glops
l’esclat el dia breu, la sang del ros
jutge diürn. Després vindran els llops
que s’amaguen els lliris. Tu somriu
a la vagina de la nit, com qui
feliç, la besa. Besa allò que viu
i allò que mor en únic, pur florir
I plora, plora pels déus infeliços,
plora pels àngels sense membre blanc
i pels amants sotmesos als neons.
Esclata en plors pels animals feliços.
Somriu pels pins. Riu per l’herba al barranc.
Suporta als ulls, encesos, dos carbons.

L’ ÚNIC FOC

Escalfa’t mans i peus a l’únic foc
i besa uns altres llavis. Mai no cansa.
Cada bes és un arbre d’esperança
dintre la sang, fruiter de llum. I és poc.
Un somni sol, amor, en el teu cap
pot ser, infeliç, un núvol de recança
i un altre cos, més dolç, és una llança
que se’t clava als sentits. Ningú no ho sap.
suporta als ulls, feliç, la llibertat
que entortolliga ocells i romanins
en una torxa breu de primavera.
Besa en secret, delit arremorat.
Besa en el vent que xiula pels camins.
La boca de la mort és la darrera.

ERUDIT

Herba de mar. Foc, aigua i herba tendra
als ulls, al sexe, al cor. Ets vegetal
de flama i flor marina. I a mi em cal
conèixer tots els mars si vull sorprendre
el delit del teu cos. Tot perseguint-lo,
cada vaixell t'oferirà la vela.
I tu, rosa dels vents, flor posseïda,
t'estremiràs d'un altre amant, de vida
que es dol per tu, que creix i es desarrela
cap a un destí d'amor. Però ferint-lo,
no estimes qui t'ignora i et reclama.
Semblava un déu... I ara és l'abella sorda
que et sobrevola el cor i sols t'eixorda:
Sóc erudit en tu, en rosa i flama.

EM RENTO L'AMOR

Sóc a la nit i a la porta de casa,
hi ha circuits sense sang al meu cap,
altra vegada he de fer taula rasa
de tot. I em rento l'amor amb un drap
de foc. Escric. No és la llum de l'espasa,
no és la mort fetillera, el gran arrap
que m'eixamora i m'esbuca i m'arrasa.
No tinc vi. Només l'ampolla i el tap.
Diumenge. Mil nou-cents setanta-nou.
Obro la matinada amb un poema
abans d'anar a dormir, il·lús, il·lès.
Sóc infeliç dins el rovell d'un ou.
Demà al matí dibuixaré un esquema
de Déu. No, l'harakiri no em diu res.

LA VIDA DELS SENTITS

Si no fos per l'amor fóra tan fàcil
tot: nedar per la vida com els peixos
per la mar, somniar una noia gràcil
i verge de paraules... Però als eixos
del meu cor, la melodia sagrada
que traspua la pell, més dolorida,
la primera coloma enfervorida,
d'on ve, on va tan pura i esverada?
Què tem la sang, la carn esperitada,
que mai no s'abandona al viu plaer
de confondre desig i criatura?
I cerco per l'amor, il·luminada,
la vida dels sentits, ja peix i esquer
confosos en la lliure desventura.

POESIA DEL COS

Les teves obres són els cementiris
on l'esperit es podreix com ferralla
d'un rellotge infinit. Encén mil ciris,
trenca els amors de rutina, fes dalla
del teu pensament. No, mai no deliris,
ans pensa qui ets. I, allà on et giris,
mira amb ulls purs. Esclau d'aquesta malla
que tu mateix teixeixes i embolcalla
tot desig, sols tens una arma, la teva
primavera d'infant, la poesia
del cos. Se t'imposa l'instint del foc.
Mira el sol nou que de la mar es lleva,
mira el delit de la nit i del dia
i sobreviu amb les dones i el joc.

LA ROSA DEL MÓN

Potser aviat sortirà un calendari
amb estrelles als dies, amb miracles
a tots els ulls. Hi haurà estranys espectacles
per places i carrers. I un nou diari
en català nonat. S'haurà d'aprendre
la gramàtica inversa. O desaprendre.
Hi haurà purs enginyers d'aquests desvaris
imaginant els càlculs primfilats
de la rosa del món, exagerada.
El foc haurà les nits. I la rosada
deixarà els cors i els dies constel·lats.
Llavors cada animal serà tan lliure
com un amor. Jo deixaré d'escriure.

CENDRES DE SANT JOAN

NIU DE TEMPS

L’aire és més ràpid que jo no volia,
ja no podré més lentament morir
ni amar més lentament, copa de vi,
encesa poma que l’estiu congria.

Vessa la sang del sol, brilla un camí
i als cossos dels amants s’atarda el dia,
tot és sagrat i viu, res no es destria,
la carn és terra i l’esperit jardí.

És un instant de foc, un pur estiu
que m’omple el cos de rius i blats i besos
i amagatalls del mar, amors i cales.

Aquest és tot el somni, tot el niu
que em faig al cor del temps. Que vénen mesos
de fred i mort i el corb ja obre les ales.

DESENLLAÇ ALS JARDINS

La llum és verda i blava vora el parc,
l'herba és humida i la terra és daurada,
el cel reposa al cim d'un arbre llarg,
el vent juga amb la mar il·luminada.

El vent juga amb els arbres i la mar,
el cel somriu al cor d'una olivera,
el sol excita l'herba, tendre far,
la llum és verda i blava i fugissera.

El cel, la terra, el cor, l'herba i el vent
mai no es destrien sota el pur migdia.
Crema un llac d'aigua nua i reposada.

Però un punyal esclata. I l'innocent
clavell, segat, taca de sang el dia
i esvalota la gent enamorada.

PETIT AMOR

El cos viu de plaer, prenyat d'amor.
Tinc els ulls purs si tanco les parpelles
i si obro els ulls no em resta cap enyor.
La joia crema a les vivents graelles.

Miro les noies en el bany, com elles
jugo amb el sol i el goig sense temor,
les ones són miralls de les estrelles
als meus ulls dolços, lluny de tot error.

Vora la mar, com una mare immensa
que em llepa el cor amb llengua de platí.
canto el petit amor que ara m'excita,

canto el delit dels flancs sense defensa,
els pits desesperats i el defallir
de núvols i de carn que precipita.

NIT DE SOBRETAULA

A la finestra es mouen arbres verds.
El vent gronxa les fulles en la nit.
Sóc amo d'una nit d'arbres incerts
però no mai del vent i del neguit.

Penjat a la mamella d'un estel
xuclo el licor, la llet de l'infinit.
La lluna plena és el sexe del cel.
Però la nit és d'ombra i de sentit.

Sents? Passa un bes. I una ala de colom
és un pressentiment que ens bat als polsos
i es perd miraculosament enllà.

Tot fugitiu, tot encès com el rom
que il·lumina la taula rere els dolços
i a poc a poc s'oblida de cremar.

LES EUGUES

SUITE DE TARDOR

I

Lliure de goig, la rica fulla cau,
furt de l'estiu, l'Agost s'entortolliga
encara als braços nus. Somriu la figa
morent, oferta als dits: -Qui no es complau

en el darrer martiri? El cel és blau!
Tot crema endins i als ulls. Una formiga
s'enfila pels instints fins a la piga
daurada, arran del cor. Ah! Vent esclau,

tarda fadada en forma de presó!
On són els animals de cossos purs?
Exteriors i savis! Com el curs

dels dies i l'amor -i amb gran raó-
se'n van, irats, ocells del Nord al Sud.
Jutge sofrent, els miro lliures, mut.

II

Jutjo els ocells. Desesperadament.
L'aire del cel m'acusa , amb ells, de viure.
Però ells, absolts, se'n van amb un somriure
volant de mi, desig i estremiment.

(Vibren difunts a dins d'un bes. Dement.
Sedes de mort s'esquincen en reviure.)
Reu d'un delit, contrit de l'aire lliure,
declaro el tendre goig, més gentilment.

Encara es baten, vives, vora el riu,
darreres flors, darreres barricades
en l'aiguafort patètic de l'estiu.

Arbres i ocells es fan l'adéu, lligades
les dolces ànimes, i el Sol somriu
més alt. I un crit: l'enveja de les fades.

III

Lligats per dins, amants en dolç adéu,
no els és permès el fruit dels mots, ni el bes
darrer. Llaços del cor! Desfets, mai més
uns dits no els fan. Ni un cant: l'amor és lleu!

Darrers ocells als ulls : Adéu! i el seu
record feliç -infant que ara i adés
es gira i riu- perdut al bosc. Després...
quan brilla el sol no brilla el cant de neu.

Adéu, adéu als arbres! Lliurement
se'n van al Sud. Amb una dolça força
els té el desig, fuet sota la pell.

No els heu vist, al Setembre, només ales i vent?
Són al cim de la lluita. Disparats -qui els pot tòrcer
la bala o la sageta?- arc i fusell.

IV

Qui riu, al cor del temps, i tesa l'arc?
(Els músculs del ocells, en fosques cales
del cos, qui els mana moure's a les ales?)
Tot arc en corba tesa té un embarg:

l'arquer. I, altívol, es desfà en un llarg
vol de sageta. Lliure? Ho són les pales
d'un foll molí de vent o, en nits de gales,
les noies estimades al vell parc?

Qui mou -esclaus del cel!- lliberts i ardents,
els astres i els ocells cap a l'oblit?
(Quin cec guerrer afusella flors de nit?)

Darrera els arcs fremint, mig somnolents,
els braços del Desig tiben llibants,
i llancen al futur ocells i cants.

V

Futur de cants! Mentre la Terra gira
i l'alba cerca l'alba pels camins,
mentre la nit embolca el fred per dins
i el fred comença si la nit sospira

-tremint a mitjanit, daurada vira
llançada a l'airecel, cel de robins,
cançó de l'alba viva nit endins,
qui et canta sense ocells? I qui t'inspira?

T'escolto... Dius: "Demà el món serà blau.
I lliure el meu país, i blau sagrat."
Les flors, d'un cop de falç, totes mirant-te:

Ai, Llibertat! Dins el bosc hi ha un esclau
-segant flors de futur, bell i amagat-
que fa volar els ocells i, dolç, et canta.

.

VI

A dins del bosc, jugant amb flors salvatges
-infant del cor, record mai no viscut-
i adormint-se a les herbes, jove i drut
d'una rosa de rou! O en altes platges

d'un bell somni ancorat, popa d'imatges,
vela a la mar de l'Amor –i el cor mut:
D' on véns, nou nat, al meu rostoll eixut?
On vas, bru i nu, en terra d'esclavatges?

O ets tu l'esclau d'esclaus, qui no es deslliura.
Qui resta en els grillons si, encadenat,
encara canta el mar, un home, un cuc?

Tu tries, entre esclaus, el dolor lliure.
No tens senyor, és amant: La Llibertat
de tots que et xarpa –ai, daina!- com el duc.

VII

Esclau amb vives veus, cercant-ne una
que als tendres llunyedars et va cridant:
Sagetes al buirac! Perfeta en cant,
quina és la veu que volarà, com pruna

desfeta als llavis molls? Quina, tot d'una
exactament cenyida, al vent vibrant,
travessarà les neus del cor brillant?
Quina obrirà la nit a la fortuna?

Quina, si Amor és fet sense vedruna,
dominarà les altres sense esforç,
divina ploma voleiant més alta?

I esclava o reina -oh nit!- folla de lluna,
s'adormirà al bressol de tots els cors
-bes entre els besos destruint la galta!

VIII

Esclaves de les flors: les rels! Del tell,
la rel de la magnòlia olorosa
florint al meu jardí -i la rel plorosa,
la negra cabellera del clavell...

Les fosques rels, les flors! Les mans d'un vell
poeta dins la terra somiosa
mentre la boca va dient, commosa,
els versos d'or apresos de novell.

Les rels amargues i el desig fervent:
Corol·la encesa de colors als llavis,
doll de la font! -I l'aigua, d'on pervé?

Terra de pous, ventre del món dorment!:
On sou, obrers, darrere els mots més savis?
I l'arc d'un vers, esclaus, quants els sosté?

IX

Les rels s’afuen cap a l’infinit;
un infinit de terra i ossos nus;
la terra amb rels s’ajunta més i es cus
als ossos espargits. Sobre aquest llit

es besen els amants, s’obren el pit,
s’obren les mans i el rostre en un profús
i dolç plaer, filant or d’alba a mitjanit.

Sols ells gaudeixen de la pau dels morts!
Sols ells, sense desig, són transparents
quan, adormits, s’enyoren dintre el son.

I, amb les somnis lligats als braços forts,
amb els cossos cansats de besos lents,
són els obrers que fan, dels mons, el pont.

X

Amb els cossos lligats, amants, sou morts
en joia i abandó i excés de vida!
D'aquest repòs, una ànima ferida
us fuig del cos, cap a invisibles nords.

I us deixa sols, alliberant les sorts,
els cossos sense alè i la pell junyida,
purs animals feliços, sense brida
-l'ànima enllà, lligada amb els vents forts.

Lliures i morts! La gleva viva us crida,
la rel s'entortolliga als vostres pits,
la flor a la boca, roja, us desencanta

de tot dolor i, encara més cenyida,
la Primavera us vetlla el cor: De nits
la Terra plora en una font que us canta.

XI

La Terra plora en fonts de primavera
i, a la tardor, somriu en els pollancs;
no heu vist plorar el infants, roses als brancs,
somriure tots els vells a la vorera?

La Terra desvalguda, en lenta espera,
de fulles desolades vora els bancs,
somriu quan els amants fan esvorancs
en el seu cor, amb una sang lleugera.

Riu, Terra, riu! Que la tardor s'esvera
dels besos i els cavalls en llibertat
a dins del bosc jugant-se la cintura.

Ja has plorat prou! Mira la flor primera
encesa al llavis dels amants, i al grat
del vent, les fulles d'or i la vellura.

XII

A la tardor els amants salven la sang,
s'omplen de foc els llavis i els cabells,
s'adormen encisats -oh!, cels vermells
de vent i de ponent!- i amb flancs de fang.

S'adormen a la gropa d'un pollanc
i es colguen amb els besos i els cabells
confosos amb les fulles. Són vermells
damunt la terra groga i sense sang.

Són ells, disfressats d'aigua, en primavera,
els bells agricultors adolescents
que donen a les flors els roig dels llavis,

als blats l'espatlla d'or, a la darrera
neu dels tossals, copa de besos lents,
els flancs gebrats -i al vent el cor de savis.

XIII

La Terra gira entre astres somnolents,
baldufa viva al blau mosaic del cel,
i deixa un rastre -oh! besos, pensaments!-
de roses foses i de fosca mel.

Nosaltres no sabem -amants dements-
d'on ve ni on va, tan blava, ni quin zel
la fa brunzir entre mons indiferents
i ens arraulim al sexe d'un estel.

D'allí xuclem la mel, la llet divina,
remei de foc en una nit de glaç,
i ens perseguim la flor i la cabellera.

Mentre la Terra gira, dansarina,
la testa a la tardor -roses al llaç
proclamen, nuca en flor, la primavera.

XIV

Diu la cançó: “ Somriu una altra vida
en mons ignots però present al cor?
Nosaltres som la flama, amor que mor,
d’una divina brasa que ens oblida?

Són vetlla i son un somni de mentida
i al fosc del cor s’adorm el somni d’or?
És aquest món florit l’únic tresor
o hi ha una terra eternament florida?”

I ens diu la flor: “Jo sóc la breu penyora
del joc que es juga Primavera endins:
terra, aigua i vent robant, i sol que envida.

I sou com jo, més alts i folls d’aurora,
oh! equívocs animals entre els dofins
que donen al mar blau l’única vida!”

XV

Equívocs animals perdent la vida
en falses fàbriques, fonent metalls
fingits i vidres orbs -or i cristalls
sotmesos a l'oblit. Cercant l'eixida.

De quina raça som? Quin déu ens crida?
De quin infant venim, nu d'embolcalls,
que al cor ens canta? Vells jardins! Els malls
no pesen prou per rompre aquesta brida.

O és al demà que la cançó es decanta?
I és un infant no nat, foll de futur,
només desig d'amants i somni pur,

grumet d'un temps que, concebut, ja canta?
Perdem, perdem la vida i no hi ha error:
Andròmines i al cor, perdut, l'amor.

XVI

Andròmines, endergues, embolics,
estris de cada dia, suportant
aquesta vida encesa i aquest cant:
Oh! màquina d'escriure amb els teus tics-

tacs telegràfics de la sang! Oh! Antics
calaixos dels meus avis que d'infant
furgava i descobria mig jugant!
Però que en sou, sense urc ni amor, de rics!

I humils, amb el cap cot, al meu costat
feu un viatge estrany, foll com el meu:
Que, mentre jo, delits desarborant,

me'n vaig cap a una nit sense rescat,
vosaltres m'oferiu, rebuig d'un déu,
frèvol suport i nosa d'aquest plant.

XVII

Suport o nosa? No heu vist mai un cec
que guaita al cel i amb el bastó somia?
Tustant... I el blanc bastó, qui no diria
que és, somni, un coll de cigne sense bec?

Si és jove i riu i beu, no cau al rec
quan embriac se'n torna -amb dona o guia.
Si és vell i pobre i sol, com cada dia,
somia amb el bastó i diu un renec.

Somia el món tustant-lo lentament,
fagot de jazz en cada cos que pensa
-i amb el bastó rompent la melodia.

Ah! Si sabés obrir els ulls dolçament!
Fóra nosa el bastó que ara el defensa
del món. I més: Que amb ell també el somia.

XVIII

Ah! Qui sabés dins el cant, dolçament
obrir els ulls! Follament! Nat! I en el pit
una gota de llum! Tot esperit
i tot sang transparent! Nu i sense ment!

Qui despert -oh! despert!- viu i dement,
s'adormís al jardí! Blau! Sense nit!
Ah! qui sabés obrir els ulls al delit!
(Ah! dins el cant obrir el cor dolçament!)

Qui sabés, qui sabés -oh! alba vivent!-
obrir els ulls al plaer! Llavis! Sentits!
Roses del cos! Primavera dels dits!

Ah! qui s'obrís a l'amor! Vent al vent!
Ah! qui sabés els secret! Món florit!
(Ah! destruir d'un sol bes l'infinit!)

XIX

Obrir el cos al plaer! La flama als ulls!
Adéu rossinyol trist, robí de nit!
A la sang, als sentits, un esperit
ens canta com un vent dolç. I entre uns rulls

desvagats passa el vent -com entre els brulls
passa sempre una fada- engelosit!
(Tot el foc ve del cor. I aquest delit?)
Aquest vent ve del Sud i crema els ulls.

Escolteu fosques rimes, greus cançons
dins el cos –somni i bes rompent, lliberts,
a les platges sobergues de la pell.

Bufa el vent dins el foc. Feliços dons
ens esperen si oïm, sexes oferts,
des del fons dels sentits el cant més bell.

XX

Feliços dons! Les mans i els ulls i els pits,
la testa amb els cabells i els ventre nu,
els llavis les espatlles -i el cor bru,
colgat a dins dels somnis i les nits.

El cor, el rostre, el capciró dels dits!
Els flancs amb lluna i aigua -llacs on lluu
l'espasa- el tors de flames i, més dur,
el membre dolç i el lotus dels sentits.

Els breus turmells i el pubis alt, daurat,
els braços i les cames en combat,
els colzes i els genolls en rebel·lia,

les anques en parèntesi potent,
la pell en flor cerclant el pensament
-oh! els besos destruint la poesia!

XXI

La pell en flor cenyida dolçament!
I els llavis fosos entre focs i neus,
lligant els poms del pit amb besos breus
-colgant de primavera el flanc fervent!

Colgant de sol i d'aigua el pensament
-la nit de brisa viva i somnis lleus-
cobrint els cossos amb l'alè dels déus
-oh! besos savis defensant la ment!

Furteu-nos com la mort, però més dolça!
I més eterns, des de la pura rel
del goig, acanoneu la flor i el foc.

Damunt la pell, com una gerda molsa,
ordiu-nos el plaer. Però la mel
que us regalima on cau: Al cor o enlloc?

XXII

La mel cau sempre al cor. La mel del cos
es crema en el delit mateix del bes
i, fosa d'aquest foc, ara i adés
va refluint al tendre moll de l'os.

La dolça bresca es fon, a flor de cos,
com una nit de goig. I va, després,
regalimant al pou dels purs llorers
-oh! l'Univers tancat al cor i a l'os!

I dorm i vetlla fosa en pregons llocs,
engelosida d'or en el combat,
tancada al rusc de les fervents abelles;

única força pura al fons dels focs,
penyora d'ombra consumant l'esclat
dels cinc sentits amb ànimes vermelles!

XXIII

L'única força pura és el plaer,
aquest delit secret i enyoradís
-i guia dels sentits: potent somrís
de sol i terra i vent. Sagrat i obscè.

Font de la vida borbollant. Cor ple.
El més soberg dels cossos és submís
i el més sofrent dels esperits feliç
-i els àngels envejosos no són re.

On sap anar el meu cos -on el meu cor-
si no és al batre de la tralla d'or
allà on els cinc sentits oberts l'assalten?

Pigall secret i nu del cec amant,
columna encesa i fronda del seu cant
-ah! mort als sacerdots que no l'exalten!

XXIV

Als gorgs més clars, on l'aigua s'enamora
del món i a poc a poc s'atura -fins
que al fons dels xucladors, girada endins,
va confonent els còdols amb l'aurora.

I els besa lentament. Després, penyora
de font i de corrent, torna als destins
marcats cap a la mar. I fa bocins
del cel: aquell mirall vivent que fóra.

Versos, cançons! Tolls d'aigua sensitiva,
de sang que als gorgs s'atura dolçament,
brilla un instant de goig i es desencanta

-seguint el pur plaer, tota captiva,
d'abandonar-se al curs incandescent
mentre, fluint, de riba a riba canta.

XXV

Els rius del meu país, des de Cotlliure,
s'exalten cap al Sud. I jo, com ells,
embriagat d'instints i vols d'ocells,
canto la terra. Ah! viure al cant, reviure!

Llavis blaus de Begur! Com un somriure
us deixo en el meu vers. Petits turmells
d'Altea! Dits d'Eivissa! I cor, clavells:
València en la nit! Donzella. -Lliure?

Però l'amor és vast, més llarg que els rius.
Ocells! Instints! Les venes de la terra
s'escolen cap al Sud... -Andalusia:

Estimo el teu cor nu, nit dels olius,
i et robo els nards... Cavalls! En l'alta serra,
galops secrets d'amants –oh! poesia

desbocant-se en la sang, fugint del dol:
eugues en zel sota els torrents del sol.

NADIR

I

A l'inrevés del sol, al fosc racó del cel
on els cavalls anònims perden els intestins,
celeste plaça negra, cursa de braus divins
on els cavalls salvatges perden el goig i el zel

i els andalusos, eugues, galopen sense vel:
Ai, torres de Granada, Còrdova amb mil camins
on els cavalls de raça sagnen d'amor per dins,
l'alta gropa olorosa, suor vibrant de gel.

Al fons dels pous del Sud, al llim sense Zenit,
lluna de verge negra, boca de glaç roent,
cel de les armes blanques, rosa d'aigua i argent

on els cavalls sofreixen la brida de la nit,
on els cavalls s'amorren a piques sense foc,
on els arbres s'eleven amb les arrels enlloc.

II

On els arbres floreixen amb les flors cap endins
enfurits es fecunden els Narcisos amants
i les eugues s'esfloren -pur desig sense cants-
amb els dits, Violetes, i amb els somnis, Jacints.

Però els arbres, les eugues -favorits indistints
desvetllant-se a l'aurora, al matí palpitants...
en la nit sense foc de les nines brillants?
en la pura ceguesa del meu sol endevins?

I les flors aturades al cim de l'esperit
-blaus camins d'Igualada, Andalusia d'ombres-
suportaran amb mi la nit dels noms i els nombres?

Ai, amors! Vegetals interiors del pit!
Sements d'acer i d'aire germinen, oblidades,
als deserts sense sol, sota els vels de les fades.

III

Als deserts sense sol, sense cel, sense ocell,
purs inferns enyorats i racons sense esforç,
als insomnes jardins on s'esgoten els cors,
on una aigua sense aigua és la sang del cervell.

Ai, cervell més eixut! Ai, Gira-sol més vell
que la lluna i el cel, només l'amor et torç!
I els Llessamins del Sud -desert d'amants, si hi mors-
subleven d'olors dolces la nit, com una pell.

Però als pous, als Nadirs, on els màgics cavalls
galopen aigua endins amb els ulls enrunats,
on els arbres galàctics, vegetals condemnats,

canten la meva mort besant-se en els miralls...
Sort del brau en l'arena de l'amor exhaurit,
als peus d'una euga verge. (Clarí de mitjanit!).

POST SCRIPTUM

CANÇONETS

I

Amb una mà li acaronava el cou
mentre la nit se'ns escolava en viu,
una melosa es deixondia al niu
i quatre estels degotejaven rou.
Era festiu, i el sol sortia nou
sobre la mar i el pis. El cel i el riu
cinglaven el pendís. Volava esquiu
el tord gelós sobre l'amant que es clou.
Lliçant pel pati com qui no fa res
un cavaller caçava la perdiu
i un ocellàs prenia bacardí.
Érem amants del clus, sota l'il·lès
somriure de la musa que no es diu,
entre el genís, la rosa i el bon vi.

II

Érem amants del clus, sense diners,
i l'airecel cobria els nostres fins,
teníem claus de mar i de dofins
i un gran nenúfar mort a l'aiguavés.
Teníem mons de seda i de bolquers
estranyament colgats als coranins,
teníem déus fiats sota els coixins
i grans llonguets feliços per esquers.
Entrecriàvem àngels i robins
amb una lenitat que no és del cas
i amb un tendríssim sofriment d'infants.
Bolcàvem els volcans per veure a dins...
I els lliris d'aiguamel i tendregàs
sortien de les tombes fulminants.

III

Bolcàvem els volcans per l'orpiment
que daura els somnis grecs sense sofrir,
clucàvem la matriu sota el setí
i oíem sòlids gongs a dins la ment.
Ens vèiem negres a la llum dorment
i blancs feliços en tornar el matí,
passaven camions de llarg destí
i alfa-romeus calés de cor silent.
Passaven bicicletes sense vent
per l'empedrat sotràgic de l'oblit
i somnis transatlàntics pel present.
Passaven verges vives fit a fit,
insòlits escocesos insolent...
I tot dins els volcans i dins la nit.

IV

Passaven verges vives somicants
amb els vestits d'esgrima sota el braç,
somreien nines alentint el pas
i s'escolaven amb els ulls brillants.
Lligaven el meu cos amb els llibants
del dia retolat sobre els lilàs,
lligaven el teu nu amb cordills d'espàs
i el meu amor amb angles somiants.
Lluïen pits de jaspi japonès
i es retallaven contra un cel de jazz
amb picapunt de guèiser violat.
Amb els matxets i els màusers, com si res,
es desfloraven sense fer-nos cas
i ens encenien el desig tancat.

V

I ens vam sentir xuclats per sempre més
cap al país del pumes i els picots,
allí pescàvem amb esquers remots
els peixos picaplets a l'inrevés.
Allí sentíem el desig del bes
entre salpassos de salvatges trots,
allí ens sabíem déus entre ninots
i no jutjàvem res que no visqués.
Allí l'embruix del gest ens manillà
amb una cornamusa de bambú
i amb una melodia contrincant.
Allí un gasel saltava a cor i mà,
les papallones ens volien u
i ens envidaven per seguir jugant.

VI

Allí l'embruix del gest ens destruí
i ens va deixar enrocats com dos illots,
ens va colgar en un pler de tendres clots
i ens oblidà per sempre i sense fi.
Ens va enfollir de folis sense escrí
i ens va clavar en el cor uns arpiots,
ens va cobrir d'allunes i d'al·lots
i ens somnià en la nit de l'endeví.
Ens construí una bomba de colors
i un univers d'agulles de coixí
per detonar en el món sense dolor.
Ens rebentà l'amor en mil llavors,
ens amorí la mort i ens seduí
com una gemma que lluís el do.

VII

Ens amorí la mort que era en desús,
ens va alleujar la falç i el destraló,
ens va esclavir en el goig que era millor
i ens desxifrà per dins l'horòscop rus.
Ens empeltà de kíries i de blues
i d'altres cants lirons sense grilló,
ens capbussà vestits dins el tifó
i vam sortir a la platja drets i nus.
Vam mirar el cel. Hi havia dos merlets
capitellats per dobles pelicans
amb una pota al vent i una altra al foc.
Portàvem les ulleres com abans
però ja sempre ens besaríem nets
i moriríem traduint el joc.

BRISA

Qui sap si era una brisa, potser un bes
d'aquells que no s'assemblen entre sí,
que ara de nou venia fins a mi
des d'un país on no s'hi torna més.
Allí era tot ventura, com si res,
només aigua de molsa, olor de pi;
allí el fred es perdia a mig camí,
i aquella brisa al cor deixava il·lès.
Girant tot el seu cos cap a ponent,
l'alba venia amb pit adolescent
i respirava sota el cel d'estiu
la brisa melindrosa, que al matí
sempre fugint tornava per morir
com ara torna en el record més viu.

Venia de l'oblit i amb posat nou,
que va restar amagada al fons del cor
com una flor tancada, amb el tresor
que hi ha sota la vida i que la mou.
Venia com rosada quan no plou
i la terra germina a contracor,
era la flor perduda que no mor
i sobreviu amb les gotes de rou.

Era l’estel agònic del matí
delint-se pel migdia, tremolant
contra la blava lluïssor del cel.
I ara venia, somiada, a mi,
amb una flor gebrada dins el cant
i encara amb els seus dits coberts de gel.

Venia des de sempre i des d’aquí
com si fos nou el lloc i el temps no ho fos,
venia com si tot s’hagués confós,
sense saber, ni creure, ni obeir.
Sense saber, seguint el seu destí,
que un dia va marxar del meu redós
i havia de tornar amb el pit joiós,
només segura de voler venir;
sense saber que el lloc d’on va partir
era el mateix que el lloc on se’n va anar
i que en marxar ja sempre es va quedar.
Sense saber, gelosa de fugir,
tot allunyant-se freturosa enllà,
que se n’anava i que tornava amb mi.

Venia lentament, per més venir.
Que cada pas lligava amb el primer,
dansant com una fulla de llorer
que cau a poc a poc en l’aire fi

i dins la brisa es feia sostenir
encara un instant més, per més voler,
per més mostrar-se esquiva en el darrer
sospir, per més tardar, per més glatir.
Per més sentir, potser per més sofrir.
Venia encesa, amb ulls de somiar,
perquè tenia el somni de tornar.
Adolescent i amb brisa del matí,
l'albada duia al pit, com un escut,
la poesia de la joventut.

LA DESTRUCCIÓ

(2013-1014)

***Nota posterior a la primera publicació de* La Destrucció**

Els poemes de La destrucció *van ser escrits l'any 2014 en ple desenvolupament del fracassat procés d'independència de Catalunya. Ara no els escriuria, tot és massa evident. Lamento que un llibre concebut de manera que no havia de sobreviure temàticament els fets posteriors (tal com es deixava entreveure en primer poema titulat* Pròleg*, on es pot llegir:"*...*/*tan sols volia fer uns exercicis*/* de realisme democràtic*/*potser aviat no tindran sentit*/*porten plom a les ales*/*..."*), aquests fets no s'hagin produït de cap manera en el sentit esperat i, per tant, que el títol i el tema no siguin obsolets, que hauria estat el meu desig, sinó que són més vigents que mai.*

Desembre de 2021

PRÒLEG

Si ets un opressor del meu país
aquest llibre no t'agradarà

si no ho ets, potser tampoc
però les raons seran unes altres

o podria ser que igualment
no us agradin els meus versos

a mi tampoc no m'agrada gaire
haver-los hagut d'escriure

i no els he fet perquè us agradin
només vull dir quatre coses

que si ets unionista i vius aquí
penso que canviaràs d'opinió

serà un dia o altre, ja ho veuràs
i no pas pel que jo he escrit

però que te n'adonis a temps
que no sigui massa tard

i si ets independentista
hi trobaràs mal humor de segles

que potser veus la independència
com una festa familiar

has de recordar que Espanya
jugarà brut com sempre

i tu has de jugar net per vèncer
pacíficament, però vèncer

i si no t'agrada el que llegeixes
deixa de llegir, deixa el llibre

que també hi veuràs que dubto
d'aquells mateixos que voten

tan sols volia fer un exercicis
de realisme democràtic

potser aviat no tindran sentit
porten plom de temps a les ales

i no els hauria escrit mai
si no fos que ens volen destruir

com sempre, només que ara ho fan
d'una forma més civilitzada

però si em vols desprestigiar
et podria ajudar una mica

digues que el llibre és primari
que això em fa agafar esgarrifances

algunes noies en fugiran
i encara em faràs publicitat

no en parlis mai a ningú
o digues que és dolent, dolent

o pitjor, pots dir que és mediocre
simplement que és un pamflet

que prou m'he hagut de retenir
per no posar-hi noms propis

i si no fos que ara les dades

es poden consultar fàcilment

podries dir que és demagògic
i seria bastant defensable

jo mateix ho vaig somiar un dia
els qui pensen com tu s'ho creuran

i tindré més gent en contra
però els confondràs: és primitiu

perquè al darrere dels versos
hi ha un crit de llibertat.

ELS CIVILS

Ens volen destruir; aquestes tres paraules
que podrien ser absents, són plenes de sentit;
podrien ser malsons antics, antigues faules,
i són vives avui com ho eren en l'oblit;
després del dictador ningú ja no pensava
clarament aquests mots, suraven mig perduts
en la boira del temps, en l'aire que passava
entre la fullaraca dels arbres abatuts.
Cansats dels militars, teníem un miratge
que era tan fals com tots i ens enganyava més
perquè ens mentia al cor, al centre de la imatge.
Vam creure que els civils no serien mai més
com altres espanyols que ja eren massa vells,
sense pensar que, encara, serien igual que ells.

GEOMETRIA

Una clau de la vida
és la geometria
i s'explica ben curt:
entre agressor i víctima
no hi ha mai simetria.

INVERSIÓ

Quan varen guanyar la guerra civil
els catalans feixistes, a Madrid
varen prohibir parlar en castellà,
també varen prohibir de publicar
cap llibre, ni revista, ni diari
que no fos totalment en català.
De fet, això no va ser tan estrany,
sinó que va ser només el final
d'un llarg procés que havia començat
segles abans i que, entre moltes altres
vegades, l'any mil nou cents trenta-nou
va vèncer. Els madrilenys, atemorits,
parlaven sempre en públic català
i si no ho feien eren perseguits
i empresonats; també els nens de Madrid
havien d'anar a escola en català;
sabien tots escriure en català
i no en castellà, que era prohibit;
amb tot i això, en moltes reunions
i a les cases, no es podia impedir
que els madrilenys parlessin castellà.

Llavors van arribar més catalans
que s'hi establien per raons de feina;
després els catalans van tenir fills
i el català va esdevenir, d'aquesta
manera, una llengua molt parlada
a la ciutat. Més tard, la democràcia
va tornar moltes coses al seu lloc
i també el castellà a les escoles
com a llengua pròpia del país.
Els castellans parlaven català,
tots i prou bé, però molts catalans
no van aprendre mai el castellà,
ja no el van parlar mai de cap manera
i, acostumats, alguns no l'entenien.
Els lingüistes ho van advertir:
el castellà estava en perill a casa
seva, havia avançat el procés
que fa morir les llengües per no res;
i des de Catalunya, que ho sabien,
feien servir les lleis que ara tenien
només per veure d'enllestir el procés.
I si els madrilenys de cada vespre
donaven una volta per Serrano,
si passejaven per La Castellana,
si entraven en un bar, ja no podien
fer servir el castellà, perquè els cambrers,

les veus del seu voltant i la TV
parlaven català, no els entenien
prou bé, els feia estrany, i el castellà
ja no era el seu parlar de cada dia...
Si fos així, hi hauria simetria.

LES MOSQUES

Pobrets de nosaltres, grans i babaus,
dolços infants de mamella tendríssima
que encara esperàvem alguna brisa,
una mica d'aire fresc de la tarda,
d'aquesta absurda esquerra espanyola
que s'arrossega com un peix al sol.
Teníem tant desig d'una altra cosa
que un dia vam frisar perquè ella hi fos,
que ella acabés per sempre amb els malsons
que feia ja tants anys que somiàvem.
Ara fa estrany, però llavors el vent
semblava que era nostre, marinada
que ens tornava a fer viure en un país
on l'aigua era com l'aigua, només aigua,
la terra era la terra, el foc el foc.
Amb aquest cor miràvem el passat,
enlluernats pel mal dels darrers anys,
molt amagats sota la seva fúria
i no pensàvem mai que molt abans
rondaven vironeres cada dia.
El mal ja hi era, el dictador va ser

l’encarregat de fer-lo més intens,
reproduir-lo en llestos i innocents,
i quan ell va morir estava escampat;
però també, de fet, el va amagar
sense voler als ulls de tots nosaltres
com si fos ell, ell sol i ningú més.
Nosaltres mig ho vèiem o no ho vèiem,
temíem militars, no mai civils,
i potser vam fer veure que no ho vèiem
perquè havíem sofert molt d’aquell mal;
més tard a poc a poc va anar sortint
aquí i allí, com mosques d’un cadàver,
per diversos llocs del cos, per les ones
de ràdios catòliques, programes
de TV, diaris independents,
planificades campanyes de màrqueting.
Nosaltres ens volíem defensar
dient que tot allò eren mentides
però el soroll ja era massa fort,
tot just entre nosaltres ens sentíem
mentre ens anàvem defensant exhausts
quan el cadàver viu ens atacava,
ara per la dreta, ara per l’esquerra.

SUBCONSCIENT

Al sostre hi havia
una mosca vella,
que sempre hi vivia,
una mosca vella
que sempre hi covava,

una vironera
que mai no dormia,
una vironera
resseca i peluda
que sempre volava.

De tant que la vèiem
ningú no la veia,
ningú no la veia
que sempre brunzia,
que sempre xiulava;

i no la sentíem
perquè era el rellotge
que toca les hores,

les hores del dia

les hores de casa.

És un matamosques

tot allò que ens manca!

Es un matamosques,

un roc a la faixa

i un as a la màniga.

LA BONA FE

Podeu escoltar cada vespre
les tertúlies més avorrides
de les ràdios i televisions
de la península celtibèrica
però si resistiu una estona
veureu que en algun moment
tothom comença a animar-se
perquè ha sortit Catalunya,
i si escolteu allò que diuen
veureu que no és diferent
del que podeu recordar
en tots els altres manifestos
o només manifestacions
d'alguns intel·lectuals,
tertulians i periodistes
i els seus escrits als diaris
de la capital d'Espanya.
I no parlo dels polítics.

I si no els recordeu és fàcil
de trobar-los a l'hemeroteca
(no ho dic jo, no, és molt senzill,

són dades, es poden trobar
a l'hemeroteca o a Internet)
i veureu que en democràcia
tampoc no han parat de mentir
més o menys i de parlar
malament de nosaltres.
I després de tan sentir
gairebé sempre el mateix
ara resulta que hi ha una part
d'espanyols que s'ho creuen, *
s'ho creuen de bona fe
i de fet no és gens estrany
després d'una dictadura
que ens va deixar ben tocats.
I no parlo dels polítics.

I comprenc alguns espanyols
que s'ho creuen de bona fe,
perquè tants anys de mentides
poden minar la resistència
de qualsevol persona normal,
però ara que s'ho han cregut
fan servir els jutges i les lleis
i els vots a les eleccions
per acabar democràticament
amb la nostra cultura

(si no fos així, no s'entendrien
les campanyes dels partits).
I si algú vol acabar amb mi
jo abans sempre li pregunto
si té bona fe o té mala fe
perquè és molt diferent
des del punt de vista metafísic
morir a mans d'un bona fe
o que t'acori un fill de puta.
I no parlo dels polítics.

**El dia 17 de juliol de 2009, el diari «El Mundo», el segon amb més venda a tot l'Estat, va publicar una enquesta entre els seus lectors i el 56% afirmava sentir-se 'catalanofòbic'. L'important no és només el resultat, sinó la manca de reaccions significatives a l'estat espanyol contra aquest tipus d'enquesta pública. Algú s'imagina una enquesta similar sobre els negres? A Espanya s'ha aconseguit que la xenofòbia contra els catalans sigui banal i democràtica, consultable en una enquesta; també es pot veure en la llengua o la fiscalitat, quan sostenen mentides absolutament evidents contra Catalunya o quan qualifiquen el catalans de victimistes si es queixen com a víctimes.*

ELLS

Aquest poema que ara escric
ja ningú d'ells no el pot sentir
i com que ho sé m'ho faig venir
bé, i escric sols per als d'aquí.
I abans mai no era tan prudent
quan m'acarava amb el paper
perquè ara, més que mai, ja sé
que escric de cara i contra el vent.
I, dels d'aquí, no penso en tots,
n'hi ha molts d'aquí que són amb mi
i molts d'aquí que són amb ells,
que són amb ells i que són sords.
I no és que vulgui dividir,
no puc escriure res per a ells.

DIVISIÓ

Sempre ens acusen de voler
dividir la societat,
i no ho escric per a ells, perquè
ara ja no em senten i sé
que ho continuaran dient,
sinó només per a nosaltres.
No parlen de divisió
sempre que ens deixem destruir
sense queixar-nos, com si fos
no dividir aquest destruir-nos;
però si ens volem construir,
en moure un dit, ja dividim.
I els hem de donar la raó
que, en part, ells tenen: dividim,
però no la societat
sinó que ens anem separant
de la gran aura del cadàver.

LA VICTÒRIA

Vèncer amb la raó i els vots, però vèncer,
que encara ho hem de fer en la nostra història
en lloc de fer-ho, com calia, en començar;
sentir amb tot el vigor del fons de l'ésser
que sols amb la raó no n'hi ha mai prou
i vèncer pacíficament, amb armes
que són urnes que desarmen, maniobres
suportades pel dret internacional.
Vèncer tan sols, mentre malparlen
de nosaltres i no escoltar-los més,
dir que llavors ja estàvem molt cansats,
que el cansament era de segles
i que avorrits de sentir-los vam plegar,
que els seus discursos que abans ens enutjaven
després de tant sentir-los ens cansaven
i que nosaltres ja no podíem escoltar
cap de les seves ràdios, televisions,
mirar pàgines web, sense adonar-nos
que érem gasius, tancats, malèvols i mesells.
I explicar, després, que per nosaltres
mai no hauríem vençut, que ha estat per ells.

DRETS

Ara, ja després de molts anys
de formular els motius diversos
per canviar la nostra història,
de travessar tots els ponts
de diàleg a les fronteres
d'aquesta dissortada pàtria,
tots profundament influïts
per les llargues discussions
i molt cansats de caminar,
ens adonem que és més senzill,
que un altre cop tot és com era
i ells tornen a ser els espanyols
que sempre han viscut a la vora,
que tenen el dret de sentir-se'n
i viure aquí, però no tenen
el dret d'impedir que un país
es miri el futur a les urnes,
que això és cosa dels opressors.
I, si guanyem, saber conviure,
que mai res no s'haurà acabat
i, si perdem, saber com viure,
que tot ho harem de pactar amb ells.

TÒPICS

Però ara la força ja no els serveix,
dèiem entre nosaltres, innocents,
pagats de viure en un racó d'Europa,
sense adonar-nos que érem cap al Sud;
volíem ser europeus, ser-ho del tot,
en canvi, molts entre ells, dels estrangers,
si eren del Nord no se'n fiaven gaire,
els uns només de por de treballar
i alguns dels altres perquè encara es creien
allò que abans s'havien inventat:
deien que els alemanys, els qui bastien
la prosa filosòfica del món,
els senyors de la música romàntica,
eren, si fa no fa, com les llambordes.
I quina força els cal si no és aquesta?
Ignorar i no fer res, només ser llest,
i aprofitar ben bé la llum del dia.
Al matí deixar anar una destralada
com, per exemple, dir que els catalans
i els catalans... no volen pagar mai,
fer-la creure a tothom i descansar;
després dinar una mica, fer el cafè;

no dir mai a ningú que, legalment,
han rebut molts diners de tots nosaltres;
dir que ara jo menteixo en decasíl·labs;
després del cafè, el dòmino; a la tarda
sempre tornar amb allò dels catalans,
fer-ho creure a tothom un altre cop
i dir-ho sempre, avui i cada dia,
escriure-ho, publicar-ho en les mitjans.
Llavors, de tant en tant, eleccions,
ben lliurement, tothom cap a votar.

BOTIFLERIA

¿Si al meu país fa tants anys que li amaguen diners
i molts dels seus diputats escollits entre els seus
i que ho són per defensar-los, són ara els corifeus
que els emmascaren les xifres dient el que no és:
que només s'han d'ajustar pressupostos antics,
que tot el mal és a casa i no cal cercar-lo arreu
perquè és al país dels altres on ells tenen amics,
i el meu país s'empobreix cada dia un cop més,
la bona gent no ho entén però encara se'ls creu
i sabem que això és ben cert i les pèrdues greus,
de tots aquells diputats no en direm botiflers?

CÀBALA

He fet servir paraules necessàries:
ells, opressors, botiflers...*
aquestes paraules no m'agraden
però hi són, no en puc fer servir unes altres
i no sé si la poesia té relació amb aquestes coses.
En canvi la paraula colònia no em fa por
potser perquè conserva un vell perfum
o perquè estic avesat a no tornar-m'hi
amb les mateixes armes que m'exciten.
He estat a punt de fer servir noms propis
que, vulguin o no, ara ja seran històrics
però han caigut perquè són massa evidents
i massa que estic derivant cap al pamflet
per més que em resisteixo, perquè em guanya
un altre sentiment per sobre del decòrum.
També he deixat anar en algun poema
quatre tòpics suats, encara que els sondeigs
electorals ens diuen que molts d'ells no són així,
però també ens diuen que sí, que ho són
en bona part, més aviat decantats cap a la dreta.
Ara ja parlem de números, no de versos,
i les matemàtiques són prou exactes:

menystenir el meu país dóna vots a Espanya,

cada insult són mil vots, deu mil vots una llei,

i sempre faran les lleis contra nosaltres.

** Les elits governamentals, polítiques i jurídiques espanyoles o espanyolistes, sobretot de dreta però també d'esquerra; les elits mediàtiques de la capital d'Espanya, responsables de l'opinió publicada; les elits que dominen l'economia i les finances de l'estat espanyol; una part de la classe política catalana que destrueix el seu país en benefici propi; els governants que han mantingut l'opacitat i l'engany fiscal per tal de perpetuar l'espoli; els qui menystenen la llengua pròpia del país que lluita per la supervivència i, des del poder, la laminen constantment; els intel·lectuals espanyols i espanyolistes hostils, connivents o silenciosos; les classes populars que criden als camps de futbol "puta Cataluña", etc... són els qui anomeno ells, opressors o botiflers, segons el cas. No cal dir que no em refereixo al conjunt de la gent dels pobles d'Espanya.*

SOLIDARITAT

Tot ens fa recordar aquella puteta
que estirava joies als vianants;
anava sempre molt ben enjoiada
i, en perseguir-la algú, cridava els pinxos
com si li volguessin robar les joies.

AVE

Són ossos d'aquell cos que mai no ho era
i va voler esquelet per semblar viu,
l'espinada a la panxa riallera
i als braços els ossets d'una perdiu.
Abans de res la panxa ben ossada,
després ossos al fetge i a la fel,
més tard un os al tors, com de passada,
i encara el cap obert al blau del cel.
Amb els ossos allà on mai no calia
restava sense força tot un braç,
el braç que era el feiner de cada dia
i que ara ja sofria per fer un llaç.
Com un malson d'aquell país xaró,
hi ha un tren que va mig buit i que fa por.

LA CALAVERA D'OLIVARES

Com que ho han fet en pau, en democràcia
i en bonança, sabem que hi tornaran
i els hem de vèncer pacíficament
perquè no ens puguin destruir mai més.

Si no és així, ells esperen i ells ho saben,
saben que són molts més, que hi tornaran,
que hi tornaran de nou per acabar
amb una nosa que ja els dura segles.

Només que ara és molt tard i els costa més
perquè hi ha lleis internacionals
que ens protegeixen com ho fa un paraigua
enmig d'aquesta gran calamarsada.

Però és ple de forats, hi passaran
com hi passen caient les gotes d'aigua,
seguit, seguit... de pressa o lentament
i amb líquid demogràfic que ens inunda.

IMITACIÓ DE JOAN MARAGALL

Aquesta platja tan callada
sota la lluna transparent
i aquesta mar endormiscada
besant l'arena resplendent
m'han pres el cor de tal manera
que ara em sortia una altra veu
sense voler-ho, de primera,
tal com surt l'aigua d'una deu.
I jo, cercant la veu més pura
me'n vaig anar cap al passat
com si em perdés a la ventura,
com si volgués restar callat
i no callava, era la dansa
que té una fulla en moviment,
que giravolta i no descansa
des del moment que va amb el vent;
i aquella veu que jo cercava
em va venir sense voler,
em va venir com l'aigua blava
va i ve en el mar, per un no re;
i vaig trobar-la, vaig sentir-la,
era un veu sense rogall

i ara em semblava posseir-la
com qui no vol, dins d'un mirall:
dormen les barques a l'arena,
passa la brisa vora el mar
i per damunt de la carena
un núvol blanc sembla guaitar;
jo veia el mar i les estrelles,
la negra fronda de la nit,
sentia als ulls les coses belles
i la veu viva a dins del pit...
I aquella veu que mai no cansa,
que sempre diu que hi ha demà,
que l'home és una fera mansa,
que tot el món es pot salvar,
encara avui, com va fer un dia,
cridava amb lleu sobergueria,
tot netejant-se una lleganya
i fent l'adéu: Adéu, Espanya!

DIVORCI

Ho hem provat tot i s'ha acabat
ara parlem d'una altra cosa

encara no ens ho sabem explicar
però el fet és que s'ha acabat

i que han calgut més de trenta anys
per acabar de perdre l'alè

per aprendre que tots els pactes
eren només per destruir-nos

per acabar-nos de destruir
una mica més civilitzadament

i llavors d'una manera inesperada
com passa sempre a la vida

ve un dia que tot s'ha acabat
sense poder donar-ne la raó

només dir coses aproximades

per explicar allò que és ben clar

i que només sabem que s’ha acabat

perquè és així, com el passat.

2012

Alguns parlamentaris passejaven
sense adonar-se d'aquell moviment
que posava el futur a les mirades
i el present ja passava més de pressa
i el passat ja no hi era des d'ahir.
Els diputats eren com els seus partits:
un cap de llista que és qui sempre parla,
un que només vigila les enquestes,
un altre que també, per ser-ne dos,
i tots els altres que fan servir el dit
per encertar el color verd o vermell
mentre miren missatges al seu mòbil.
També sovint entre ells es reunien
per saber tot allò que s'ha de dir
i no allunyar-se mai del secretari
d'organització, que dóna els premis.
Però un dia la gent va omplir els carrers
i, de cop, van haver de fer política.

RAP DEL REFERÈNDUM

Els opressors
diuen que no,
que no es pot fer
un referèndum
d'autodeter-
minació,
que no pot ser,
que no, que no;
però n'hi ha uns
que diuen que és
perquè ens ho diu
també la cons-
titució,
i si no ho diu
li ho faran dir
que el parlament
de la metròpoli
pot decidir
sobre el destí
d'una colònia,
i en darrer cas
hi ha jutges bons

que són d’aquí,
saben les lleis
que són d’aquí
i ho faran bé,
que són d’aquí;
aquests són uns,
i uns altres que
diuen que això
s’ha de votar
a tot l’estat,
que ve a ser com,
posem per cas,
si Gibraltar
diu que vol ser
independent
d’allà, i de-
pendent d’aquí,
ho han de votar
al Regne Unit
tots ben units;
qui sap, però,
si seran ells
els qui ens diran
que tenen dret
d’autodeter-
minació

i ens votaran
l’expulsió;
pensant-ho bé
sembla que no,
no hi ha perill
de tenir sort,
però cal dir
que ja ho van fer
aquests d’aquí
Sàhara enllà,
sense votar,
sense mirar;
mètode vell
que sembla nou
i se’n pot dir
no sé pas com
però potser
l’extradeter-
minació,
la voluntat
i malvestat
de la metròpoli;
ja en tenim dos
i ens falta el tres,
aquells que no
volen que es faci

un referèndum
d’autodeter-
minació
però han de fer
veure que sí,
encara que
ningú ja no
s’ho cregui mai,
ni ells tampoc;
tenen amics
d’allà i d’aquí
que tenen por,
perquè demà
si es va a votar
els pot passar
que surti el sí
i no pot ser...
Això passava
a la colònia;
a la metròpoli,
els opressors,
dreta i esquerra
tots ben d’acord,
deien que no,
que no es pot fer
un referèndum

d’autodeter-

minació,

que no pot ser,

al Congo sí

però aquí no,

que no, que no,

que no i que no.

RAP DEL ROSTIT

Un dia que a un reu
l'anaven matant
rostint-lo a foc lent
i ell feia ai, ai, ai!,
a la mitjanit
un tinent que no
podia dormir
li va dir al botxí
que ho deixés de fer
i que l'ofegués;
però el bon botxí
volia complir
amb el seu mandat
i va dir al rostit
que no cridés tant,
que no estava bé
de gemegar així,
no tan sols per ell
sinó pels veïns
que volen dormir;
i com que el rostit

no li va fer cas
i anava cridant
sempre igual o més,
va creure adient
embotir-li un tronc
ben endins del coll
fins que aquella veu
no fos de tenor
ni fos de ningú,
per fer-lo acabar
de rostir a foc lent
mentre era ben viu
sense discutir,
sense molestar.
I així tot va anar
molt bé per tothom:
molt bé pel botxí
que així va complir,
molt bé pel rostit
que així es va morir,
molt bé pels veïns,
que varen dormir.

LA CONQUESTA

Tothom sap que en Bartolomé
de las Casas, que ho va veure,
va descriure moltes més coses
d'una infinita atrocitat
apart d'aquesta dels rostits,
que no era un, que n'eren molts,
i que jo he explicat amb llicències.
Això que he dit passava a l'illa
La Española i, en essència,
és veritat gairebé tot.
Llavors es feia impunement
i no és que ho fessin només ells;
però ens podem sentir orgullosos
d'haver viscut al seu costat,
d'haver resistit fins aquí
i que sols sigui una metàfora
d'allò que ens volen fer a nosaltres.

LA BONA EDUCACIÓ

Allò que mai no va passar,
el fet que és fals, que no pot ser
perquè sóc jo qui s'ho ha inventat,
és que el botxí demani al reu
que es va rostint a foc ben lent,
només que deixi de cridar
per ser educat, per ser com cal;
i allò que mai no va passar,
allò que és clar que no pot ser,
ara ho veiem cada matí
si repassem tan sols els fulls
dels seus diaris del govern,
on sempre es queixen que cridem
mentre per sota ens van rostint;
i no sabem si, al capdavall,
ens deixaran sense diners
i ens mataran d'un simple ofec
per acabar amb els nostres crits
o ens rostiran fins al punt d'or
i amb troncs posats a dins del coll
perquè els deixem dormir tranquils.

ELS MÒBILS

Tinc a l'agenda del mòbil,
escrites sense parar,
les mentides que són clares,
aquelles mentides grans
i que sento cada dia
o llegeixo en els mitjans.
Si no tinc el temps d'escriure,
sempre tinc temps de gravar
o tan sols faig una foto
i no em cal perdre un instant.
Tothom sap que, de petites,
les mentides no fan mal
o potser són necessàries,
però les mentides grans,
aquelles mentides altes
que canvien el mirar
i fan passar bou per ase,
no les deixo d'apuntar.
Ells pensen que ara és com sempre,
que n'hi ha molts que s'ho creuran
i alguns d'aquests vindrà un dia

que aniran cap a votar;
llavors ningú no es recorda
de si allò era veritat
o era només una faula
dita per entabanar,
fins i tot hi ha qui calcula
quants n'ha pogut enganyar
i fa enquestes que li diuen
quin percentatge illetrat
s'ha empassat la seva bola,
feta exprés per empassar.
Però ara tinc el meu mòbil,
el porto sempre a la mà,
hi poso les grans mentides,
ho deixo tot registrat
i mai més no serà festa
per als qui fan jocs de mans.
Aquests personatges rancis
quedaran ben retratats
i després, quan sigui l'hora,
els farem ensenyar el nas.
Perquè el ritme de la història
ja es comença a accelerar
i se'n diuen de molt grosses,
se'n diuen i se'n diran.
Però ara ja no és com era

i, si ens volen enganyar,

sortirem tots al carrer

amb els mòbils a la mà,

sortirem tots al carrer

i ens quedarem tots allà.

EL BON JUTGE

Sempre hi ha vies
per violar la llei

destruir els dèbils
amb la llei a la mà

dient que la llei
ho consentia

però és menor
sí, sí, la llei és menor

no es pot protegir
de totes les infàmies

els qui la van fer
mai no les pensaven

o alguns potser sí
i per això mateix la feien

però el dret està

per damunt de la llei

i tu que ets jutge

potser podries,

potser sabries, com

violar les violacions?

NOU DE CATORZE

Amb adversaris es dialoga
i amb enemics declarats es pacta,
a vegades es comparteix taula
i ningú no s'estranya de res.
Es pacta sempre, és clar. Però els qui
ens repeteixen que hem de pactar
seguint la tradició del seny,
sembla que volen dir una altra cosa.
Pactar la nostra destrucció
i també els nostres diners per fer-la
efectiva, com a aquells països
on el condemnat paga la bala
que en despuntar l'alba el matarà,
encara cridant que és innocent.

TEATRET DE TITELLES

-Amb tu no es pot dialogar, ets un intolerant *(Pataplaf!*).

-No em peguis; a veure... dialoguem.

-D'acord. Primer punt: El català, de fet, són tres llengües.

-Home...

-Sí, sí, Català, Valencià i Baleà, són tres llengos diferents, veus... llengos...

-Però totes les facultats de filologia del món diuen que...

-Deixa't estar de facultats, ara parlem de política i de pactes.

-Però hi ha coses, com que la terra és rodona, que...

-Qui ho diu això! No és ben bé rodona, és ovalada i amb bonys, tot depèn de com es mira. No siguis radical *(Pataplaf!)*.

-T'he dit que no em peguis; saps que volia dir una altra cosa.

-No m'importa què volies dir, jo t'ofereixo un pacte.

-Quin?

-Tu dius que és una llengua i jo dic que en són tres. Ni tu ni jo; pactem que són només dues llengües, la que es parla a Catalunya estricta i l'altra a la resta.

-Això encara és una barbaritat més gran.

-Bé, ja veig que no vols pactar un terme mitjà.

-És que no ho puc pactar.

-Veus, ets un intolerant *(Pataplaf!)*.

-Saps què? Ja no m'agrada fer titelles, me'n vaig d'aquest teatre! *(Surt)*.

-No em deixis, que et necessito!

SONET DE LA COMPLEXITAT HISTÒRICA AMB ESTRAMBOT

Espanya contra Catalunya és el títol d'un simposi
que ha estat organitzat per historiadors catalans
i que ha fet enfadar molts espanyols,
potser perquè a la inversa seria com un acudit.

Però alguns altres historiadors catalans
també han dit que aquest títol no és adequat,
que no està d'acord amb la història
i que tot és més complex d'explicar.

I ho diuen després d'uns quatre-cents anys
d'agressions documentades pels mateixos historiadors
i de brutals destruccions realitzades amb èxit.

Per tant, el títol és prou correcte i els altres historiadors
també tenen relativament raó, sempre és veritat que la història
és més complexa i, per aquest mateix fet, ho diuen els unionistes.

(I també ho diuen tres o quatre esclaus
que volen ser tan políticament correctes
que mai no aconseguiran la llibertat).

SONET PROSELITISTA

Si t'adones que ni la democràcia
ni l'enriquiment de la població espanyola
ni la millora de les condicions de vida
ni l'ascens de l'esquerra al poder

ni tots els anys de bonança econòmica
ni les aportacions al finançament de l'estat
no canvien l'actitud destructiva històrica
de l'estat espanyol envers Catalunya

tant si ets de dretes com si ets d'esquerres
tant si ets immigrant com si ets nadiu
tant si parles català, castellà o una altra llengua
tant si ets pobre com si ets ric

si vols viure aquí i vols sentir-te a casa teva,
com pots ser unionista?

SONET DE LA COLÒNIA D'ULTRAMAR *

A la colònia tothom treballa
com si mai res no passés
perquè els oprimits callen
i no tenen prou força

i quan es vol emancipar
apareixen els ocupants i els botiflers
i diuen que no pot ser
per qualsevol raó, però no pot ser

al final sempre hi ha dos bàndols
no n'hi ha tres ni quatre
sempre hi ha només dos bàndols

i els unionistes per més raonables que siguin
sempre acaben donant la raó als ocupants
i, si guanyen, acaben guanyant els ocupants.

Es evident que Catalunya no és una colònia com, per exemple, les colònies que es van emancipar durant el segle XIX. Però els qui volen impedir per la força el dret d'autodeterminació de Catalunya, quan demana exercir-lo la gran majoria de la població, es converteixen automàticament en una nova versió dels ocupants.

UNIONISTES

Els ocupants
sabem com són,
ja els coneixem,
si en parlem més
ens farem mal.
D'unionistes
n'hi ha de colors
indiferents,
blaus i vermells
i cap d'igual.
I em fan venir
uns pensaments
provocadors
que vaig dient:
Qui és banal?
Qui conscient
que seguir units
també ens vol dir
ser destruïts
i li és igual?

PRIMAVERA TRENCADA

És bonic el país en primavera,
aquest clima suau, el blau del cel,
les muntanyes encara nevades
i encara els boscos frescos al matí

només he de sortir i no pensar en res,
que si penso em ve la prosa

(si no haguessin incentivat la bombolla immobiliària,
si no haguessin institucionalitzat el dèficit fiscal,
si haguessin donat suport a la nostra indústria,
a la investigació, al valor afegit, etc...)

no pensar això, no pensar això!

(ho han fet ells però també nosaltres,
que l'opressió també és social
i aquí també hi ha lladres poderosos)

llavors tornar a sortir, no pensar en res
i que bonic seria el meu país

però qui són, on són?

PROSA FISCAL

Absurda autonomia
i dèficit fiscal
de flux monetari neutralitzat
(així és fàcil, és molt fàcil)
són impostos que surten i no tornen
tenint en compte els deutes de l'estat
(és fàcil, ho entén una criatura)
treballar un mes de cada any tan sols per a l'amo
un amo que t'amaga els comptes
et deixa caure la casa
i si s'endeuta ja ho pagaràs tu
de tant en tant et fueteja
i després et diu que ets lladre
fa més de trenta anys que t'amaga les balances
i també t'amaga l'ou
va descobrir que es podia fer
i ja no et pots creure els seus números
no te'ls creuràs, no te'ls creuràs
ja et pot dir el que vulgui
has de fer tu mateix els càlculs
i si ho calcules surt a un mes per any

un mes per any durant tota la democràcia

i són diners per destruir-te

alguns en diem espoli

ningú, ningú, no en pot dir solidaritat

(és fàcil, ho he explicat en quatre versos)

la destrucció d'una colònia explotada al sud-oest d'Europa.

I aquells diputats catalans

que ens volen confondre

amb els càlculs,

d'on són?

FER RIURE

A les facultats de filologia hi estan d'acord
la substitució d'una llengua dèbil
la pèrdua d'ús social més aviat que tard
com es pot protegir
però l'estat espanyol especialitzat en la destrucció
d'una de les seves llengües
d'una llengua minoritzada
en fa vàries llengües artificials més minoritzades
els blaveros i sa llengo baleà fan riure però algú els vota
algú els vota, algú ho vol i li agrada
tot és ple d'ignorants i mala llet i tot junt
tot és ple dels paletes rics que manaven
fan riure tot el món civilitzat però a algú li agrada i els vota
la immersió en català és l'única possibilitat
un país amb tanta immigració
tothom ho sap, tothom ho sap, ningú no pot dir que no ho sabia
acabar amb aquesta immersió
més castellans monolingües
i acabar amb l'ús social de la llengua pròpia
els blaveros i sa llengo baleà fan riure tot el món civilitzat
però a algú li agrada i els vota, algú els vota
i tot el món civilitzat se'n riurà
i acabaran amb nosaltres.

COSMOPOLITISME

Si un dia vas a un lloc
on es parla una llengua
que veus que no és la teva,
només has de comptar
si vosaltres sou més,
i si aquest compte et surt
el millor que pots fer
és no aprendre-la mai
i, si pots, prohibir-la
un llarg espai de temps
mentre la teva gent
travessa aquest espai
i se'n va a viure allà;
si encara no n'hi ha prou
prova de destruir-la
dient que són tres llengües,
que tu saps que sou més
i Déu ajuda els bons
i els dolents si són més.
Ara ets a mitja feina,
tot va prou bé a València,
també va bé a Mallorca,

avança a Barcelona
i, amb la immigració
llatina, ja pots dir
que ho tens tot a favor.
Quan parlis de l'escola
fes-te el cosmopolita
que ho embolica més
i pots tractar les llengües
apart dels territoris;
el mal està covat
i la gent s'ho creurà.
Pensa que tot va bé,
has de tenir prudència
i molta mala fe.

FIGURA AMB ARC

del meu país

del meu país

primària

Quan els magistrats

en castellà

Aplicant les lleis

ho demana

Diuen que a l'escola

el vulguin fer en català

L'ensenyament s'ha de fer

la sentència

Si una sola família

revocada

Encara que totes les altres

un error

Encara que no es complís

un país sotmès

Encara que fos

no és un poema

Encara que fos

de lluita

El meu país és

de combat

I això que escric

És un arc

És un cartell

LA CULPA

Donar la culpa als polítics
és políticament correcte

saben que va amb l'ofici
i no et faran gaire cas

però donar-la als electors
ho torna tot més difícil

els polítics s'enfaden molt
perquè dónes la culpa al poble

de fet són els seus votants
i fan veure que s'enfaden

és tan sols la seva manera
de donar-te la culpa a tu

però confonen dos conceptes
que no s'assemblen gens

que acceptis el resultat
com a demòcrata que ets

i que et creguis que els votants
tenen raó per majoria

perquè no estic disposat
a relativitzar totes les coses

i si tu no t'ho mires així
ves que et podria passar

que si aneu a votar el concert
que s'ha de fer en una vetllada

entre uns lieder de Schubert
o un concert de la Pantoja*

a molts pobles d'Espanya
sortirà guanyant la Pantoja

et tocarà escoltar la Pantoja
que a tu no t'agrada gens

i no tindria cap importància
per una nit de concert

perquè fins i tot jo mateix
em divertiria d'alguna manera

si no fos que és un altre mal
que fa plorar la criatura

i es que, encara que s'adonen
que són dues coses diferents,

la majoria, al poble, sempre escullen
allò que creuen que és millor.

**Amb les meves disculpes necessàries a Isabel Pantoja*

VEU DE MAQUIAVEL

Un home, un vot:
és el teu mètode,
que no és el meu.
Però jo et dic
que si ells són més
i només miren
de destruir-te,
en democràcia
no tens defensa.
D'aquestes coses,
mai més ningú
no n'ha sabut
com jo en sabia.
Mira com són.
Mira quants són.
Mira què fan.
Mira què et passa.
No t'has de creure
res del que diuen,
només t'enganyen
com jo ho faria.

T’has de fer fort

en un projecte

i un territori

per escindir-te.

Amb el teu mètode

per fer-te lliure.

POEMA D'UNA NACIÓ SENSE HISTÒRIA

La història funda i entrebanca
Qui sap si un gest ple d'innocència
En un moment de la teva vida
La va fer anar cap a un destí per sempre
Potser era un bes furtiu, un oblit o una febrada
Va ser per sempre i no ho vas poder canviar mai més

El rei Jaume I volia repartir el seu regne
Sabia que era un pare totpoderós
Volia que tots els seus fills fossin reis
D'Aragó, de València, de Mallorca...
I feia testaments nous quan naixien i es morien
No sabem què ens ve d'allà, no ho sabrem mai

I un gran homenot de València
Ara fa poc si ho comptes amb els segles
I ja fa molts anys si ho comptes amb els anys
Era del llinatge dels qui adrecen fusta
I deia que volia un nació completa i rica
Però sense himnes, ni visques, ni banderes

I allò que no pot ser ens vol dir una cosa

Una cosa que no ens diria mai si fos possible

Allò que no pot ser és la base del poema

És com un alè, com un futur, com un anar-hi

I ja que hi som, amb una gran modèstia

Jo hi vull afegir: doncs sense història!

Que no ha de ser, que no és, ni serà mai

Però és cridar el present, cridar el futur, cridar la vida

Robar del temps passat allò que ens acompanya

Posar-nos tot el vent a favor nostre

I només amb la història necessària

Per construir un futur feliç.

POEMA SENSE ESTIL

Un poeta rebel, com n'hi ha pocs a Catalunya
D'aquell llinatge noble que és el casal dels reis
Però amb un darrer cognom de menestral
I que volia ser a prop del poble menut
Ja fa molts anys que ens deia que Picasso
Era com era, perquè passava per aquí

I deia que érem un poble sense estil
Orfes d'estil, d'un estil que fos el propi
Condemnats sempre a cercar-lo de bell nou
Com Prometeu i Sísif tots dos junts
Confosos els treballs de l'un i l'altre
Amb tants d'estils que manegàvem

I ho vam fer perquè ens volíem cercadors
De veritats lleugeres i amagades
Que es confonien amb veritats constants
I perquè el foc massa vegades s'apagava
I un cop la clau de volta ja era alçada
Encara era la pedra que podia passar avall

I tot ens feia ser com som, diversos

Perquè ho havíem de ser amb els qui venien

I duien la il·lusió al cor, als ulls i als braços

Comprendre era el sentit, el foc, la pedra i l'estelada

Aquest era el secret, la clau de volta

No tenir un estil, tenir-ne molts.

LA CAIXERA DEL SUPERMERCAT

Quan hi anava amb la meva cistella
Ja vaig veure de lluny una bellesa desvagada
Que em va sorprendre de més a prop
Pel seu castellà amb accent andalús tancat
Que parlava amb els qui jo tenia al davant
Només dos o tres, a la cua de la caixa

Vaig pensar que acabava d'arribar de Huelva
Jo vaig fer com sempre, provo en català
Però no el mantinc contra tot i cerco l'empatia
Miro com va i segons com va canvio
Observo les reaccions, al carrer parlo les llengües
Tal com em ve de gust, que són per ajudar-nos

La resposta va ser esfereïdora, em va dir
"Bon dia, voldràs una bossa per al peix?"
Amb un català de TV3, ras i sense accent
I tot d'una vaig veure que la seva bellesa
Era una altra bellesa que no havia vist
Ara una bellesa fosca i devastadora

Li vaig dir que volia una bossa per al peix

Una bossa per als cigrons i les llenties

Una bossa per al cafè, el te i les altres infusions

Una bossa per a una capsa de mistos

I no em vaig acabar d'atrevir a demanar-li

Una bossa per portar-la al cine el diumenge a la tarda

Com que sempre em costa d'obrir les bosses

Ja estava començant a provocar un embús

Però mentre no recordo què em deia en català

Ella les va obrir totes en un tancar i obrir d'ulls

I quan ja s'ocupava amb energia d'uns altres

Em va dir sense mirar-me: "Ez que zoy muhé".

L’EMBOLIC

Aquell any, que era el dos mil cinc,
es va aprovar, ja mig fallit
però robust, el nou projecte
de l’estatut. Era al setembre.
Llavors els esperits lactants
del meu país, van somiar
que finalment s’acabarien
les trifulgues de tants de dies.
He dit robust i he dit fallit,
perquè robust ho era d’estil
i fallit ho era perquè estava
mig impugnat sense cap traça
pels qui l’havien aprovat
i ja el volien sense nas.
Si l’estil era robust, era
perquè no tiressin de beta
tots els qui fan els reglaments
i els qui ens remenen els calés.
Només de mirar-lo ja veies
que anava embolcallat amb benes
i encara amb poques nafres, nou;

més aviat semblava un jou
per collar toros que envestien.
Si em preguntessis, et diria
que jo sóc de l'estil anglès
i que no m'agradava gens.
Aquí ningú mai no es refia
de ningú, la gent és escriba,
i faràs bé de no fiar-te'n
si no vols agafar suades.
Però l'havien aprovat
i el gest final semblava gran
després de tot, com una festa
o com si fos una bestreta
que el país aculat, després
ja tornaria en excrements.
I encara que abans us parlava
d'aquella alegria cubana
dels lactants, jo que ja no ho sóc,
també ho vaig ser com ho érem tots
però aleshores ja no ho era
i, amb tot i això, en aquest poema
no vull quedar com un heroi
perquè em vaig sentir com un noi
que, tot d'un cop, té una pensada
romàntica: la mala bava
destruirà segur aquest text,

em deia a mi mateix, però ells
ho faran i jo no ho faria.
Em posava al seu lloc i la vida
m'era difícil, com un toll
on jo m'hagués ficat, un toll
ple de gripaus i de bovina.
Potser això explica que a Sevilla
(la foto dels tres jubilats
que semblaven els magistrats
del Constitucional, ara
perduts als toros) amb les cares
ja diguessin el que vull dir;
eren massa anys d'aquell destí
d'escalafó que es veia als rostres.
Només passaven una estona.
El fàstic era sideral
i van trobar l'eternitat
just al moment que no volien.
I ara sentia el nus a dintre
de la gola, tan afuat
com el de les noies d'abans
però dolent, perquè tenia
aquell regust d'ostra podrida.
El romanticisme fa mal,
ho saps tu amb la humanitat
i tu ets només un idiota,

perquè si t'ho mires de fóra
veuràs que mai no anava bé,
que res no va ser fet malbé
que abans no tingués ja gangrena
de la que no se'n surt amb benes.
Aquells jutges es van tirar
l'estatut amb tranquil·litat
perquè era una puta cansada.
Quan el joc tot just començava
ja se la van tirar els d'aquí.
I allò que abans ja us he mentit,
tot allò del nus a la gola,
era la gola d'ella sola
que tenia el sofriment físic,
perquè el meu era metafísic.
I he de tornar al començament
perquè ja deia el Ferrater*
que l'octosíl·lab se t'embala
i se'n va on li dóna la gana,
no pots parlar mai del que vols
i sempre dorms amb qui no vols.
Però al darrere d'aquests versos
no hi ha res que s'assembli a l'eros,
sinó que tinc la voluntat
d'explicar mig cantussejant
les coses que ara m'interessen

d’aquest embolic on ens tenen.
L’embolic ja va començar
ara fa més de cinc-cents anys
però no he d’anar tan enrere
perquè de lluny no hi veig, la trena
del temps se’m comença a desfer
al cervell. Però sí que hi veig
de prop. L’estatut era tàctic,
el darrer vull dir, i era pràctic
quan el va proposar un partit.
Llavors molts s´hi van afegir
i la mala jugada tàctica
es va convertir en estratègica
(i ara he rimat com m’ha semblat)
per culpa dels altres, com la
gran revolució francesa
que va començar amb una mena
de reunió general
i amb una càrrega rasant
dels guàrdies, com ells fan sempre.
I tot ens va servir per veure
on anàvem, nosaltres i ells;
això és el millor que vam fer.
És el premi que tenim ara,
aquesta mica d’esperança
als ulls, que ells viuen de la por

i sempre ens volen fer una por
que ja no ens fan. Però voldria
dir allò que en començar volia
dir més clar: ¿perquè van matar
el projecte, quin dol final
portava? Aquesta és la mirada.
I de tant mirar ja té gana.
Només has provat de fer un pas
I t'han tallat cames i cap.
Has vist on van, on sempre són.
I allò de posar-me al seu lloc
ara ho torno a sentir a la gola
i amb més fàstic. Una garota
m'hi fa festes. És destruir
per destruir, com si un matí
mires les muntanyes nevades
tot emprenyat perquè són blanques.
I som una mica innocents,
però no tant, allò que ens té
més agafats és no pensar-ho
abans, no ser com aquells paios.
Volem ser clars, dialogats,
arravatats i fabricants,
amb una pàtria lleugera
perquè tothom digui la seva;
potser és que ja érem postmoderns

quan ells no eren ni moderns.
Mentre pensem aquestes coses
ens tractaran com unes oques
perquè ens volen el fetge ple
i ens nodriran amb pocs diners,
però és al fons de la mirada
que els portem un gran avantatge:
amb l'afany de destrucció,
com poden tenir il·lusions?

* *Gabriel, ja veus que t'imito.*

LA IL·LUSIÓ

Ells la volen
i no saben
que amagada
viu amb mi,
si em registren
no la troben,
la tinc sota
del coixí.
Jo la miro,
li dic coses
i l'estimo
sense fi,
la vull veure
cada dia,
cada vespre
vull sentir
la pell fosca,
cisellada,
impossible
de fingir,

eixugar-li
la rosada
més lleugera
del matí
i saber-la
cadenada
però lliure
de fugir.
Si em deixava,
jo sense ella
semblaria
sense mi,
i ja sempre
s'alçaria
a la vora
del camí
una absència
dolorosa,
una fulla
d'espasí,
una daga
segadora
que m'havia
de ferir.
No hi hauria
matinades

que tinguessin
l’aire fi,
no hi hauria
més rosades,
no hi hauria
mig matí,
no hi hauria
les aloses
que hi volien
presumir;
no hi hauria
brises dolces,
no hi hauria
mai garbí,
no hi hauria
migdiades
amb sol tebi
per sofrir,
no hi hauria
vespres càlids
amb la lluna
de carmí.
I si alçaves
la mirada
que pregunta
pel destí,

en el vidre
de la vida
sols veuries
reflectir
(rostre pàl·lid
d'alabastre,
cabells grisos
de setí)
una vida
sense vida
que es volia
consumir,
una roca
desbastada,
una pedra
de molí
que pot caure
desesmada
sobre un riure
cristal·lí
o amenaça
mig tombada
unes roses
al jardí.
Però si ella
mai no em deixa

i m’estima
com ahir,
passa l’aire,
passa el dia
i no em canso
d’envellir;
una mica,
mica d’aire
i ja és l’aire
del matí,
unes gotes
de rosada
i tot sembla
d’organdí.
Ells la volen,
i no saben
que amagada
viu amb mi,
si em registren
no la troben
i no em poden
destruir.

EL BOSC

Si escolto, lluny, remors d'una sardana
tinc pensaments que no tenia mai
i, si la veig, fugaç com un desmai
que tot d'una s'exalta i s'encomana
de braç a braç i roda per l'espai,
hi veig foc nou a dins de la rotllana
de mans amunt, alçades en barana
d'anells i protegint-me d'un esglai.
El feble es torna fort quan s'amenaça
i encara es fa més fort quan s'amenaça
per no res. Han tornat música i dansa
amb un esclat que no era d'enyorança,
però en el cor s'amaga el gran neguit
que no fos d'enyorança tot seguit.
I quan s'esgargamella la tenora
i sobrevola els braços més alçats,
torna un alè que ve del fons dels prats,
que ve del fons d'un home que s'ancora
en el record dels prats i la tenora,

en el record dels ulls enfinestrats
entre les noies i aquell verd dels prats,
fora ciutat, a l'aire que enamora.
El goig que era tan viu, ara és aquí
i es gronxa endormiscat al balancí
que volen estellar, que encara oscil·la
i des d'un altre temps tot ho vigila.
Jo que no sóc amic d'aquestes coses,
perquè sento al meu pit aquestes noses?
I ara m'he de respondre a mi mateix,
perquè ningú per mi no respondria
i podria semblar malenconia
o un sentiment antic que ara reneix;
i no ho és gens, és el lligam del feix
d'alguns dels pensaments que cada dia
s'apleguen arborats mentre fan via
cap al futur, el vímet que els cenyeix.
Res no es pot perdre si és lligat amb llaços
que són tan lliures com les mans i els braços
i s'alcen amb la música brillant;
però si un branquilló del feix s'esqueixa,
és la cintura de l'avet que es queixa
i l'ànima del bosc va bruelant.

RETORN

Si un dia véns de València,
si tornes sol de Mallorca,
emporta-te'n una noia
que tingui la veu més forta;
que tingui vocals tancades,
que tingui les vocals fosques,
potser una vocal oberta,
alguna vocal molt fonda
i aquella vocal tan clara
que les fa totes més dolces.

ANYS DESPRÉS

CATALUNYA AUTONÒMICA

Ens governen els petits
que hem votat, sense pensar...
Sense pensar que n'hi ha
de més grans que no hem votat.
I entre tots aquests darrers
alguns van ser professors,
alguns polítics astuts,
uns altres, del poble ras,
cada dia es van guanyar
la vida com van poder
i molts se la van jugar
per defensar aquest país.
I ara ni sabem qui són,
anònims per sempre més.
Però amb la seva voluntat
potser no es van adonar
que deixaven els escons
i també d'altres guardons
per als qui eren més petits.
I els petits van començar,
de primer mig d'amagat,
a guanyar medalles d'or

maldant per fer-se més grans
entre els qui eren més petits,
amb articles molt petits
en uns diaris petits
o amb uns premis molt petits
guanyats amb escrits petits,
colze a colze amb els jurats
que també eren molt petits.
I la gent que els va escoltar,
sense saber ni pensar
els va començar a votar.
I entre tots, fent i desfent,
anaven fent més petit
tot allò del seu voltant
per fer més petits els grans
i no veure's tan petits
en un entorn més petit
d'aquest país tan petit
que encara fan més petit
des del seu mateix escó
o amb els càrrecs designats
des del dins dels seus partits
plens de diputats petits,
pagats per petits i grans.

RESILIÈNCIA

La gent va sortir al carrer
amb una alegria sense permís.
Cap al 2010 vam començar
a omplir avingudes i places.
Crèiem que la democràcia
era un llenguatge compartit,
que votar era un acte inviolable.
Però Espanya no ha canviat.
Recordo l'u d'octubre de 2017,
urnes com tresors fràgils,
escoles obertes a la matinada
i cossos defensant paperetes
amb una dignitat extraordinària.
La violència va arribar com sempre
i nosaltres ens vam quedar
amb la raó i amb la ràbia.
Els polítics van malversar
de manera molt eficaç

el tresor d’aquella votació

guanyada contra les porres

i la gent va tornar a casa seva

amb la victòria a les mans

però amb la derrota al cap.

No vam saber defensar-nos

d’un Estat que no jugava net.

Al capdavall molts estats són així.

Ara, l’any 2025, tot és diferent,

les banderes no són als balcons,

els discursos només són tècnics

i la independència s’ha acabat

potser per sempre més. Qui sap?

Però sabem que allò va existir

i que s’assemblava a l’amor.

TRILOGIA VALESKI

(2023-2024)

VIDA I MORT DEL MIM VALESKI

A L'ALBA

Lentament, amb el pas del temps, la llum
del seu rostre era més viva i alhora
més clara i més brillant cap al futur.
Ell ja ho sentia i ho feia sentir.
Això ho va saber de seguida, quan
potser només tenia set o vuit
anys dels d'abans, d'aquells que no passaven
tan de pressa i s'esperaven l'un a l'altre
com una cadena lenta. I un dia,
tots plegats vàrem veure aquella llum,
vàrem saber que ell era així,
com qui veu créixer un arbre
i s'ha fet gran. Qui sap si un déu jugava
quan va néixer, perquè d'infant ja va sentir
com un alè d'amor o de dolçor,
allò tan estrany que després Valeski ens explicava
com si fos el joc del món en ell mateix.
Llavors, menut i a coll, ja llegia els anuncis
del metro, amb veu tan clara i natural
que la gent es girava i no s'ho creia
(i l'àvia n'hi feia llegir un altre
de més difícil i el vagó aplaudia).
I van ser aquells antics aplaudiments

desconeguts, el goig letal que ja
per sempre hauria de voler sentir
per poder viure. I aquells llocs primers:
el joc del món, la llum, i la lectura,
van fer que el mim que encara no era
amb veu segura cantés en el seu cor.

INFANT DE NIT

Abans d'anar a dormir, a les nits d'estiu,
ells sortien. Al poble els nois sempre sortien.
Valeski, de petit, també hi anava
per quedar-se amb els grans, al petit bar
de sempre, amb alguns que ja eren vells
i que, com ell, algun dia hi anaven de vailets.
De tant en tant li deien que marxés
per dir-se coses verdes. Però després
ja el van deixar quedar-se amb ells
com si fos del mateix poble, arraulit
i escoltant les veus dels caçadors.
Amb ells, allí assegut, amb el goig
de tot el seu voler, aquelles nits
tenien el gust fort de les llimones,
del vi de bóta i dels cellers oberts.
Sentia el renegar tan innocent
que semblava un afalac per qui el rebia,
les rialles sempre boges i després
aquell silenci, aquell silenci de la nit.
Havia vist a terra els peus amb espardenyes,
aquells peus forts, mig descoberts,
amb alguna cicatriu antiga i dura.

I al sortir, la nit, la nit sense fanals,
tota la nit parada amb les estrelles,
tota la nit parada com mai més.
Allí va fer-se fort, ara ho sabia:
ell fóra sempre d'ells encara que no ho fos,
encara que digués que ja no ho era,
encara que ho digués per sempre més.
De més gran recordava sempre les mans
d'aquella gent del camp, que ja somiava
el blat de l'endemà quan s'adormia
sense voler, amb el cigarret mig apagat
als llavis i una son invencible
que encomanava als altres. I després
ja era tothom que anava alçant-se
i marxant pels carrers foscos
sota aquell cel negat d'estrelles,
mig somiant i a poc a poc,
a poc a poc cap al matí.

Al, DE L'AMOR...

Al Valeski, jovenet,
inexpert i somiador,
una noia molt primera
de les noies que vindrien,
li va resultar fatal.
Feia temps que l'estimava
i va passar que un temps després
mentre ell, de dia i de lluny,
li escrivia versos bons,
ella, de nit i de prop,
llegia els versos dolents
d'un altre que era més vell,
llicenciat en geologia.
Podria ser tot banal
si es separen dies i nits,
tal com fan sempre els idiotes
i com feien alguns intel·lectuals
idiotes del moment.
I hagués estat tot banal,
en altre moment i lloc.
"-Ho has fet malbé tot."
"-No t'ho prenguis així."

I tenia un posat feliç.
Tot estava en caiguda lliure.
Aleshores un rebuig d'amor
a la mateixa boca de l'estómac
(que era un dolor de l'ànima
però que era també un buit inexplicable
a la boca de l'estómac)
tampoc ja no el va deixar mai més.
Per evitar-lo es feia totes
les trampes, per exemple:
"-Ella és més lliure, és bonica
i està bé. Jo m'espavilaré."
Però amb això el dolor augmentava.
Aleshores l'analgèsic a la bèstia:
"-Què fàcil ha estat deslliurar-se
de la primera, que tots diuen
que és sempre la més difícil."
I educava el pensament.
Tot ell una mica còmic, és clar.
(Ai, Valeski, Valeski... si eres jove i ric
i amb tots els restaurants oberts,
per què has entrat en aquest?
Ara t'ho has de menjar
encara que siguin les deixalles
o et quedaràs amb gana per tota la vida.
Si no hi ha postres

hauràs de dir que no en volies
i menjar-ne d'amagat.
Ara ja saps que quan en surtis
no hi tornaràs mai més
però tria bé entre la misèria
dels plats que et porten,
deixa temps entre plat i plat
i vigila bé què menges
perquè la digestió serà impossible
i acabaràs a l'UCI.)
El rebuig, que impedia el retrocés,
va ser constant als primers temps
quan es trobaven per no res.
Més tard, només un record d'ella,
un mocador vermell al vent
o un pensament mal educat
i, com si fos un leit-motive,
li tornava aquell buit al mateix lloc.
Després, anys després, i ja feliç
d'altres noies, encara sentia
aquell rebuig a dins del pit.
Talment Plaisir d'amour, el guió exacte
de la gran cançó del Martini.
Molts anys després, una nit,
Valeski va voler escollir un record.
(Feia tants anys... Ara on seria?)

Un record feliç per escriure'l tal com era,
tenir-lo sempre de portal, saltar aquell buit
i entrar sempre per ell a la memòria:

"Era el començament.
Una tarda de diumenge
entraven en una xocolateria
dos joves encara adolescents
i seien de biaix en una taula.
Ella tenia uns grans ulls foscos
que jugaven sempre fixos amb els d'ell.
Parlaven poc i quan ho feien
era en veu molt baixa. A vegades,
quan ell li deia alguna cosa
ella semblava espantada, es feia enrere,
amb el braç es rodejava estranyament
el coll i semblava que s'anava tornant
més nena per moments. Tan sols un instant
ell se li va acostar una mica
i els llavis van coincidir lleument,
només un tremolor. No feia fred
però tots dos tenien pell de gallina
als braços. Van restar encolats pels ulls
durant més d'una hora i, sense tocar-se,
eren un bloc únic, una única estàtua
majestuosa que es movia i reposava

lentament. Quan es van alçar, van adonar-se
que les cambreres i els clients els miraven.”

Ells aleshores no ho sabien,
però era el començament
i al mateix temps el punt més alt.

LES SEVES ARMES

Interiorment, Valeski, partia de molt poc.
Tenia, això sí, una seguretat temerària
en la seva la fantasia, una violència interior
que només tenen uns pocs, potser escollits.
També tenia una força que sorgia de la terra,
dels homes que treballaven la terra,
dels renecs necessaris per alçar les pedres
que amagaven les cries d'escorpins
i feien madurar el blat d'or de la collita.
També un amor perdut molt aviat,
perdut a mans, mai més ben dit, a mans
d'un altre de més fort en l'envestida.
Qui sap si això darrer el va equilibrar
perquè li va donar la inseguretat justa
per no fiar-se mai més ni d'ell mateix.
I partia de més coses, d'algunes més
que aquí no explico, n'he dit de rellevants.
I amb aquest dolor interior de joventut,
amb aquesta força i fantasia, què es pot fer?
Potser viatjar, potser llegir alguns llibres?
Va llegir, però només fins a adonar-se
que els llibres marquen els límits de l'acció,
que cap llibre afegirà cap pàgina a la vida.
I amb aquelles armes, Valeski es va fer mim.

MARCEAU

De res no en pot sortir res
i de poc en pot sortir molt.
A Londres, quan Valeski era petit,
el seu pare l'havia dut a veure
un espectacle de mímica
on actuava Marcel Marceau,
d'estrella, al Garrick Theatre.
Ell omplia de gestos l'escenari,
ells ho volien veure tot molt bé
i el pare va comprar la fila cinc.
Era important la fila perquè
les cares del Marceau eren genials,
Valeski veia bé el rostre del mim
no ho havia vist mai de tan a prop.
El seu pare es va penedir
d'haver-lo dut allí per sempre més.
D'aquesta única funció
Valeski en va viure tota la vida,
d'allò que era molt poc en va sortir tot.
Només en acabar l'espectacle
va dir al seu pare, com si res,
que ell ja només volia fer

allò mateix que havia vist.
Havia vist com un sol home
atreia les mirades de la gent
en un silenci que només trencaven
alguns crits lleugers d'admiració.
Aquell silenci, aquella admiració...
I encara que aleshores era un nen
va veure dibuixat el seu futur.
Va sentir l'emoció que allò tenia
per a la gent corrent, gent del carrer
a qui es podia parlar sense dir res.
El seu pare va estar a punt
de clavar-li un mastegot : -Tu, mim?
Doncs sí, pare, vull ser mim.

THE MASK MAKER

Des de la fila cinc del Garrick, es veia bé
el rostre de Marcel Marceau, i, a més,
Valeski encara duia uns petits prismàtics
per veure'l a detall, per veure'l a tocar.
Anys més tard, ell ja s'hauria oblidat
de tota la funció menys d'un sol número
que va voler imitar en el seu futur de mim,
mai no el va oblidar i el va imitar un sol dia.
Era el de les màscares, de simple explicació
i d'execució difícil, potser només a l'abast
de Marceau. Perquè era tan sols un rostre
que en realitat omplia de gestos l'escenari
amb la força titànica d'una ànima flotant.
Com que és fàcil d'explicar i el lector
potser no l'haurà vist, ara l'explico...
Un fabricant de màscares teatrals
se les va provant després d'acabar-les,
la mida, l'encaix, el posar i treure.
Les màscares no són enlloc, és clar.
Màscara de sorpresa. Són els gestos
del mim que la dibuixen totalment
amb el seu pes real quan se la posa

amb un rostre de celles circumflexes,
ulls esbatanats mirant lluny i boca oberta,
com si al fons del teatre hi hagués un elefant
que fa girar algú del públic per mirar si hi és.
Tot el rostre fix, emmascarat, el cos
dansant lleument i sense moure mai
ni una parpella, hi ha la màscara
immòbil, sempre exacta en el seu rostre.
Ara se la treu, se la posa i se la treu,
rostre que es mou, rostre de màscara.
Ara se'n posa una altra, la d'alegria,
una alegria exultant, exagerada,
amb la boca rient, els ulls rient, les dents rient.
Se la prova de treure suaument, com l'altra,
amb les mans als costats però no pot.
Hi torna amb energia però la màscara no surt
mentre tot el seu cos sofreix fent molta força
amb la boca rient, els ulls rient, les dents rient,
la màscara fixa, exacta, en el seu rostre.
Un darrer intent per baix, molt desesperat,
amb tota la força possible i la màscara surt.
Aleshores apareix a sota el seu rostre natural
movent-se una mica, és un rostre de dolor infinit.
Mentrestant Valeski i el seu pare s'estremien
amb els braços aferrats a la butaca.

TOT ERA COMENÇAR

Després de fer el batxillerat
i treure notes d'excel·lent
en moltes assignatures,
el pare del Marc, el pare
d'en Marc Pla Coromines
que ja es feia dir Valeski
no va tenir més remei
que pagar-li estudis teatrals
en lloc del estudis d'advocat
que hauria estat el seu desig
per tal d'evitar, sense remei,
una catàstrofe familiar
de dimensions inefables.
Valeski, mentre era batxiller,
ja havia anat fent assaigs
de moltes escenes pròpies
seguint la seva inspiració.
La despesa va ser important
perquè després d'estudiar
uns anys al l'Institut del Teatre
volia aprofundir en l'especialitat
i se'n va anar uns altres anys a París

a l'École International de Mimodrame,
en va aprendre molt i va tornar.
I aquí va començar el disgust
que li va durar tota la vida,
perquè mai no havia pensat
mentre feia allò que més li agradava,
que d'allò mateix n'hauria de viure.
Va tornar a Barcelona radiant
disposat a demostrar el seu art
i a omplir les sales de teatre
però no va tenir mai en compte
un petit detall, el seu gran art
gairebé no interessava ningú.
Qui triomfava era el gran Rubianes,
esplèndid amb el seu art innat.
La gent volia riure, riure molt,
la societat havia anat canviant
i un sol mim sense paraules
només podia actuar de tant en tant
en sales molt petites i selectes
que no omplen la butxaca de ningú.
Se li feia molt difícil arribar a l'ànima
d'un públic anestesiat per la televisió.
Aleshores va començar a provar
uns altres assaigs, altres exemples
de mims o d'actors reconeguts

que havien tingut èxit popular,
Rivel o Chaplin als qui també
havia estudiat entre molts d'altres.
Però no s'agradava ell mateix,
hauria perdut tot allò que li sortia
del seu fons, que el feia únic,
hauria perdut l'ésser, la poesia
que mai no es veu però que hi és.
Aquells anys d'or s'havien acabat
molt abans, però ell no ho veia,
apassionat cercant un gest etern
o per ser més prosaics, un gest ben fet,
el gest d'un home sol, fet en silenci,
un gest amb tota l'ètica del dia.
Va treballar d'actor secundari
en companyies que tenien un cert èxit,
El Lliure, Els Joglars, Dagoll-dagom...
per tenir quatre calés i poder viure.
Allò s'havia d'acabar de seguida,
ell no havia arribat fins a aquí
per assajar amb els altres el moment
de l'entrada justa entre bambolines,
del mutis per l'esquerra o per la dreta,
al compàs que li marcava el director.
Ell tenia el seu llenguatge únic
que només podia mostrar tot sol

i en silenci, però podia fer-ho a tot el món.
A tot el món, aquest era l'avantatge
de no haver de parlar per dir-ho tot.
Hauria de viatjar molt per treballar
sempre en llocs selectes i petits,
segurament viuria sempre de lloguer,
amb molts amics viatgers que guanyaria
i que després també perdria fàcilment.
Però necessitava ara mateix per sobreviure,
un mànager solvent d'abast mundial.
Aquest era el preu el seu somni.

EL PROPÒSIT

Hi havia mims anteriors, famosos
i admirats per Valeski que actuaven
moltes vegades amb un sol personatge
i el seu públic ja els reconeixia
sense presentació prèvia. Per exemple,
el seu admirat Marceau havia creat
el Bip, amb la cara pintada de blanc
i el barret de copa amb una flor.
També podien fer altres interpretacions
però tenien sempre una marca d'identitat.
Valeski no ho va voler fer mai.
Pensava que era una manera absurda
de limitar-se, de lligar-se a una icona
que sempre més hauria de portar.
En els seus estudis havia llegit
molts textos de Shakespeare
i es meravellava constantment
de la varietat de figures còmiques,
geloses, paternals, tràgiques,
estrafolàries, amoroses, malvades,
mentideres, prepotents i submises, etc.
que podria acabar amb tots els adjectius

sense acabar amb l'ànima humana.
En tots els seus anys de formació,
només després de llegir Shakespeare
Valeski havia canviat la mirada
sobre l'escena i més, sobre la vida.
Només després d'haver-lo llegit
va pensar que s'havia equivocat,
que el verb amb la resposta exacta
seria sempre obligat a l'escenari
i ell l'havia desestimat pel gest.
La vida humana era tan diversa
que el seu gest seria curt sense la veu,
sense el sentit que el verb tenia.
D'aquesta mancança viva a la consciència
va néixer la força que tindria el seu treball.
Com podria, com podria? Com podria,
tot sol i a l'escenari buit com li agradava,
expressar amb el seu gest sense paraules
la riquesa que en Shakespeare havia vist,
sempre amagada al fons de cada ésser?
Havien passat quatre-cents anys
i la ignomínia humana sempre hi era
però la tecnologia havia canviat la humanitat
i l'ànima humana havia canviat amb ella.
Les escenes de Valeski serien sempre diferents
sempre amb la tragèdia humana a l'escenari

però no com Shakespeare, descarnada en fets,

no per mostrar-la, no, que ja ho sabíem,

sinó perquè la infàmia no es repetís mai més,

amb l'ètica centrada en el discurs escènic.

EL MÈTODE

Abans de cada nou projecte
en lloc de pensar en l'escenari,
que ja ho faria després,
abans de tot, abans de res,
de qualsevol dramatització,
de qualsevol tècnica nova,
de qualsevol gestualitat,
de qualsevol objecte necessari, etc.
abans de tot, abans de res,
Valeski es va proposar
d'escriure una mena de notes
en forma de poemes breus,
una mena de prosa trencada
com ara la que jo escric
per descriure simplement
el motiu de la inspiració,
el fet real, extern a l'escenari,
que havia motivat l'escena.
Molt després d'aquells escrits,
un cop ja resoltes prèviament
totes les qüestions tècniques
necessàries per a la funció,

Valeski mirava les captures
de la càmera fixa on es gravava
ell mateix, tot sol, a cada assaig,
per tal de comprovar visualment
la correspondència emocional
entre la seva actuació i el poema.
Finalment, després dels canvis
necessaris de tots els assaigs,
es decidia a actuar en públic
quan ja estava segur de l'expressió
i el seu acord amb el projecte escrit.
Aquests escrits s'han perdut
perquè ja quedaven obsolets
després de les correccions
que anava fent als assaigs
i de cada actuació acabada.
Només hi ha el material final
de les escenes gravades.
Jo he pogut saber alguna cosa
del motiu de cada número,
els títols i poca cosa més
que em va dir algun amic seu.
Amb aquest material a mà
he provat de fer alguns escrits
que molt de lluny recordin els seus
amb molt poca informació,

però tinc una informació que ell no tenia
que no podia tenir quan els va escriure
abans de tot, abans de res.
Tinc el resultat final d'escena.
I sé que ho puc provar de fer
perquè en aquells escrits
no hi havia res de la tècnica
que fan servir els actors i els mims
(que jo no en sé ni un borrall)
sinó la realitat externa
que l'hauria de provocar.
I també un altre objectiu
que és gairebé invers al seu:
posar en paraules senzilles
els motius de la inspiració
d'alguns números que he vist
del meravellós mim Valeski.

MAUTHAUSEN

Número 5 (possible text del Valeski)

Quan era molt jove, Marcel Marceau,
abans de ser mim, va ser membre
de la Resistència Francesa i va salvar,
jugant-se la vida, molts nens francesos
de ser deportats als camps de la mort.
Era d'ascendència jueva i el seu pare
havia estat assassinat a Auschwitz.
El meu avi també va ser assassinat
pels nazis i va morir a Mauthausen.
Jo no el vaig poder conèixer mai.
A les fotografies era un home fort
que va acabar amb la pell i l'os
abans d'entrar a la cambra de gas
de tres metres quadrats, les dutxes
per on hi sortia l'àcid prússic,
aglomerat amb altres com ell.
La mort era ràpida, els minuts eterns.
Al costat hi havia el crematori.
Ell al camp va anar emmagrint
molt per fora i totalment per dintre,
vivint sempre entre cadàvers

i obligat a treure els cossos morts
de les dutxes i portar-los als forns
perquè era del *Sonderkommando*,
l'escamot especial per treure els morts.
Abans d'aquesta nova feina
havia treballat a la pedrera,
eren unes dotze hores diàries pujant
blocs de pedra per l'*escala de la mort*
de cent vuitanta-sis graons sense defallir
perquè una sola feblesa era mortal.
Els mataven només per plorar.
Els homes més forts ho resistien tot
fins que ja es quedaven sense forces
i els donaven una feina menys feixuga
per fer-los servir abans de matar-los,
ja debilitats per la fam i les tortures.
La divisa del camp era senzilla:
Wernichtung durch arbeit, la mort pel treball.
Hi havia diferents mètodes de matar,
a més de la dutxa de gas, feien servir
els afusellaments públics d'escarment
i també el *mur dels paracaigudistes*
a la pedrera *Wiener Graben*,
on els llançaven des de dalt
d'uns quaranta metres alçada.
Hi va haver uns set mil espanyols

al camp, entre ells molts catalans
com el fotògraf Francesc Boix
que va poder amagar alguns negatius
i varen servir de prova als famosos
judicis posteriors de Nuremberg.
Era una mena de fàbrica de la mort,
amb el treball fins a la mort planificada.
Molts no en van sortir, com el meu avi,
però jo avui sóc aquí per explicar-ho,
per explicar la gran ignomínia humana.

EL PRIMER ÈXIT

Valeski actuava sol a Barcelona,
i també a vegades es desplaçava
a uns altres pobles de Catalunya,
el sud de França. I no sortia d'aquí.
Les seves actuacions en solitari
d'uns dies al Llantiol o al Brossa
no li donaven ni per sobreviure.
Aleshores va pensar en un canvi,
també veia que volia explicar coses
que mai no podria explicar tot sol.
No treballaria sol, sinó amb actors
que no serien mai professionals
si no calia, que no era necessari
perquè s'haurien d'anar movent
com ombres vivents a l'escenari,
com objectes sobre una pantalla
de fons on potser es projectarien
uns fragments documentals antics
i una música electrònica molt suau,
una música que ell mateix faria.
Aquests actors també serien
uns personatges muts a l'escenari

amb els quals establiria diàlegs muts
i potser haurien de dansar una mica.
Aniria bé si havien estudiat dansa,
no hi havia pensat mai, ara hi pensava.
També hauria d'ampliar el seu gest
i amb tots els focus posats en ell
podria reduir l'escenari si volia.
Havia passat en un pensament
de Marcel Marceau a Lindsay Kemp
només per necessitat domèstica,
però mai no n'imitaria cap dels dos.
I en un, dos, tres, sense pensar,
amb quatre quartos dels estalvis
ja tenia una companyia amateur
i va aconseguir el teatre Goya
per actuar-hi just una setmana.
Va omplir el teatre cada dia.
No era gaire, però era suficient
per sortir en algun diari de casa
i presentar-lo a l'estranger.
També feia altres números
però el Mauthausen del final
deixava sense alè els espectadors.
Quan jo el vaig anar a veure,
la gent aplaudia i també plorava
al mateix temps, tots dempeus.

Ell sortia a saludar, marxava, tornava

i tot aquell públic en volia més.

Aleshores el seu mànager

li va aconseguir una setmana

al Young Vic de Londres

que es va allargar tres mesos.

Havia nascut el mim Valeski.

L'ÈTICA

Després del Young Vic, Valeski
va ser un altre. Tenia diners
per viure d'allò que volia.
Aquest era el fet, cap més.
A partir d'aquí, amb la seva fama
que anava creixent cada dia
es va començar a passejar
pels teatres petits o mitjans
de tot el món, sales especials,
cabarets distingits, alguns d'ells
imaginava que s'assemblaven
al Cabaret Voltaire de Zuric
que s'havia convertit en museu.
Potser algun dia demanaria
si podia actuar allí una sola nit.
Perquè ell es considerava
radicalment avantguardista
d'una manera molt diferent
a allò que se'n deia avantguarda
de forma més convencional
i que només consistia en fer servir
ara mateix, cent anys després,

el llenguatge que es van inventar
els avantguardistes del Voltaire.
La seva avantguarda era l'ètica,
l'ètica del món que no existia,
no l'estètica del seus gestos
ni tampoc aquell enrenou social
que potser podria provocar
en un públic de burgesos refinats.
El públic que el seguia pel món
no eren burgesos, que també
n'hi havia molts, però no els volia
convertir, ni criticar, ni avorrir
dient-los coses que no entenien.
El seu gran públic era gent corrent
que havia fet un bon batxillerat,
suficient per entendre la lírica.
I, a tots, però sobretot a aquests,
pensant a cada gest en els més joves,
era a qui dirigia els espectacles.
D'aquí l'èxit massiu que va tenir
amb el seu discurs centrat en l'ètica,
entre tots aquells que no hi anaven
a divertir-se ni a ser provocats,
sinó que hi anaven a comprendre.

PARAULES DE SILENCI

Hi ha paraules que són escrites als diccionaris
i només amb el senzill fet de pronunciar-les
hi ha gent que obre totes les seves orelles
i hi ha gent que les tanca per a no sentir-les.
Déu n'és una d'elles, *mística* n'és un altra.
Si haguessin llegit Wittgenstein no obririen
ni tancarien les orelles, sabrien que són paraules
tan estranyes com casa, terra, pa o migdia.
Valeski va llegir per damunt Wittgenstein
als seus anys de formació i es va meravellar.
Va llegir un gran petit llibre, el *Tractatus*,
mig redactat per un jove a les trinxeres
de la Gran Guerra, amb errors de joventut
i cabòries negligents que després corregiria
sense admetre mai aquells primers errors,
perquè amagaven grans veritats de fons.
Deia que la relació que tenim amb la realitat
ha de ser per força de naturalesa mística
i Valeski s'ho havia pres així per sempre més,
com la simple relació amb el fer de cada dia
no com un secret contemplatiu dels iniciats.
Era un fet místic per al filòsof de Cambridge

portar lliteres dels ferits als hospitals
(que així ho va fer ell a la segona guerra)
o lloar les feines d'envasar la melmelada
que després rebrien els soldats al front.
I *Déu*, oh! *Déu*, quina paraula més malmesa
per tots els poderosos per domar els esclaus,
fer-nos por i privar-nos de plaers, vestit d'amor.
Wittgenstein va ensorrar tota la metafísica
anterior, només dient que no es deixava dir,
que era molt millor guardar silenci lògic
i potser mostrar-la com el sentit del món
només en els actes de la vida que en tenien.
I a fe de Déu, que Valeski prou s'encomanava
a Déu i a tots els déus quan era a l'escenari
perquè aquest pensament, aquesta suggestió
el feia sentir viu, sobrevolant vius-morts.
Si de metafísica, d'ètica i d'estètica era millor
no parlar-ne en cap llenguatge que fos lògic,
ell en parlaria a tot el món sense paraules
per no temptar la lògica, sempre a l'escena
amb els seus gestos, a la vida amb els seus fets.
Amb tot i això, alguna recança molt fonda,
algun desig potser no formulat en el seu cor
el feia enyorar les paraules que escrivia
abans de cada escena, la font d'inspiració.
Qui sap si per parlar d'aquells conceptes

algun dia podria fer servir un llenguatge
semblant als escrits per imaginar l'escena,
aquella prosa trencada a les costures
que s'escapava de la lògica cercant l'acció.
El silenci no deia tot allò que ell volia dir.
Quan va morir, vam trobar escrites a mà
unes pàgines sobre aquelles disciplines
amb dos títols que no va escriure mai,
un sobre metafísica que en tenia el nom,
Teologia per a simis, i un calaix de sastre
sobre poesia, música, ètica o estètica
pensada en el carrer: *Mozart escoltant rap*.
En llegir-ho, vaig saber que ho escriuria jo.

NAGASAKI

Número 11 (possible text del Valeski)

Allí gairebé ningú no s'ho volia creure,
les notícies de la ràdio eren confuses,
més de cent persones just arribades
d'Hiroshima ho anaven explicant
als amics, als companys de feina,
però ningú a Nagasaki no es creia
que una sola bomba hagués destruït
una ciutat sencera, feia només tres dies,
just el *getsuyõb*i passat, no podia ser.
Era un *mokuyõbi* ennuvolat d'Agost
amb núvols de bon temps i l'aire càlid,
amb nens jugant als parcs com sempre feien
a mig matí, en el descans de les escoles.
A Kokura en canvi, més al Nord, hi havia núvols
molt més densos que la cobrien totalment.
Això la va salvar. El comandant de l'avió
tenia ordres de deixar caure la bomba
només amb visió suficient de la ciutat,
va fer passades cremant el combustible
i ho va deixar estar tot degut als núvols.
Va a posar rumb al sud-oest cap a la base

passant per Nagasaki com a objectiu
secundari si fallava el primer, Kokura.
No podia perdre temps per la benzina,
quan es va obrir una clariana de núvols
prou gran per veure una part de la ciutat
i va deixar caure la bomba de plutoni
sense perdre temps, que no arribava
i potser l'hauria hagut de lliurar al mar.
Els núvols van voler que Nagasaki
en una fatídica ruleta celebrada al cel
es convertís en foc que anava als núvols
i tornava a ploure sobre si mateixa.
Uns setanta mil morts a finals d'any.
Com a Hiroshima, la pell dels cossos
era una brusa solta per damunt
que s'arrencava a tires amb les mans.
Els quatre genets de l'Apocalipsi
cavalcaven a plaer pel foc de l'aire
i somreien a terra sobre els morts.
Hi havia morts que encara caminaven
com espectres amb ulls de sorpresa.
Hi havia vius que ja eren morts,
hi havia morts que no volien viure,
els tocava viure per veure tot allò
i morir després de mesos d'agonia.
S'havia acabat la guerra amb el Japó.

EL MAGNUSSON

Valeski va ser convidat vàries vegades,
sobretot després dels seus primers èxits,
al Magnusson Theatre d'Edimburgh
relacionat amb l'Edimburgh Academy,
per actuar tot sol en un ambient reduït
que unia l'experimentació, emblema
essencial d'aquell teatre, amb l'acadèmia
que acollia nens i adolescents en formació.
Valeski a l'escena era experimentació pura,
però mai no havia pensat en ensenyar,
en explicar l'anar i venir d'una emoció
molt prèvia i intuïtiva, a l'acció escènica.
La seva segona actuació en aquell teatre
va tornar a canviar de cop la seva vida.
Va ser la Líle. Una irlandesa a Edimburg,
una professora de dansa molt flexible
que feia les classes a qualsevol nivell
i pensava directament en l'escenari
des dels nens petits fins als més grans,
des dels més ben dotats al més ineptes,
sempre amb el mateix respecte i exigència.
Ella creia que l'art sobrepassava

el talent innat amb el desig de ser,
que qualsevol talent era possible
si es desvetllava quan era el seu temps.
La Líle ja havia vist Valeski en la primera
actuació, tot just feia uns quants mesos.
Ara el va anar a trobar en el còctel reservat
a dins de l'escenari quan van abaixar el teló
i la conversa va ser curta, sobre dansa,
però dansant tots dos, l'un als ulls de l'altre.
Valeski encara treballava amb figurants
que eren amateurs i dansaven com sabien
en números més complexos a l'escena
i algun d'ells tancava sempre els espectacles.
No van ser només els ulls de la Líle,
sinó que, com un llamp, va imaginar
ensenyar el seu art, fer-ne una escola.
Tot va anar molt de pressa, potser massa.
"*-Would you like to work in Barcelona?*"
Ella se'l va mirar com mai no havia mirat ningú.
Al cap d'un mes en una vella fàbrica
del Poble Nou de Barcelona, hi lluïa
una inscripció que deia "Escola Valeski"
i en lletres més petites "Mim i dansa".
Encara no hi havia res planificat
i es necessitaven molts diners,
només hi havia el rètol. Però la Líle,

en saber-ho, va venir. Va ser l'efecte.
Valeski no sabia ensenyar i no servia.
A l'Institut del Teatre l'havien convidat
alguna vegada i no es sabia explicar,
no estava acostumat a parlar de res,
només moure el seu cos, moure'l
i moure'l fins que tothom es rendia
en una mena d'èxtasi que ningú
mai no podria reproduir com cal.
El silenci era el secret inexpressable.
Va arribar una subvenció, obligada
pel nom internacional del mim,
i es va inaugurar la nova escola
just al setembre amb el nou curs.
Només la Líle, alumnes de totes les edats,
un comptable que hi anava als vespres
i ningú més en tot el dia amb excepcions.
Perquè Valeski, quan no estava de gira,
hi era sempre en unes classes magistrals
que eren assaigs dels seus nous números
amb un públic fet d'alumnes que, al final,
es matriculaven ja només per veure'l.
Després, en pocs anys, es va ampliar
amb més professors de mim i dansa
i l'escola del Valeski, l'escola de la Líle,
va ser un referent de prestigi a Barcelona.

POL POT

Número 14 (possible text del Valeski)

Ser intel·lectual té les seves deficiències,
voler ser intel·lectual pot ser macabre.
Un estudiant que era fill de pagesos rics,
incapaç d'aprovar ni l'escola primària
va obtenir una beca per estudiar electrònica
a París, on tampoc no va aprovar mai res,
però es va fer "intel·lectual" comunista
en contacte amb comunistes francesos
a la segona meitat del segle passat.
Llavors es va posar de moda Mao Zedong
entre alguns intel·lectuals comunistes
i ell també se'n va fer admirador,
tant de la política com dels assassinats.
Quan va tornar al seu país, a Cambodja,
va trobar la manera de fer-se valdre
amb els seus coneixements de París.
Va comandar després un cop d'estat
que va guanyar a l'abril del 1975.
I al gener de 1979, que va ser deposat,
ja havia fet morir cap a dos milions
de compatriotes amb els seus estudis,

un mort de cada quatre o cinc persones
en menys de quatre anys de mandat.
És molt fàcil de matar si es té el poder
i mala llet, però aquest no és el seu cas,
ell era comunista i bona fe, només volia
organitzar molt millor la seva societat
com tots els bons comunistes del món.
Havia estudiat la societat sense classes
i com que la poca riquesa del seu país
havia estat des de sempre l'agricultura,
tots serien agricultors i tots iguals.
Un físic de cinquanta anys a segar el blat,
un oficinista de quaranta a criar vaques, etc.
"De cadascú segons les seves capacitats"
li havien dit, però no se'n recordava...
era tan mal estudiant que podria ser
cap de qualsevol govern revolucionari.
Els oficinistes no volien criar vaques
i es van començar a enfadar molt,
també alguns altres... però Pol Pot
havia estudiat molts anys a París
i tenia solucions a mà: deportacions,
separacions de famílies senceres,
tortures en centres especialitzats
on es feien signar les confessions
absurdes de conspiració o espionatge

per executar la gent amb armes blanques
que així estalviaven bales, més tortures,
llargues marxes al camp a totes les edats,
dotze hores de treball en camps d'arròs
i amb una sola ració de sopa al dia.
Tot fet amb bona fe, pensant en el país.
Només per portar ulleres ja s'era sospitós
de llegir i saber més que el necessari
per treballar al camp, metges i mestres,
execucions, execucions i més execucions
per no ser bon revolucionari, per llegir,
per ser intel·lectual de veritat o religiós,
per ser budista o musulmà, sospites,
delacions fetes per nens, terror i més terror.
I així volia construir la Cambodja comunista,
tal com a Rússia i també a Xina ja s'havia fet
amb uns cinquanta milions de morts en total
i uns mètodes semblants però amb més gent.

LLADRE D'AMICS

Aleshores, Valeski, que encara era prou jove,
ja va començar a tenir aquells amics perduts,
amics seus que ho van ser durant un temps,
intensament volguts, molt estimats un temps
més curt que llarg, només algun tota la vida.
Perquè ell canviava de costums, de feina,
de plaers, de llocs, de dies i de mesos.
El seu món interior canviava sempre
amb l'exterior. I després, ja era tot un altre
aquell mateix que sostenia el mateix cos.
Aleshores els amics el veien diferent,
el veien al carrer tal com era a l'escenari
canviant tota l'escena amb el seu cos
només amb un sol gest, amb un somriure
o un plany sense paraules que arrencava el cor.
I els seus amics que ho eren ja no ho eren
sinó que l'admiraven com un públic entregat
mentre ell ja se n'anava i no tornava,
sempre movent-se d'un món a un altre món
mentre sortia un altre cop a saludar.
Aquella admiració els feia perdre's
perquè avui no el reconeixien com ahir,

ahir a la nit que s'abraçaven entre copes
i ell de sobte els va deixar com un sospir,
els va deixar a la mitjanit sense paraules.
Aquests canvis d'humor, canvis de lloc,
feien perdre a Valeski els qui estimava
com qui ha perdut per sempre més
el telèfon d'algú que espera una trucada
però sap que ja ningú no el trucarà.
I així, després, al llarg del temps,
viatjant pel món, canviant d'hotels i cases,
Valeski va viure tantes vides dels amics
que va enriquir sense voler la seva vida,
com un lladre que roba un altre lladre
sense robar-lo ni saber que l'ha robat.

BEHIND THE SCENES

Després d'acabar els espectacles,
Valeski sortia a prendre una copa,
un descans abans d'anar a dormir.
Era el moment dels amics diferents
de cada país, dels mateixos bars
de cada ciutat, de les noies diferents
que el volien veure més a prop
i sabien quins bars freqüentava.
Les noies... Un goig i un maldecap
per al Valeski prou cansat de la funció,
que ara havia de parlar de mímica
en unes preguntes de doble sentit.
Perquè per a elles era el tipus clavat
que els semblava sempre fet a mida
només per a una nit i per mai més.
No era el company de feina tan pesat
que es trobarien l'endemà al treball,
no era un d'aquells nois que cada nit
es trobaven als mateixos bars, la penya
de costum, que l'endemà ho explicaria
a tots els vents que bufaven a la nit.
Era una nit que elles podrien explicar

amb tot detall només a les amigues
com el darrer número de l'espectacle.
Valeski tenia vàries salvacions a mà,
la millor era la Líle, que anunciava
de seguida com la seva parella
així que veia massa moviments.
Però la Líle no anava sempre amb ell,
els viatges a vegades eren llargs
i ella tenia feina sempre a Barcelona
a l'escola de dansa, ja feia molt temps.
I ell, alguna nit, no es volia salvar de res
i acabava amb una noia al seu hotel.
A la Líle li ho va dir una de les ballarines,
que sortien amb ell a l'estranger
però tampoc no en feia cas perquè sabia
que Valeski sempre havia estat així
(tal com ella el va conèixer a Edimburg)
i tornava sempre amb l'amor als llavis,
feliç d'estar només amb qui volia estar.
Però aquelles noies furtives eren també
una escola de la vida del Valeski,
països, caràcters, cultures diferents.
A vegades en sortien decebudes
perquè només s'adormia al seu costat.
Un vespre, a París, va sortir del Flore
amb una estudiant de matemàtiques

que tenia una mirada interior dolcíssima.
L'endemà al matí, tot mandrejant, Valeski
va cometre la imprudència de preguntar-li
si això ho feia sovint, només per divertir-se.
"-*Jamais*!" ella va dir, i Valeski va pensar
que aquí s'acabava la conversa de manera
convencional, però després d'una pausa
"-*Je n'en ai pas besoin*", ella va dir, "-*J'ai*
trois amants." "-*Trois!*" va dir Valeski. "-Oui."
La va deixar parlar i li explicava que sempre
n'havia tingut tres per trobar-se com volia
Un li donava seguretat, ja des de molt jove
i amb aquest s'hi casaria i hi tindria els fills,
però n'hi havia sempre un altre que li feia
més bé l'amor i també en necessitava un altre
que li arrenqués l'amor amb la mirada, l'amor
romàntic somiat, l'amor al bes, l'amor als llavis.
I encara s'havia adonat d'un buit al cor
en trobar aquell que mai no aconseguiria,
que seria sempre més el seu amor impossible.
Valeski no es va mostrar gens estranyat i li va dir:
"-*Pourquoi est-ce que tu étudies les mathématiques?"*
"-Parce que les mathématiques sont la chose
la plus éloignée de moi que je connaisse."
Ell va pensar en la Líle, sort que no era així.

LES FUNCIONS

Sempre s'havia de passar comptes.
Els desplaçaments i els hotels eren cars,
s'havia de veure l'oferta econòmica
el prestigi dels locals, les dimensions,
encara que se'n cuidava el mànager.
Però calia anar-hi abans per veure l'escenari,
fer els muntatges de les llums, pensar
en qualsevol cosa, alguns objectes,
assajar com a mínim un cop allí mateix, etc.
Molt abans Valeski havia de decidir
si actuava tot sol en els locals petits
o si hi anava amb els quatre ballarins
que ja havien sortit de la seva escola
i que estaven bojos per treballar amb ell.
Si hi anava tot el grup, el número final
era *Mathausen, Nagasaki* o bé *Pol Pot,*
acompanyat amb sons i projeccions
que tenien l'èxit assegurat del públic
a qualsevol lloc del món que anaven.
Però en algun país, podeu imaginar,
havien tingut problemes de censura,
canviant alguna representació per l'altra.
També tenien altres números lleugers
en els quals el públic es relaxava i reia

alternant-se amb uns de més dramàtics.
Quan Valeski viatjava sol, en llocs petits,
tenia un repertori més flexible, podia
improvisar sempre tot sol a escena
però no tenia aquells finals brillants
amb cinc actors movent-se a l'escenari.
Acostumat a l'èxit segur de tot el grup
cada vegada li costava més actuar sol
perquè ho havia de donar tot sense xarxa
de protecció, sense cap error possible.
Però s'havia inventat uns entremesos
per allargar la funció sense avorrir-se,
alguna imitació d'un personatge conegut
del mateix país on actuava, un homenatge
al gran Charlot, aquell llarg udol del Rivel
a dalt de la cadira que molts recordarien,
algun altre so distant gravat o produït
per ell mateix i amb els objectes presents
a l'escenari, alguna petita projecció...
I ell sota els focus, sense cap paraula.
Però el número final, encara que anés sol,
sempre era tràgic, amb un silenci eixordador
que feia sentir la gran ignomínia de la història,
la tragèdia humana provocada pels humans
que s'hauria d'acabar per sempre més.

UNA MICA DE PARADÍS

Tot era molt fàcil, era tot tan fàcil
que Valeski va pensar que el temps
li pertanyia, que seria sempre així.
Era conegut a tot arreu que anava
amb la menuda companyia estable,
ell i quatre més, dos nois, dos noies,
ballarins sortits de de l'acadèmia
que la Líle dirigia des de sempre.
Això li donava una enorme llibertat.
Potser marxava ell sol unes setmanes
i res no s'havia mogut al seu voltant
o bé marxava amb els quatre ballarins
i la Líle ja quadrava amb dos suplents
els dos buits que deixaven a l'escola
aquells dos que ja n'eren professors.
Estimava la Líle, ho era tot per a ell.
Tenien diners per viure bé, més aviat
molt bé, s'havien comprat una casa
a Collserola, Valeski viatjant pel món
i quan era a Barcelona sempre anava
a l'escola del seu nom al Poble Nou,
on només per veure'l ja es matriculaven
i li donaven subvencions només pel nom.

També assistia a algunes classes
però sempre de suport al professor,
(ell ho havia provat sol i no en sabia)
explicava quatre coses d'algun número
de la seva darrera gira i el mostrava
parcialment, amb el gest minimalista
i molt a poc a poc (de cada deu segons
en podia fer un minut) i demanava
als alumnes si ho volien repetir després,
començant a poc a poc, accelerant
i acabant amb el temps real de l'escenari.
En acabat els demanava la seva opinió,
com ho farien ells després de veure-ho.
I aprenia més que al Mimodrame de París
on havia estat estudiant de jovenet.
Tornava a sortir de gira a qualsevol país,
com si el temps s'hagués aturat a casa seva
i fos un temps feliç que no passaria mai.
Van passar anys i el temps mai no passava.

UN SOL DIA

Un dia que tornava d'una llarga gira
que havia fet tot sol, la Líle el va rebre
estranyament, amb una altra mirada
més fosca, que no el tenia acostumat.
Ell li va fer una broma amb un gest
que només volia dir "-Què passa aquí!"
I passava. I tant que passava. Molt.
"-T'he de dir dues coses importants",
va dir la Líle: "-La primera cosa
és que ha canviat el govern, com saps,
i ens han retirat les subvencions,
per tant la nostra escola no és viable."
Després va dir: "-La segona és... és que
m'he enamorat del Rake i marxem tots dos
a Dublín, a fer-hi una escola de dansa."
Valeski no va dir res i va sortir de casa.
Va anar a l'aeroport i va agafar un avió
cap al lloc d'on havia vingut: Amsterdam.
Se'n va anar al *rosse buurt*, va escollir
la puta més bonica i se la va emportar
a l'hotel d'on aquell matí en sortia prou feliç.
Ara, de nit, hi tornava amb ella i una ampolla
de Macallan, ja mig buida, destrossat.

TOCANT EL FONS

Com podia ser? Com podia ser?
Aquesta era la única pregunta.
El Rake, l'irlandès Raleigh O'kealy,
aquell noi que tothom anomenava
Rake, quan era a l'Escola Valeski
per no dir un nom més complicat.
El Rake, que Valeski havia conegut
com un admirador seu anònim
i li havia aconsellat la seva escola
si volia progressar en el ball modern.
El Rake, el jove esvelt amb molt talent,
que en pocs anys ja era professor
i un dels quatre de la petita *troupe*
que s'enduia Valeski a l'estranger.
El Rake, aquell noi callat i melangiós...
No era culpa de la Líle ni del Rake,
era el món, tot el món que s'enfonsava.

EL DOL

Valeski va entrar en el seu *Mauthausen* interior.
Es va adonar que ell, sense la Líle, no era res.
Amb ella, l'Escola Valeski ja s'hauria reinventat,
ella hauria previst amb temps la fallida del govern
i amb el prestigi que tenia, podria ser privada,
una escola d'elit, una escola per als més dotats.
Però ella segur que ja havia sentit l'allunyament
interior d'ell i a poc a poc l'apropament al Rake.
Ella no hi podia fer res, seria anar contra la vida,
i l'escola Valeski, sense ella, no tenia cap futur.
Va recordar aquella noia de les matemàtiques,
aquella noia de París de mirada dolcíssima:
potser era millor tenir-ho tot una mica repartit.
Valeski havia perdut la Líle i la seva escola
d'on havia sortit tot, d'una tacada. I no sabia
que aviat també s'havia de perdre a si mateix.

UNA ALTRA VIDA

A Nagasaki allò tampoc ningú no s'ho esperava
i en un segon va començar a ploure foc del cel.
A la vida es pot acabar la vida en un moment.
Ho havia representat tantes vegades! I sabia
que ara no ho podria representar mai més
perquè sense l'escola no tindria ballarins,
no podria mantenir ni un petit grup estable
i hauria de treballar sempre sol i per diners.
No era tan dur com una guerra però era això,
treballar per cobrir tot sol qualsevol deute
dels que tenia i dels que vindrien després.
Va fer el cor fort. Al capdavall, era prou jove,
sempre li havia agradat la professió de mim,
deixaria aquells pensaments, s'hi posaria
i una nova estètica en podria sorgir de tot.
Una nova estètica! S'ho havia dit sense voler!
Es va sobtar de tenir aquesta intuïció que mai
no hauria pensat en altres circumstàncies,
perquè havia centrat els seus treballs en l'ètica
que mancava en aquest món, com el gran repte.
Ara ho veia tot tan lluny com en un deliri infantil,
ningú mai no podria salvar el món de si mateix,

només aconseguir els aplaudiments de la gent
de bona fe que anava a veure els espectacles.
Els humans potser havien nascut per matar-se.
Era diferent veure *Nagasaki* al final d'una funció
i tornar a casa emocionat després de sopar bé
que ser sota la bomba en el moment que queia
o al lloc del major Sweeney que pilotava l'avió.
Seria dur treballar sol, sempre viatjant i per diners.
Valeski ja no sabia si fer de mim o potser escriure
una mica, si no fos que d'això mai no en viuria,
per donar les culpes a Aquell que ho va fer Tot.

EFECTES SECUNDARIS

Valeski va provar de sobreviure amb el nom
que en els anys passats havia aconseguit,
va canviar els espectacles, va tenir un nou públic
voltant pel món sense ja en cap moment saber
si allò que feia era bo o era dolent, si era un crit
de llibertat, si era bell, si era ple de veritat el gest
de tot el seu cos o era només una dissimulació
d'allò que hauria estat la bellesa, la veritat, la poesia.
No hi havia l'emoció que el públic reclamava
en les seves actuacions, en els seus números,
cada vegada més distant del públic del carrer,
encara que la tècnica el salvava als ulls dels crítics.
Els seus moviments s'havien tornat més lents,
ja no tenien els antics canvis de ritme i pausa
per més que omplia petits espais a tot el món.
Era només una mena d'autòmat del seu gest
i dels diners que comptava després de cada gira.
A poc a poc va anar deixant de sortir als diaris
que anunciaven les millors actuacions a les ciutats.
Però com si fos un somni seu del primer dia
va rebre aquella invitació del Cabaret Voltaire
que feia anys havia demanat, només per a una nit.
Encara el recordaven amb el nom que va tenir.

CABARET

El vaig acompanyar a Zúric, s'havia aprimat molt,
ell s'adonava del seu declivi que era imparable
però no en parlava amb ningú ni en deia res.
A l'avió va dormir tot el viatge i no vàrem parlar.
Feia anys que el seu mànager havia demanat
una actuació al Cabaret famós per l'avantguarda,
només pel fet de ser-hi una nit, ara que sols era
un lloc per als socis que encara recordaven
aquell local avantguardista d'entreguerres.
Érem al voltant de vuitanta persones assegudes
que omplíem totes les cadires del petit espai.
Valeski actuava en una tarima que feia d'escenari
i jo estava a primera fila, a un parell de metres d'ell.
M`havia dit que només faria cinc números, serien
menys d'una hora d'actuació. No es veia en cor
d'estar més temps a escena, semblava demacrat.
Va fer el quatre primers i ja vaig veure amb nervis
que els seus moviments eren més lents dels habituals,
semblava que al llarg de l'actuació perdia forces
però la gent del Voltaire pensava que eren recursos
escènics i no s'adonava de res. Al final els aplaudia.
Va arribar el darrer, el cinquè, i em vaig quedar glaçat

quan vaig veure que era *The mask maker*, un número
que ell mai no havia representat. Primer la máscara
de sorpresa. Se'm va acostar delatant-me amb l'índex
i va riure tot el públic, se la va treure, es va posar
la d'alegria exultant, la d'una alegria tan exagerada
que va fer somriure tothom, menys a mi que veia
que els seus moviments eren més lents que mai.
Se la va provar de treure i no podia, el públic aplaudia
i a mi em semblava que no se la podia treure de veritat,
que era veritat que no podia desencaixar el seu rostre
amb la boca rient, les dents rient, els ulls rient
i tot el seu cos amb esforç sobre la màscara
fins que es va desplomar i el públic aplaudia amb força
pensant que era el final. I ho era. Jo que ho veia a prop
vaig saltar a la tarima a reanimar-lo. Ja no tenia pols.
Entre els assistents, un metge en va certificar la mort.

TEOLOGIA PER A SIMIS

RES

Podria ser que un dia
tot se n'anés cap a la fi,
com si un déu ens deixés caure,
com si tot el món, el món sencer,
el món, tot això de l'univers o el multivers,
fos només com una escorça, com un gra,
com un deix de queratina de la pell
de l'orella d'algun déu
de proporcions descomunals,
que ara mateix, en el seu temps,
és també just al nostre temps
de gratar-se aquella orella.
I els qui cerquen la veritat el trobaran
perquè si el món és infinit, segur que hi és
i està dormint a dins del llit,
el llit petit d'una equació
que encara s'ha d'escriure, però hi és.
I qui sap, qui sap si passaran
més de mil anys i *muchos más,*
yo no sé si tendrà amor ...
-Tu ves cantant, que potser el déu

que era adormit, ara mandreja

i només li falta un mil·límetre dels seus

per gratar-se aquella orella

amb una energia que la ciència

mai no ha sabut detectar.

I poc després ja tot caurà en un altre temps

i un altre espai, no hi haurà drama

ni tragèdia ni emocions,

no hi haurà plors, ni res de res.

I tot d'un cop no hi haurà res.

VEDELLES DE TRES CAPS

Sí, eren vedelles de tres caps,
però les coses han canviat
i ja no és com abans que a les nits i vora el foc
naixien sempre de veritat de veritat
aquelles vedelles amb tres caps,
ara ja fa temps que no passa
i resoldre aquest fet de viure i de morir
amb el conte que va començar amb l'Abraham
i a poc a poc es va anar encomanant als altres
com si fos una veritat de veritat,
com si la veritat fos igual ara que abans
quan encara naixien aquelles vedelles,
llavors que tothom s'adormia vora el foc...
I és que sempre t'ho han dit a l'inrevés
perquè n'hi va haver uns que van jutjar el Bruno
per tot allò que deia dels planetes,
i encara el pots veure al Campo de'fiori,
et mira des de l'estàtua mentre et menges una pizza
al lloc on el varen cremar viu l'any mil sis-cents pelat.
I va dir als jutges: "-Teniu més por que jo".

I els jutges es devien fotre un tip de riure.
I poc abans havien cremat el Servet
que era un metge que s'ho creia
i que s'ho creia de veritat,
i mira si s'ho creu que fa un llibre de teologia
on descriu la circulació pulmonar de la sang
i també parla de l'ànima, però això no pot ser,
això de l'ànima i de la sang ja es veu que no pot ser
ni unes altres coses que deia tampoc,
perquè resulta que ell no era trinitari
que vol dir que Déu són tres,
que és la veritat de la veritat de la veritat
i que és tan fàcil de comprovar: mira, Déu són tres,
com els trilers, era molt fàcil però ell no ho va saber veure
i per això el van condemnar a la pena de mort
sense profusió de sang,
que és deia així per no ofendre ningú
(que la sang aleshores ja feia massa lleig)
i que volia dir que havia de ser cremat viu,
lligat a una estaca i al costat del seu llibre.
És aviat dit: cremat viu, sí, sí,
i en van cremar molts altres
i moltes altres, elles també, per bruixes.
Imagina't que t'ho volen fer a tu i protesta per abús,
vés a una manifestació de l'època.
És clar que això era llavors

quan encara naixien aquelles vedelles amb tres caps,
però encara n'hi ha de vives
hi ha llocs que n'hi ha moltes però que moltes de vives,
perquè, per exemple, un paio que era Papa,
el Benet setzè,
uns dies abans d'anar a l'Àfrica
va dir que els homes de l'Àfrica
no cal que es posin condons
per no agafar la SIDA, que no cal, que no cal,
que només han de deixar de cardar,
i això és tan fàcil de fer a l'Àfrica
que no és genocidi per imprudència, no home no, que no.
Diuen que era un gran teòleg, mira si ho era
que podia fer teologia fins i tot amb els condons.
Però tornant al temps de les vedelles de veritat,
en aquells temps que tenien tres caps de debò
en van matar molts per explicar aquest conte
i també molts per no creure´s aquest conte.
Perquè en aquella època els qui explicaven un conte
sempre mataven els qui explicaven un altre conte
(ara també, però els contes són més fàcils)
i alguns dels qui explicaven el mateix conte
també es mataven entre ells com a bojos
només per canviar el que ara en diríem un paràgraf,
mira si s'estimaven la literatura.
I a primer cop d'ull, qualsevol conte

sempre sembla un conte innocent
que ningú no s'ha de creure, que no cal,
però sempre n'hi havia alguns que sí,
que se'ls creien de veritat de veritat
i eren els sants que s'immolaven.
Benaurats els pobres d'esperit
(no hi pensis més que fa mal,
no hi has de pensar més que fa molt de mal).
Perquè si et creus de veritat aquest conte
o si et creus de veritat de veritat qualsevol altre conte
no podràs jugar mai el joc arriscat
del cec i la llum a trenc d'alba,
que és un joc perillós, molt humà,
i que es juga pel fet de mai no voler,
pel fet de mai lleialment no voler
confondre del tot poesia i veritat,
la poesia és el mar
blau com aquell desig dels nens
i la veritat és un peix
mort com aquesta por dels vells,
i l'aigua s'esmuny al fons dels coves
i hi deixa el peix mort bellugant-se
com la fi del conte d'un déu qualsevol, qualsevol,
que ens deixa sofrir absurdament
i que si féssim de veritat allò que ens mana
allò que els seus predicadors no fan

perquè no ho volen fer,

perquè no ho poden fer,

perquè no és humà

perquè és diví,

però que sempre diuen que s'ha de fer

que s'ha de fer i que s'ha de fer...

Si ho féssim de veritat

ens destruiríem.

MISTERY PLAYS

Si aneu a passejar per Southwark
un bonic migdia d'estiu
a la riba sud del Thames
i mireu cap a Saint Paul,
podríeu sentir darrere vostre
una estranya remor de veus
rialles i aplaudiments
que us fan girar el cap
per veure una paret blanca
amb travessers inclinats de fusta.
I és que sou al Globe
el teatre a l'aire lliure
que és al mateix lloc on era
en el temps que vivia Shakespeare.

"*-Boatswain!*"
Comença *La Tempestat*
i podeu seure a la grada
o podeu restar dempeus
recolzats a l'escenari
amb tots els actors volant

per damunt dels vostres caps,
naufragant i salvant-se amb vosaltres
com ara fa quatre-cents anys...
I em sento més a prop de la vida
en aquesta prosa trencada que escric
que en el meu millor sonet,
però em sembla que és només
perquè he dit el nom de Shakespeare.

I allí un dia hi vaig veure
els *Mystery Plays* medievals
que els gremis i confraries
representaven pels carrers
com un carnestoltes lent
que explica d'on ve aquest món,
amb les comparses parlant
en aquells iambes rimats,
quan es perdia el llatí
i tot anava canviant
des d'allò que feia por
cap a allò que feia riure.
I aquell era el teatre de l'època,
tot just abans del teatre italià
i del gran teatre de Shakespeare.

I tot era lent, molt lent,

ja que cada confraria
només en sabia un tros
d'allò que va del paradís
fins al judici final,
que és com una eternitat
i que sempre fa pensar
que anem de mal en pitjor...
Però ells ho recitaven al carrer
damunt dels carros guarnits
i es devien sentir feliços.
Qui ho volia saber tot
havia d'escoltar tres dies
aquells que anaven passant
i al Globe ho van explicar en tres hores
com potser ho hauria fet Shakespeare.

Tot començava amb Lucifer
que és qui va seduir l'Eva
com totes les noies saben molt bé
sense haver de llegir la Bíblia.
"-*Who eats the fruit of good and ill*
shall have knowing as well as He",
però He sembla que tampoc no era gaire savi
per tot el que hem vist després.
I recordo la brutal entrada de judes
en un pentàmetre de jotes:

“-unjustly injured, I Judas, by Jesus, that jew!”

i ja no recordo més versos,

però sí el posat de banquer

que feia Déu a dalt del cel

i la mort dels innocents

com porcells embolcallats

i plens de taques de sang,

tots posats a dins d’una gàbia

que feia esgarrifar tothom

com hauria fet esgarrifar Shakespeare.

I sobretot els dos passatges

que em van fer entendre millor

tot allò que ens explicaven:

el primer va ser el moment

que crucifiquen Jesús

que era un noiet amb texans

i que cridava com un boig, és clar,

però un romà va cridar més que ell

llavors que es va picar un dit

amb el martell que el clavava;

el segon va ser el judici final

quan els del públic ens vam salvar

perquè vam quedar tots a la dreta,

tots absolts i tots contents,

menys els únics dos que s’amagaven

es van quedar a l’esquerra

i tots dos van anar a l’infern,

un capellà i una monja

que era un transvestit borratxo

que hauria fet somriure Shakespeare.

FRASES

Si un cristià llegeix
el poema de les vedelles de tres caps
que vaig escriure un dia, dirà
“-aquest no ha entès res:
Déu és amor”,
que sempre diuen els capellans
com una màquina
i que uns altres repeteixen,
amb tota la bona fe del món.
Abans era diferent,
tothom anava a l’infern
per qualsevol cosa
i ho varen canviar per l’amor
perquè ja ningú no els feia cas.
Però aquella frase
que és una frase, és una frase
que només serveix
per als grans místics,
per als altres és un recurs
com un paracaigudes
de l’avió de la vida,

on s’hi pot amagar tot

i es pot dur sempre plegat.

Es pot prendre per dormir

després d’un capvespre cruel,

ho pot prendre qui ha estat cruel

i qui ha estat sacrificat.

I aquella frase que és una frase,

és una frase que em va seduir

fins que em vaig adonar

de l’enganyifa que hi pot haver

amb *La Passió,*

que *Els Pastorets*

són molt millor.

I ara deixo estar el ritme i la rima

que sembla que volen sortir a fer broma

perquè potser algú

es sentirà agredit

i espero que no s’hi torni,

que jo només li vull bé.

I tothom pot estar segur

que estimo l’ànima de Juan de Yepes,

el gran San Juan de la Cruz

que va fugir de la presó

por la secreta escala disfrazada,

com si anés de veritat a una cita d’amor.

I és qui potser ho ha explicat millor.

I també ho van fer
el Llull i el Verdaguer.
I potser hi haurà algú
que no farà cas d'un poema tan obvi
com aquell de les vedelles,
perquè és el que jo faria;
no fer-ne cas.
En canvi aquest que escric
m'agrada una mica més
i ara el vull acabar bé
amb una altra frase
que és una frase i és una frase
que ho diu tot una mica a l'inrevés:
"-l'amor és l'ànima
i l'infinit és Déu".
I com que l'infinit no hi és
ara sembla que és veritat
com la bellesa,
com la justícia,
com la llibertat.

HOMENATGE A NERVAL

Tothom sap que el Nerval
estava com una cabra
i un dia el varen trobar
passejant una llagosta viva
lligada amb una cinta blava,
com si passegés un gos.
I va dir que les llagostes
que coneixen el mar
i no borden com els gossos
eren com era el seu gust,
eren com la seva estètica.
I quan li varen dir ateu
va contestar enfadat
dient que ell, com a mínim,
tenia disset religions.
I també sempre deia
que havia començat molt jove
provant d'entendre-ho tot
(ai! pobret Nerval, pobret!)
però que se n'aniria del món
sense saber ni perquè hi havia vingut.

Un dia el varen trobar
amb el seu bolívar posat,
aquella mena de barret de copalta,
i penjat d'un reixat, vora la tanca
d'una claveguera oberta
al carrer més podrit de París,
el carrer de la Vieille-Lanterne.
Potser va ser un somni despert,
perquè *"-A la lanterne!"*
era una crida a penjar els burgesos
als suports dels fanals,
que a París ja eren de gas.
Però va deixar una nota:
"-Ne m'attends pas ce soir
car la nuit sera noire et blanche",
i el carrer ara ja no hi és,
allà hi ha el Théâtre de Ville.
És clar que això passava
en una època on els déus
tenien més oportunitats
i els poetes romàntics
volien sempre més de tot,
més de tot i més d'atots,
més de déus i més d'adéus,
per poder escriure versos
més tràgics que tristos

i més tristos que tràgics.
I Nerval, al seu poema
Le Christ aux Oliviers,
explica que la nit de Getsemaní
Jesús va dir als deixebles
“-Frères, je vous trompais... “
però el deixebles dormien
i ell havia d’escriure així,
cridant per despertar-los.
I ara jo li escric aquest poema
que més aviat xiuxiueja
com un petit homenatge.

LA BAULA

Hi ha moltes maneres de dividir el món
simplificant al màxim els components.
Minerals, vegetals i animals, per exemple,
ens tres àrees físiques bastant diferents.
Una altra, minerals i éssers vius, en dues.
Una altra, minerals, éssers vius, i aquests
dividits en dos, els humans i els altres
amb molta menys capacitat d'abstracció.
I si abans no ens destruïm, en el futur
també podria ser en tres, els minerals,
els éssers vius de carboni i els de silici.
O sigui, éssers vius de dos tipus, éssers
moridors de carboni, els que ara som,
i uns altres, gairebé immortals, de silici
o qualsevol altre material apte i durador.
No és ciència-ficció, és una probabilitat,
port passar o no passar però és possible.
Nosaltres seríem la seva baula evolutiva,
uns animals més lluitant per sobreviure
en un món utòpic o distòpic, segons l'ètica
dels éssers de silici que ja estem creant.

Ells molt més intel·ligents, potser feliços.
La distància és la d'anar a la lluna a peu
perquè s'haurien de robotitzar i reproduir,
però no hi ha cap impossibilitat científica.
Ells prendrien les seves pròpies decisions.
Potser ens exterminarien, per un desacord
que els posés en perill? Potser ens mirarien
com pobres animals que s'han de respectar?
Potser ens ajudarien a ser molt més feliços?

SILICI

Hi va haver una època
en la qual vivien uns éssers
que eren gairebé com els animals
amb una mica més de consciència
i que ja feien servir números
per comptar les coses
i fer alguns càlculs també senzills
que a ells els semblaven molt complexos.
També tenien fills que naixien
del ventre de les femelles,
i per aconseguir energia
menjaven vegetals i bèsties mortes
i n'expulsaven les restes pudents
com ho fan els altres animals.
Però eren una mica diferents d'ells
perquè van aprendre de seguida a matar-se
els uns als altres en petits grups,
després en grups més grans
i més endavant van fer servir armes
cada vegada més poderoses

per poder-se matar massivament.
Tot això ja molt abans d'extingir-se
d'aquella forma tan inesperada
que no s'havien imaginat mai
i que els va fer sofrir tant.
Perquè ells tenien el sistema del dolor
igual que els altres animals
per alertar-los dels perills del cos,
però en determinades circumstàncies
els podia fer patir sense necessitat.
I ho van fer servir durant segles
per torturar els enemics que capturaven,
per exemple espellant-los lentament
o traient-los els budells a poc a poc
i mantenint-los vius fins que podien.
D'altra banda tenien el sistema del plaer
que també els ajudava a sobreviure
i els obligava a reproduir-se
però a vegades se'l prohibien
sense cap mena de sentit.
Tot això els feia cometre molts errors,
però encara és estrany que no en fessin més
perquè eren molt semblants als altres animals
i es pensaven que n'eren molt superiors.
També envellien i es morien,
n'eren totalment conscients

i no ho podien evitar.

Per a ells el simple fet de viure

era un misteri inexplicable,

i a vegades la vida els semblava un miracle

però la seva existència era horrorosa.

SIMULACIÓ

Quan vaig acabar de llegir aquell article,
em vaig quedar quiet una estona
i amb una sensació estranya.
Deia que el nostre univers, tot,
els minerals, els vegetals, les estrelles,
el cel i el mar, els homes i les dones,
podrien ser només una simulació,
com un videojoc que s'hagués creat
per una civilització més avançada.
Vaig cercar el nom de l'autor, pensant
que trobaria un autor de ciència-ficció
i era el nom d'un catedràtic d'Oxford.
Em va caure a sobre un glop d'aire fred.
I després va venir el vertigen:
Si tot és una simulació… jo també?
Aleshores em vaig tocar tot el cos,
de cap a peus i em vaig tranquil·litzar,
vaig sentir el calfred de la meva matèria.
Però l'article deia que des de dins,
des del videojoc mateix no es distingia
la informació de l'univers en bits

i la matèria que el formava, que només
ho podien intuir les matemàtiques,
cercant l'exactitud de les lleis físiques
i cercant els seus errors o incongruències.
Vaig pensar en el dolor i els meus amors,
vaig sentir que eren reals, no matemàtics,
sense adonar-me que el dolor i l'amor
podien ser simulacions de videojoc.
Vaig respirar a fons. Vaig tornar a l'article
cercant algun error, alguna prova,
un signe, una fissura en el discurs
que em tornés al món real de sempre.
I no n'hi havia. Per tant els nostres déus
podrien ser només científics, o nens
més avançats jugant a crear mons.
De fet, l'univers segueix lleis físiques
que semblen dissenyades per Algú.
Em vaig prendre un cafè dels forts.
Vaig sortir a la finestra... el soroll
dels cotxes del carrer, uns vianants
i dos nens amb videojocs a la vorera.

L’U

Hi ha alguns moments
que duren molt de temps,
quan vas besar aquella noia
et va durar deu anys,
aquella altra vint anys més
i les vegades que feies l’amor
amb les altres no compten
en aquest calendari,
compten en un altre
que també és molt important
però ha de ser un altre,
perquè amb aquest ritme
no hauries pogut besar gaires noies,
no hauries tingut prou anys de vida
i potser era millor fer-ho mig distret.
Tot això té un significat,
és bo i dolent al mateix temps,
cada dia, cada dia surt el sol
i només dura un dia dalt del cel,
tan sols un cop tu et moriràs
i et durarà per sempre més.

Però el frustrat sacrifici d'Isaac
que a tu sempre et feia plorar
quan de petit te l'explicaven
fa molts segles que dura.
I les noies que no vas besar,
ximple i més ximple que vas ser,
o amb les que vas fer l'amor distretament,
ara et diuen idiota més que idiota
a l'escenari d'un teatre buit i sense entrades
i volen saber què hauria passat.
I jo també voldria saber què hauria passat
amb el sacrifici d'Isaac
si l'àngel no l'hagués frustrat,
perquè només hi havia dues sortides més
per tant si comptem bé en són tres,
la que coneix tothom i dues més,
la que ja hi ha és la més estranya,
la més difícil d'explicar,
com que ja hi és ningú no ho sap,
de tant que hi és ningú no ho veu,
és com el sol cada matí,
és com la mort un dia i prou,
un dia i prou i sempre més,
és com un ritme que atabala
com ara aquest que vol venir,
però me'n surto a trascantó

per explicar la submissió
de l'home a un déu, tot ve d'aquí,
de l'home a un déu i a un de sol
perquè de déus n'hi havia més,
perquè de déus sempre n'hi ha més...
Però ara per a l'Abraham només ni ha un,
un de tot sol i ell l'obeeix sense piular
quan hauria hagut de rebel·lar-se
perquè li ha ordenat matar el seu fill
(i si no et rebel·les per això ja em diràs!),
però un cop l'Abraham sotmès del tot
aleshores l'àngel va i el salva, vet-ho aquí,
salva l'Isaac i de retruc l'Abraham
i tot s'acaba sense morts,
encara que ells i els seus descendents
patiran per sempre més
la síndrome d'Estocolm,
que ara ja sabem què és
i mira si fa segles que dura.
(Per exemple: "-quin dia més bonic
que Déu ens dóna", si t´ho diu
la persona que estimes
ja has begut oli, dius que sí,
no hi pensis més, ja has dit que sí...)
I les altres dues sortides
que s'assemblen més del que us penseu

a tot allò que volen saber aquelles noies
que em diuen idiota més que idiota
a l'escenari del teatre buit i sense entrades,
tenen un mort cada una i són:
la de rebel·lar-se o la de sotmetre's
sense que mai no vingui l'àngel.
Però llavors cal treure l'àngel
de les pintures que tots hem vist
(no hi l'àngel, no hi ha l'àngel!).
I si l'Abraham es rebel·la
o si l'Abraham es sotmet
i l'àngel no ve en cap cas,
en tots els quadres hi haurà un mort.
Sí, com a mínim un mort!
Si es rebel·la, ha de matar aquell déu
ben al fons del fons del seu cor
i també per a tota la humanitat,
i si es sotmet, sense l'àngel
l'Isaac hauria estat sacrificat pel seu pare
(jo plorava de petit i encara ploro ara)
i mai no haurien existit el hebreus
que són els seus descendents.
I en tots dos casos, aquell déu
que només era un déu entre molts,
potser hauria estat molt maleït
i potser s'hauria acabat

amb tot això d'una vegada?
Doncs no, em sembla que no,
perquè escolto aquelles noies
que em diuen idiota més que idiota
a l'escenari del teatre buit i sense entrades
i volen saber què hauria passat
com jo també voldria saber que hauria passat,
i ni elles ni jo no ho sabrem mai.
Però sembla que l'u i els molts
ja feia segles que es barallaven
en el caparró dels homenets
i ben segur que hagués vingut un altre déu,
que potser hauria estat més sanguinari,
a provar d'engalipar els profetes
i també de passada l'Abraham
perquè el fes únic, únic i únic,
i, per tant, probablement,
considerant l'èxit que ha tingut després,
es va aconseguir el millor déu únic
que es podia aconseguir
en aquelles circumstàncies.

EVOLUCIÓ

Va aplicar-se a fer-ho tot
des del bell començament,
aquell dia de la llum
de la setmana més gran.
I el setè va descansar.
Parlo del qui conec més
però els altres coneguts,
no són gaire diferents
i conviden a pensar
que tot allò no pot ser,
que no pot ser i no pot ser.
I això és el que va passar:
que s'ho va creure mig món,
aquí, allí i a tot arreu,
sembla estrany i va passar
i costa molt d'explicar
si no fos que alguna nit
que te'n vas a dormir sol
i tens por perquè tens por,
llavors t'ho pots empassar
com t'empasses aquest vers

que ara escric tan malament,
però ho faig expressament
que per dir això em va més bé.
I torno al començament,
llavors que va començar
aquell dia de la llum
i que tot just començat
el món ja estava explicat
amb la poma i el pecat
i la por d'anar a l'infern
per tota l'eternitat,
que estava tan ben pensat.
Perquè encara no fa tant,
llavors que jo era petit,
encara hi havia infern
i aquells homes del sermó
em varen fer tanta por
com en un film de terror.
Però un dia, molt abans,
la gent que va pel carrer
va començar a dir que no,
que allò no podia ser,
que ja no tenien por.
I llavors, mig d'amagat,
aquells homes de la creu
per poder seguir manant

i per fer-ho predicant,
van netejar els seus altars
dels dimonis maleïts
i només hi van deixar
allò que hi voldríem tots
els romàntics penedits,
si no fos que mai no hi és:
un déu bo i el seu amor
com una alegria al cor.

LEMÀ SABACTANI

Elí, Elí, es creien que cridava Elies
quan deia la quarta paraula
i podia haver estat desvariejant
perquè ja no hi havia res a fer.
No importa, no importa res de tot això.
Podien ser les paraules que un amant
havia adreçat a la seva estimada
en qualsevol mal moment de la vida:
Per què m'has abandonat?
Per què m'has abandonat ara,
si jo pensava que era per sempre
i ja hi estava feliçment avesat?
S'ha de ser intel·lectualment una mica bèstia
per creure't que tu mateix ets el Déu únic, eh?
Però un cop aquest pensament
aquesta enorme suggestió
s'ha instal·lat en el teu ésser,
ho ets, ho ets de veritat.
Sobretot si n'hi ha que s'ho creuen
i encara t'ho fan creure més.
En disculpa, puc adduir que hi havia
molts llibres antics que deien
que havia de venir un Salvador.

I un home que devia tenir molt encant
i una personalitat poderosa
que el feia sentir per damunt dels altres,
va decidir que això s'havia acabat,
que el Salvador era ell mateix.
Encara que, és clar, no ho podia fer creure
als sacerdots que hi havia a Jerusalem
que havien llegit molt i eren prou savis
per adonar-se que res no encaixava.
I se'n va haver d'anar a predicar
a uns pescadors de Galilea
que no sabien res i se'l van creure.
Però aleshores no era com ara
que pots anar al Mercadona si ets pobre
o a les Lafayette de París si ets ric,
perquè si vius en un país d'Europa
no se t'acudeix que s'acabarà el món
demà mateix i que vindrà el Judici Final.
Aleshores tothom era molt pobre,
menys els quatre afortunats
que tenien molta mala llet.
I el Judici Final era un lloc comú
on coincidien els rics i els pobres
perquè tothom vivia molt pocs anys.
Potser no has llegit o no recordes
el magnífic *Apocalipsi de Sant Joan*,

llegeix-lo o torna'l a llegir
i veuràs com anaven les coses.
Perquè si no llegeixes aquest llibre
i només el gran *Sermó de la muntanya*
no comprendràs mai el cristianisme
ni els milers d'execucions a la foguera.
Llavors hi havia una terra de cultiu,
una mena de camp regat amb sang
ben preparat per als apocalíptics
que eren predicadors molt simples:
"-Si et creus allò que dic et salvaràs,
si no, jo t'explicaré què et passarà
perquè estàs amb mi o estàs contra mi."
Mira que n'era de bèstia, tot plegat.
I al final sempre hi havia un sacrifici,
com a mínim un sacrifici mental
perquè ja no podies pensar ni dubtar
com feien els grecs de l'època
a molts pocs quilòmetres de distància;
per a ells, en aquell temps,
una paràbola ja era una cònica,
una corba matemàtica infinita
i no una faula per a nens grans.
I Jesús era un apocalíptic com altres
predicadors i profetes del tot o res
que no permetien el dubte raonable

i que va tenir molta sort històrica
tres segles després, amb Constantí,
encara que tingués mala sort personal.
Els jueus van alliberar Barrabàs.
Sempre he pensat que Barrabàs era zelota,
un fariseu dels qui lluitaven contra Roma
armats de la millor manera que podien
i els camins eren plens a banda i banda
dels resistents més valents crucificats.
Jesús havia dit sobre el tribut a Roma:
“Doneu al Cèsar el que és del Cèsar, etc.”
i em recorda l’església franquista:
“Doneu a Franco el que és de Franco...”
A qui volíeu que alliberessin els jueus?
Però un cop t’has cregut que ets Déu,
com pot ser que acabis crucificat?
Aquest és el sentit de la quarta paraula,
el gran moment de lucidesa de la mort
on t’adones que no ets Déu com et pensaves.
Però havia d’arribar fins aquí per adonar-se’n?
Perquè si es així vol dir que la suggestió
era immensa, que només un dolor infinit
et torna a la raó, a la veritat i a la vida.
I aquí s’acabava un home excepcional
que la mort tornava a fer un home com tots.
Elí, elí, lemà sabactani, l’udol dels homes.

EL BRAU

A mi m'ho recordava fa anys,
com si fos un conte infantil,
un amic que havia estudiat
tot allò del Bhagavad Gita,
i sobretot el Vedanta Advaita.
Es veu que hi havia un rei a qui un savi
un dia per setmana li anava a explicar
els fonaments de l'hinduisme,
la il·lusió del món i Brahman
que és la realitat immutable
i que ets tu mateix. Tu ets Brahman
encara que no ho sàpigues,
és a dir, que la teva respiració
és només una aparença,
és una il·lusió de la respiració
immutable que és Brahman
i que també ets tu, sense saber-ho
si encara no ho havies estudiat.
Tot el món és només una il·lusió,
una aparença de Brahman.
Doncs aquest savi ho explicava
al rei poderós que ho volia saber.
Això penso que era cap al segle V aC.
Ara, encara que també sigui així

perquè Brahman es immutable,
el llenguatge ha canviat una mica
i podríem dir que quan tu respires
respira tot l'univers. Bonic, eh?
Aquesta suggestió és molt potent,
de les més potents que he sentit mai,
respirar i saber que tu ets l'univers
que respira d'una altra manera.
Si ho penses assegut a l'estiu,
respirant com un iogui a la sorra
i mirant l'infinit del mar blau,
gairebé et podries morir sense morir-te
perquè morir-se és només una il·lusió,
un instant de la realitat infinita
que és Brahman i que també ets tu.
I tot allò que et passa és una il·lusió.
Es tractava, doncs, de no morir-se
i el rei en volia saber els detalls.
Però acostumat a les guerres
que havia de fer per tot arreu,
no es fiava gaire dels mestres
que no sabien l'ordre de batalla.
Aleshores va idear un parany
per veure si el savi deia la veritat
i quan venia caminant pels jardins
li va dir a un criat que obrís la porta

del corral on hi havia un cadell de brau
i que sabien que jugant era molt ferotge.
El cadell en veure el savi va córrer
cap a ell a tota velocitat per envestir-lo
i el savi, que no s'ho podia imaginar,
va deixar caure els Vedes que portava
per córrer cap a l'arbre més proper
i esbufegant va pujar amunt pel tronc
fins a un punt que el brau no hi arribava.
El rei s'ho mirava des de dalt del palau
i el va deixar estar cosa d'una hora
en aquesta posició, suant agafat al tronc,
mentre el brau esbufegava també a sota.
Després va ordenar que el brau
fos retornat al corral per uns criats
que sabien bé quin era el seu ofici.
El savi va baixar, amb el vestit brut,
una mica esparracat, amarat de suor
i caminant, a poc a poc, va arribar al palau.
El rei que ja l'esperava mig somrient
només li va preguntar, quan arribava,
per què havia pujat de seguida a l'arbre
si l'envestida del brau era una il·lusió.
El savi li va respondre: "-Perquè encara
tenia la il·lusió de seguir explicant-te
que tot aquest món és una il·lusió".

ANDRÒNIC

Segur que alguna vegada a la vida,
algun altre insensat com jo
t'haurà provat d'entabanar
amb allò que en diuen metafísica.
El pobre Andrònic, que catalogava
els llibres d'Aristòtil, no va pensar
que una etiqueta de bibliotecari
per indicar els llibres que estaven
disposats després dels de física,
tingués tanta popularitat futura.
Ell només va inventar la paraula
però resulta que tenia un sentit,
perquè aquells llibres parlaven
de tot allò que vol ser primordial,
d'allò que està sempre al darrere
dels fenòmens de la naturalesa.
I, és clar, la paraula evoluciona.
Des de l'ésser a tots els déus,
des de l'ànima a la teologia,
des de l'estructura de la realitat
a la felicitat i les matemàtiques.
Ara hi ha una metafísica derivada

de la física que no es pot demostrar
però que és coherent amb la ciència,
és a dir, una metafísica científica.
Però creu-me a mi, i posa't còmode
que no en trauràs l'entrellat de res.
Prova de respondre'm la pregunta:
"-Com t'ho prens tot això de la vida,
de l'amor i de la mort?" No podràs.
Els teus actes són la teva metafísica.

RIQUESA

No som conscients de la riquesa que tenim
i, en lloc de gaudir-la, ens barallem per ella.
Perquè, sigues sincer, en el fons, tu què vols?
Vols crear, vols fer un món nou en el teu cor?
Doncs gira el teu pensament cap a Marduk,
cap a Brahma, cap a Ra, cap a Ahura Mazda,
Quetzalcòatl, potser Al·là i, fins i tot, Jahvè.
Potser vols la llum del sol i tot el seu poder?
Doncs torna a Ra, gira't cap a Zeus i Júpiter,
cap a Inti, Amaterasu, també Huiltzilopochtli.
Vols tenir fills o en el mal temps bona collita?
Vés a la mare Demèter, Tlaloc, Pachamama.
Ets un soldat a la batalla i necessites força?
Mira Odin, Baal i Thor. I sempre Júpiter i Zeus.
Estàs enamorat i sospires a fons per la bellesa?
Gira't a Parvati, Lakshmi, Inari, Apol·lo i Venus.
Tens por que la mort acabi amb els teus dies?
Hi haurà sempre un Jesucrist atent al teu rescat,
hi haurà Ishtar, Osiris, Shiva, Anubis i molts més.
I si això que et dic et cansa, si ja t'has avorrit,
et queden sempre els Monthy-Pyton, amagats
en l'humor, per explicar-te *The meaning of life*.

L’ANTROPÒLEG

Saber dels déus és com saber dels homes
que els adoren. I l’estudi no s’acaba mai.
S’haurien d’acabar el déus i no s’acaben
encara que sembli que s’hagin acabat.
Els humans se’ls van inventar de seguida
i ara tenen altres formes i altres noms
que no són noms de déus, ni tampoc res
de semblant. Els déus d’ara viuen amagats
en llocs comuns però sempre en el poder,
potser a dins de cada nova bomba atòmica
o a dins de cada acció conscient d’amor,
sempre dispersos com si fossin un esprai.
I els podem rastrejar a les converses diàries,
apuntalant per baix la nostra ètica del dia
construïda amb milions impactes diferents.
Però dels déus antics, només n’hi ha dos
que són déus únics i dominen tot el món.
En començar potser també eren un esprai.
I jo, que estudio tant el fons de les ànimes
com qualsevol progrés de la humanitat,
voldria saber alguns motius del seu triomf.
Del més famós d’aquí, tenim prou informació

si no fem cas cas de les boles dels creients.
I l'altre gran, com s'ho va fer per triomfar?
Sembla que Mahoma predicava a La Meca
amb el poc èxit dels profetes a casa seva;
se'n va anar a Medina i, amb els seus fidels,
assaltava les caravanes del camí de Síria.
Amb els botins, va organitzar un exèrcit
de deu mil homes, el més gran d'Àfrica,
va espantar tothom i va conquerir La Meca.
Dels quatre primers successors, només un,
el primer, va morir de mort natural, els altres
van morir assassinats. Sempre pel poder.
I en només trenta anys hi havia un imperi
musulmà tribal, des d'Algèria fins a l'Iran,
un enorme imperi religiós que encara dura.
L'islam és política des del seu naixement.
Des d'aleshores que es barallen entre ells
per una diferent interpretació de l'Alcorà
o de la xaria que tots adapten al seu gust,
però sempre és per la successió l'imperi.
Els sufís són perseguits perquè son místics.
Els bahà'ís moderns viuen exiliats a Haifa,
lluny de les dèries dels altres musulmans.
I ara i aquí, ni boig no hi afegiré un dibuix.

GEOGRAFIA

El mapa polític dels déus
ha canviat molt amb la història
però es pot veure de seguida
la seva passió pel territori,
sembla que el marquin
amb el seu pixum diví.
Els seus territoris són grans,
que són les pàtries dels déus
i també les dels seus ministres,
aquells homes que expliquen
coses fantàstiques com si res,
els altres se les creuen com si res
i després tots en parlen entre ells
com de les fruites i verdures.
I a vegades es van barallant
com es barallen per les mongetes
i es maten per aquestes coses.
(De fet, es maten per unes altres coses
però diuen que és per aquestes)
Sobretot es mataven al començament,
i encara n'hi ha alguns que ho fan
però uns altres van seguir la via política

per ampliar només el territori.
I al mapa es pot veure molt bé
que ara hi ha dos déus que són molt rics
que dominen grans extensions de terra,
que tots els altres en tenen menys
i que alguns ja no en tenen gens,
com els immortals que són vius
i s'han quedat sense temples
i habiten sempre als museus.
I fins i tot hi ha déus tan pobres
que són més pobres que els homes
i diuen que n'han vist demanant caritat a l'Índia.
I és que amb els déus també es compleix
allò que diu l'Evangeli, més o menys:
"A qui té molt se li donarà més
i a qui te poc se li prendrà allò que tenia"
que aquí sí que la va encertar,
perquè ho va investigar el Pareto
aquell economista italià,
ara fa més de cent anys,
i sembla que és una llei universal
que tu mateix pots comprovar
mirant el mapa dels déus i dels homes
i fent quatre números.

ZAZEN

No fer res, res de res,
això sí que m'agrada.
Com a màxim preguntar
alguna cosa absurda
com el so d'aplaudir
amb una sola mà.
Però vigila que el mestre
està atent a la resposta
i et fotrà una cleca
diguis allò que diguis.
Només et pots escapar
corrent tant com puguis.
Està bé, és com la vida
que et fot una hòstia
si vol, de tant en tant,
sense haver fet res
de bo ni de dolent
perquè l'entenguis.
Potser el so és de fusta
perquè piques a la taula
però rebràs la cleca igual,
no depèn de la resposta.

I ara penso en el noi que volia
que un mestre l'instruís.
La resposta era que no,
sempre li tancava la porta
i ell es quedava a les nits
assegut al seu llindar
per demostrar-li afecte,
fins que va arribar un dia
que el mestre va dir "-Sí,
i ara mateix et donaré
la meva única lliçó,
és aquesta": I li va fotre
el cop de porta als nassos.
Elle est retrouvée.
Quoi? L'eternité.
C'est la mer allée
Avec le soleil.
Rimbaud, ell ho sabia.

SUGGESTIÓ

Hi ha algú que cada nit
recorda els seus morts estimats
i parla amb ells sense creure
en res, en cap religió, res.
Això és completament cert
perquè jo n'he estat testimoni.
Simplement es troba bé, està
en pau amb els seus morts
i recorda que els estima.
Parlar amb els morts estimats
sense creure en res de res...
No us sembla una bogeria?
No, no ho sembla, ho és,
però aquesta és una bogeria feliç,
que d'això es tracta. I escriure
poesia també s'hi assembla molt.
No cal creure en res per parlar
amb els morts, per fer poesia.
És un impuls de l'ànima,
un cant d'amor que neix del fons
de l'ésser i que no necessita
una pregunta que no té resposta.

Com aquest matí que em fa feliç
amb tota la seva bellesa de tardor.
És que potser m'he de creure
aquest matí per estimar-lo?
Alguns saben que són Brahman
amb el seu cos, des de sempre,
i uns altres no paren de cercar
les ulleres que porten posades.
Però potser tot és només
una passió d'amor que sento
com aquella que tenen els místics,
que poden veure Déu en la bellesa
d'aquest matí de la tardor que passa.
Respiro l'aire del matí, respiro l'Amor.

NO ENS HO PODEN EXPLICAR

Les noies no ens ho poden explicar
però elles són molt sensates,
com tothom sempre diu
(i encara que ho digui tothom
això sembla que és veritat),
només cal veure-les
des de molt jovenetes
al costat dels nois
que són uns trapelles,
elles són més tranquil·les
i a vegades semblen princeses,
ho saben des de sempre
d'una manera que no es pot explicar,
per això a les esglésies
que ara n'hi ha tantes de buides
sempre hi ha algunes velletes
i d'homes n'hi ha molt pocs
o potser no n'hi ha cap,
alguns perquè ja són morts,
però els altres que queden
pensen que tot es pot explicar

i que algun dia algú els ho explicarà,

sempre es fan preguntes

que no es poden explicar

i acaben amb el cap com un timbal,

en canvi elles hi van sense por

perquè ja saben des de molt petites

d'una manera que no es pot explicar

que hi ha coses que no es poden explicar

no es fan preguntes que no es poden explicar

i per tot això no ens ho poden explicar.

HOMENATGE A CATUL

Ara que ets vell
i tot ja et cansa,
vols recordar
un temps molt jove,
un temps feliç
només del cos.
Aquella noia
sempre furtiva
que era flexible
com un mal jonc,
petita i bella,
tota per tu.
Ella en volia
sempre de més
i tu pensaves
com t'ho faries.
Que de molt jove,
en el primer
sempre acabaves
massa de pressa
i ella es quedava

sense sentir.
Llavors li deies:
espera, espera
que ara descanso,
reprenc l'alè
i veuràs, nena,
si sóc valent.
I així podies,
a aquella edat,
fotre el segon
que no acabaves
fins que volies,
amb una verga
com un pal dret.
I sempre ho feies
per on calia
però a vegades
t'equivocaves
i ella et mirava
contenta i tot.
Venien besos
sense voler-los
i tu senties
que ella era teva,
tota sencera.
Un tremolor

que li sortia
de molt endins
li feia treure
aigua amagada
i llavors deia
“-Déu meu, Déu meu!”
(quina mania)
que ja acabàvem
sense esperar.
Després hi havia
dos morts feliços
que s’oblidaven
sobre els llençols.
Homes i dones,
micos i mones,
galls i gallines,
déus i dimonis,
tot ve d’aquí.

ELS COVARDS

Nosaltres no sabíem el final,
només érem allà, enmig de les coses.
Només sabíem que el començament hi era
perquè vèiem començar el altres
i el final també sabíem que hi era
perquè vèiem acabar els altres.
No recordàvem quan vàrem començar,
només ho sabíem perquè ens ho havien dit,
ho celebràvem cada any
i no sé perquè ho celebràvem.
Tampoc no sabíem quan acabaríem
encara que a vegades vèiem el final de l'eixida.
Però n'hi havia que tenien molta por,
que deien que hi havia d'haver alguna altra cosa
i la cercaven perquè es volien salvar
com si salvar-se fos qüestió d'una ciència.
I s'enfadaven si els deies que no i que no,
aleshores semblaven integristes emprenyats.
Només pensaven i pensaven sense parar
per trobar la manera definitiva de salvar-se,
mentre pel camí anaven perdent
aquella mena d'alegria fonda,
aquella alegria de nen que riu.

ELS GEGANTS

¿Doncs que us heu fet, gegants meravellosos que us dèieu Llull i us dèieu Verdaguer? I que tots dos en el meu cor confosos, em vàreu dur per uns camins polsosos al goig de l'aigua, al prat i al magraner... Ningú ja no us escolta, ningú us pensa, ningú ja no recorda el vostre accent, ningú ja no s'adona que comença una altra llum més alta i més intensa per on passeu vosaltres sense esment. Ningú ja no s'adona de la força dels vostres somnis suportant el món. Ningú no sap que sou sota l'escorça dels nostres arbres, que no es volen tòrcer quan passa la ventada que ens confon. Ningú ja no us coneix, ningú us convida. I si algú us sap, només us sap el nom. No feu la llum que sou, perquè la vida ja no coneix el foc ni la ferida que dúieu amb vosaltres per cognom. Tu, Llull, vas fer la llengua quan naixia, la vam perdre cent cops, la vam guanyar i altra volta cent cops ja se'ns perdia... que no tenia el so de cada dia fins que tu, Verdaguer, l'hi vas tornar. Ho vau fer tot d'argila, amb una gerra vau pouar l'aigua de l'ermot desert, vau regar amb ella quatre flors de serra i on sols hi havia bardissers de guerra hi va créixer un jardí on tothom s´hi perd. Ho vau fer del no res, des de la terra. I els mots naixien nous, des de l'oblit. Éreu com una veu que es desenterra, que sobrevola el cor i no s'hi aferra, i vola més amunt amb l'esperit. Quina ànima daurada, quina vida ha de tornar a la vida des del fons, per treure aquesta veu desposseïda, aquesta melodia beneïda, aquesta fe dels ossos i els pulmons. ¿On era el vostre Déu si no us calia, si era només el nom d'aquest delit? ¿On era tot l'Amor que Ell us devia, si era en vosaltres que l'Amor glatia quan respiràveu l'aire de la nit? Sis segles us separen en la vida, però en la mort ja sou dolços infants que us parleu l'un a l'altre amb veu seguida, amb la mateixa veu enfervorida que vau tenir de vius, quan ja éreu grans. "-Tu Llull -diu Verdaguer- no em vas conèixer, per mi eres més que Amic, eres Amat." I Llull respon: "-Però que no sabies que Amic i Amat van néixer sense dies, només feliços de restar al costat?" "-I és cert -ara fa Llull- no et coneixia perquè al meu temps tu encara no eres nat, però en passar pel Canigó a migdia ja t'albirava al cor i et pressentia, ben a prop meu i en el mateix combat." I mentre així tots dos s'encomanaven, venia un àngel que els robava el foc i el duia a tots els déus que l'esperaven, gelosos de sentir-los com parlaven la nova llengua que entenien poc.

L'ÀNIMA

Aquest matí, assegut
a la sorra de la platja
respires la brisa salada.
Tot és ara i aquí, diuen
sempre uns monjos:
un sol moment etern
que passarà com tots.
És el present, que abans
creien que no era res,
com un tall perfecte
entre passat i futur.
S'ha descobert fa poc
que el present dura
una dècima de segon
o potser una mica més,
és el temps del cervell
en processar les dades.
Al teu davant hi ha
la ratlla de l'horitzó
que separa els dos blaus.
Ara mires aquesta ratlla
com si fos l'infinit

que no saps què és
però en pots parlar
i ho pots fer servir
a les matemàtiques.
Penses en l'ànima
que no saps què és
ni la pots fer servir
si no és en converses.
Per exemple, si dius
d'algun fet que passa:
-Em fa mal a l'ànima...
tothom sap què vols dir
i ens podem entendre.
Com si ara mateix
em demanes l'hora
que em marca el rellotge
i te la dic de seguida;
però el pas del temps
no te'l sabria explicar
ni amb la física teòrica.
I ara penses en la bellesa,
la bondat, la llibertat,
la justícia... alguns déus
de la Grècia clàssica.
Aquí no hi poden haver
déus del mal ni dimonis,

tots fugen de la llum
d'aquest mar blavíssim
i dels peixos a l'aigua.
Penses en tots aquells
que es varen inventar
el dos grans déus únics
que dominen la terra,
només per salvar-se.
Ara mateix tot ho sents
com una necessitat
humana, com el temps,
com l'infinit, com l'amor,
potser com l'ànima.
Hi ha un home i una dona
junts, mirant l'infinit
a la ratlla de l'horitzó,
una fràgil parella feliç
amb un nen que juga
a la sorra, ara i aquí,
com si el món fos bo.

THE END

Les naus enemigues
envolten la fragata
del noi de la pel·lícula,
que s'havia rebel·lat.
La pena és de mort.
Ell s'ho està mirant
amb tot l'esplendor
i lluint vestit d'oficial
al pont del vaixell,
al costat d'un mariner
descamisat i brut
que plora arraulit.
El mariner li diu
amb veu gemegant:
"-Estem perduts!"
I el noi li respon
amb veu tranquil·la,
amb els ulls brillants,
el rostre bellíssim
i amb un somriure:
"-Doncs què et pensaves?"

MOZART ESCOLTANT RAP

HO FARÀS MALBÉ

Tu no vols el metre d'abans
ni el ritme ni la rima,
si no fos que sempre hi són,
tant si vols com si no vols.

Perquè la rima també hi és
en un mot que es repeteix,
el metre, per més que en fugis,
es mesura a cada vers,
i el ritme ara vol tornar
encara que tu no vulguis.

I ara mateix has deixat sortir unes rimes llunyanes
que ho fan malbé tot una mica
i que no vols evitar.
Per distreure, per distreure...

Res no importa de tot això, res.
Res, no res.

La poesia era una ànima que tenies

i no li donaves cap importància,

fins que un déu se la va fer seva

i ara et somia adormida als seus braços.

L=A=N=G=U=A=G=E POETS

“La poesia sempre ha sonat
i no hauria de sonar més,
ratlles curtes, ratlles llargues,
lletra, prosa, text i sempre escrit
sense cap recurs sonor/oral
ni res del que es feia abans,
en els darrers tres mil anys
si posem l’any zero als grecs.”
Els del ll=e=n=g=u=a=t=g=e han parlat.
Allà lluny deien això
i aquí no els vam fer gaire cas
però a molts, potser sense saber-ho,
els va influir, sí, ens va influir.
Aquesta és la revolució
formal més contundent
des que Poesia és al món,
que es va fer cap a Califòrnia,
ara farà uns setanta anys
i que ja venia d’abans.
No va tenir gaire èxit
perquè la poesia ja no en té
o, potser perquè sap que no en té,

va a la desesperada
i deixa anar tot el llast restant.
Però una mica d'èxit sí que va tenir
perquè eren professors universitaris de literatura
que ho cridaven als quatre vents dels USA.
El metre i la rima sí,
es poden expulsar del tot
que són només part del ritme antic
i ara mateix ja no surten a *twitter* o *X*.
Als poetes actuals ja els va bé
perquè no en saben gaire
i quan volen fer de Carner
han de fer un esforç tan gran
que a cada iambe es fan un pet
i a cada rima una llufa.
No sé, però, com s'ho volien fer
per evitar el ritme natural,
aquell ritme no escolar,
aquell ritme que hi és amagat
i que també s'hauria d'evitar
si es vol complir, si es vol complir.
Perquè si es manté el ritme
s'acaba la r=e=v=o=l=u=c=i=ó.
Oh! Escriure sempre en prosa.
Però la prosa
també

té

ritme

i potser

fent-la malbé

i trencant-la per on

mai no s'hauria de

trencar

i en ratlles més

curtes

tal com faig ara mateix

podríem fer un

poema en vers que

en realitat

és en

prosa

però ha

perdut el ritme de la

prosa

i no té el ritme

del vers.

Aleshores tenim un ritme estrany i sincopat

i, per tant, un ritme, un altre ritme.

No he vist les propostes

per evitar el ritme. No sé on són.

No sé si n'hi ha, ni n'he cercat.

I aquí també demostro el meu gran interès

per la r=e=v=o=l=u=c=i=ó.
Però qualsevol revolució
va bé, sempre fa pensar.
I aquells no eren tan sectaris
com no fa gaire alguns crítics
que es deien *realistes històrics* d'aquí,
perquè aquells també feien altres poemes
amb metre i rima. Només era una proposta.
Hi ha un altre gran precedent
d'evitar un recurs sonor,
quan Schönberg va democratitzar
el pentagrama. Totes les notes han de ser iguals
i, llavors, com ho farem?
Com ho farem? va pensar.
Perquè si una es repeteix
crea un nou centre tonal
i pren més valor que les altres.
Això vol dir que, si torna a sortir,
tant el músics com els profans
ens pensem que ja s'acaba la cançó.
I les cançons de Schönberg i dels seus
mai no sabem quan s'acaben
perquè van decidir que una nota
no es podia tornar a tocar fins després
d'haver tocat totes les altres.
Es compon en sèrie i s'ha acabat de discutir

perquè la cançó s‘acaba com totes les cançons:

quan el músics deixen de tocar.

I deunidó l’èxit que va tenir.

Pierrot lunaire.

Fer cançons que sembla que no s’acaben mai, l’eternitat.

Però s’acaben, és clar.

Doncs igual volien fer amb la poesia, però sense èxit,

perquè la poesia està tan malmesa

que d’èxit ja no en pot tenir.

Però tornem-hi, es tracta de trobar la manera

d’evitar el ritme i, faci el que faci, jo no me’n surto.

Ni en vers ni en prosa.

I si me’n surto tampoc no me’n surto,

perquè el sento en absència, com una enyorança.

Encara que puc provar de fer el poema sense ritme,

com ara. Però en té, sempre en té.

Potser és més fàcil només deixar de donar

cap mena d’importància al ritme.

No pensar-hi mai, per més que t’exploti als nassos.

Qui sap si podríem provar una cosa més definitiva

com la cacofonia, no la cocaïna, no, la cacofonia

que també s’hi assembla una mica.

Provar la lletjor, ja no en el tema, com Baudelaire,

sinó en el mateix llenguatge,

en l’absència d’eufonia.

La poesia ha de fer això?

És igual, perquè la poesia no té gaire importància.

O potser sí, la del carrer,

la poesia del carrer,

només la poesia del carrer,

la poesia dels qui mai no han llegit poesia,

la poesia dels qui no saben què és la poesia

i tampoc no saben que viuen plens de poesia.

Es tracta de ser una mica feliços.

Això, ara sí.

C=a=c=o=f=o=n=i=a.

Coc-coc, les gallines...

Esperen el gall.

Quicquiriquic!

Són cants d'amor.

És un *ready made*.

Però té ritme, llàstima.

I no cal fer gaires esforços,

perquè de galls i de gallines

el món sempre n'ha anat ple.

Però del ritme no se n'escapa ni Déu!

ZOOM

Quan ningú res no sabia
els romàntics ja ens van dir
que això de la poesia
també podia ser en prosa,
després va venir el Rimbaud
que era qui ho feia més bé
i en veure-ho tot va plegar
que és el millor que es pot fer,
és el millor del millor,
un dia t'ho explicaré...
(T'ho dic jo, que ho vaig deixar
com si deixés de fumar.
Hi vaig recaure després,
tan sols en escriure un vers,
que va ser tan delitós
com si deixés de pensar.)
I ja molt més endavant,
van venir els fills de Dadà
a dir-nos amb veu de llet
i amb música de croissant
que es pot esmorzar un sonet
o es pot endrapar una glosa,

que es pot fer qualsevol cosa
cosa, cosa, cosa, cosa,
com llançar el barret al foc
i llançar-hi també el cap
perquè mai no ens faci nosa.
El Palau i Fabre, aquí,
va ser qui més clar ens va dir
que calia masegar
i esfullar la puta rosa,
rosa, rosa, rosa, rosa
dels burgesos assenyats,
el Vinyoli sempre ens deia
que s'ha de fer una altra vida
més a prop dels galls salvatges
però que ja era massa tard,
mentre l'altre, que era el Brossa,
sense escriure ni pintar
duia sempre un joc de cartes
i feia com una màgia
que s'assemblava a jugar.
(Però no, no eren pas tres,
no eren tres els mosqueters,
que n'eren quatre i molts més,
hi havia el Quart i l'Espriu
i l'Estellés i el Llompart,
i molts i moltíssims més

que res no ens van aclarir
però ens van deixar un llegat
que després hem fet malbé.)
Abans, des d'un altre lloc,
d'una altra llengua i país
i amb culs d'Universitat,
els del *l=a=n=g=u=a=g=e* ens van dir
que es pot fer foc d'amagat
per desconstruir la nit
sense cap recurs sonor,
sense metre i sense res,
sense ritme i sense res,
sense rima i sense res,
sense res de res de res,
només amb el text pelat.
I així viu com qui no viu
la poesia en delit
i en el joc hi va perdent
la pausa i la melodia,
s'esquinça de grat al vent
la vela de l'harmonia
i plora amb el cor ardent,
mentre riu per sota el nas
perquè sap que l'endemà
ja ningú no en farà cas.
Tot per unes ratlles curtes

amb metre, amb ritme o amb rima,
que hi són o hi són en absència
i ens deixen una enyorança
que en el cor se'ns multiplica
com si ens faltés la musica
que hi feia sempre el Carner,
llavors que s'hi va posar
i es va inventar un català
que podíem parlar tots,
deixant-lo per acabar...
perquè ho havia de fer,
dormint i veient-ho clar,
l'altre mestre, el mestre Foix.
I així vam arribar aquí
però veníem d'enllà,
d'enllà i de molt més enllà,
d'uns altres que ja eren lluny
i eren molt grans, com el Llull
i l'Ausiàs i el Verdaguer.
I de molts altres, molts més,
aquests grans que he anomenat,
uns altres grans que no hi són
i els petits que mai no hi són
per més versos que hagin fet,
per premis que hagin perdut
o premis que hagin guanyat.

I no sé perquè n'hi ha tants,
de cap a cap del país
que fan això tan estrany
que jo mateix estic fent,
potser només per jugar,
potser per fer-la petar
en lloc de seure i plorar
per tot el que ha de venir.
O potser ho fan per provar
de provocar l'Univers
com fa sempre l'Urpinell,
com fa sempre l'Altaió,
el Casasses també ho fa
i ho feia el Carles Hac Mor
just fins ara, fa molt poc.

POEMARI

Es diu des de fa uns anys i abans no es deia.
No és ni poma de mar
ni armari de Poe, és
poemari (voldrà dir poema ari,
poema racista, oh, oh! potser?)
Tan lleig, a qui se li va acudir,
qui va ser el primer criminal?
Si era un poeta és que no ho era.
O potser ho era d'allò més,
però enyorava els calés
i no podia, no mai, ni mai,
escriure ni pensar res
que no s'assemblés i assemblés
i s'assemblés encara més
a una cosa que fos més gran,
més gran que un recull de poemes
i més gran que un llibre de poemes,
perquè un llibre de poemes fa patir
per moltes coses, però sobretot
fa patir des del punt de vista econòmic.
I si és una plaquette ja em diràs.
Perquè com va escriure el Kundalini:
«Poemes dius?, jo vull calés.

Jo no vull ser un poeta pobre,
jo vull ser un paleta ric
d'aquells dels collarets d'or,
d'aquells que es deien constructors
llavors que hi havia diners
i anaven amb un quatre per quatre;
perquè dels poemes les noies se'n foten,
sempre diuen que els agraden
però és fals, els agraden les vergues,
volen una verga considerable, no un poema».
I ara no em vinguis dient que una cosa no treu l'altra
que això ho va escriure el gran Kundalini
i tu ho hauries de saber per experiència,
que ja ets prou gran per saber-ho.
I, com a mínim, poeeeeeeeeemari ja és llarg,
veurem després si té prou gruix
que és el més important
o després resulta que els poemes
encara són massa prims.
Perquè algú devia cercar i cercar
una sola paraula que fos més gran
o que fos més llarga que els poemes
i més gruixuda que un recull de poemes,
que un llibre de poemes o que un llibre de poesia
i va trobar que podria ser un poeeeeeeeeeemari
que potser s'assemblés i s'assemblés

i s’assemblés encara més
a una novel·la econòmica,
vull dir d’aquelles que es venen per fer calés
i per això ara s’escriuen sempre
tantes novel·les, tot són novel·les.
I les noies a la platja, si de cas llegeixen, que ja és molt,
veuràs que només llegeixen novel·les,
sempre llegeixen novel·les llargues i gruixudes
que els duren tot l’estiu i no se les acaben mai,
no poemes curts i prims, avorrits, avorrits,
que s’acaben de seguida i, a més,
ja no fan canviar de vida ni res.
Potser es podria demostrar científicament
que l’inventor d’això del poeeeeeeeeeemari
només cercava una paraula
que si és lletja tant se’n fot,
però que s’assemblés i s’assemblés
i s’assemblés encara més
a tot això de les vergues i les novel·les.
Encara que tampoc no calia
que s’hi assemblés del tot,
ni de manera física,
ni econòmicament ni fònica
sinó ambiciosament idiota.
I així, per exemple, ara n’hi ha que diuen:
“-Ja he escrit tres poemaris, hòstia!”

MOZART I LA SEVA COSINA A L'AVIÓ DEL TIBIDABO

Amb excuses als bons cantautors

I

Cantava el vent
i rèiem molt.
Dèiem tots dos
que *cantauto*r,
paraula lletja,
no pot dir res
que sigui bo.
I tu em vas dir:
"-No serà pas
que *cantautor*
és aquell qui
canta forçat
i malament
un vers dolent
que s'ha inventat?"
Jo et vaig dir: "-Sí,
mal *musicat*."

II

I ja tots dos
vam conjugar el
verb *musica*r,
que era millor
que *cantautar*,
des del present
fins al final,
tot per jugar.
I vaig saber
perquè el passat
era més lleig
i no el futur
que era més clar,
i era per tu:
-*Musicaré,*
musicaràs...
cantava el vent .
I rèiem molt.

LACRIMOSA

És la darrera
peça que faig,
que me la cantin
a les absoltes,
vuitè compàs,
ja no puc més.
Tota la vida
plena de música
i aquests compassos
per acabar-la.
Ara em ve al fons
del pensament,
el si bemoll
que vaig sentir
en un esgüell
allà al corral
de vora casa,
quan era un nen.
Un cant salvatge
en el silenci
de la infantesa.
Era una nota

que recordava,
quan recollia
els quatre quartos
d'aquells encàrrecs
que els rics em feien
i em permetien
viure i menjar,
amb melodies
que m'inventava
per al seu gust.
Mai no podia
escriure el bram
que jeia al fons
dels meus acords,
el xiscle immens
d'aquella bèstia
que duia a dins.
Després m'han dit,
segles després,
que encara escolten
la meva música,
que sóc molt gran
entre els més grans,
però no saben
que és per un crit
que vaig sentir

a la infantesa,

molt amagat

sota la música.

Que jo sense ell

mai no seria

a hores d'ara,

el qui ara sóc.

MOZART ESCOLTANT RAP

M’han dit que la música ha canviat molt i molt,
que ara hi ha una música per a joves-nens
que volen divertir-se amb el ritme i el ball
i que s’assembla una mica a la música
només pel soroll que entra per les orelles.
I que té una relació profunda amb el tam-tam.
Però jo no em fio mai d’allò que em diuen
sobre música, perquè encara hi entenc,
i he demanat que per Tots Sants em portin
una gravació recent per poder escoltar
si, allò que em diu tothom, és allò que és.
Segles mort, tot es fa difícil, i he de recórrer
als meus admiradors actuals que em visiten,
amb algun del quals hi mantinc bona relació
a través de la meva música, com si fos viu.
N’hi ha un, que és un poeta català fracassat,
que em va dir que vindria fa alguns anys
i aquest novembre s’ha arribat fins a Viena
i m’ha deixat al monument un petit paquet
amb unes instruccions d’ús, sota les flors.
I a aquest me l’estimo molt perquè em diu

que jo era un músic romàntic sense ser-ho.
Tinc molta sort perquè ningú no sap on sóc,
es veu que el meu enterrament va ser un dia
de tempesta i el seguici no va poder veure
la fossa i el lloc exacte on em varen enterrar.
I també em van posar en un lloc amb altres
que té tothom confós: han desenterrat un crani
d'un dels meus veïns i diuen que és el meu,
el conserven a Salzburg i proven de saber-ho.
Sort en tinc, perquè amb tomba i sense crani
no podria sortir cada nit que em ve de gust.
Ara surto quan vull, m'arribo al meu monument
a veure les flors i els records que m'han deixat
i ahir a la nit em vaig trobar amb aquest aparell
tan estrany d'on surt de seguida soroll de rap,
només en prémer el botó blanc de dalt de tot.
He dit soroll i ho he dit bé, hi ha sempre un paio
que parla cridant enmig del soroll, seguint
unes cadències esbojarrades. I tot amb ritme
de quatre per quatre, al damunt d'un so espantós.
Quan jo era viu ningú no s'ho podia imaginar.
Em fa mal tota l'ànima només de recordar-ho
quan torno a la gran pau on ara estic acostumat.
No val res, és soroll. Però hi ha una cosa
que em fa dubtar... a part de l'ànima també
em fa mal l'esquelet, perquè quan ho escolto

no em paro de moure com un boig, no hi puc
fer més. I si el soroll servís només per això?
A sota de la flor més delicada, el meu amic
també m'hi ha deixa't una entrada del concert
a l'aire lliure que es farà demà, aquí a Viena,
a quatre passes de cementiri. I una nota
escrita a mà: -Ves en compte, amb roba ampla
i aquella nit procura de no beure gaire alcohol.

MOZART BALLANT HIP-HOP

Mozart s'aixeca de segles mort i camina estranyat
cap al tremolor del club a l'aire lliure,
la llum li esclata als ulls com un arc de foc
i el ritme li travessa el pit com un cavall salvatge,
no entén res i ho vol entendre.
El soroll és una fera que rugeix sense pietat,
li sembla grotesc, exagerat, gairebé cruel,
però hi ha un pols tribal que li captura els ossos
i li fa ballar la sang com mai no havia sentit.
Tot és massa alt, massa brut, massa vast,
però el ritme, oh! el ritme, és un planeta nou,
una gravetat feroç que l'estira cap al centre.
Els MC escupen paraules com pedres calentes
i ell no sap què diuen però en sent la textura,
la força que vibra com un timpà gegant.
Alguna cosa dins seu es trenca i es riu de si mateix,
tan seriós, tan cortesà, mentre aquí la música és suor,
és carrer i és vida pura. Algú l'arrossega a la pista
i ell primer s'hi resisteix, però un cop el ritme
li entra a l'espinada tot s'encén: comença a moure's
amb una llibertat absurda, desfent el seu vell ordre

de minuet, deixant que el cos improvisi. La gent crida,
el DJ esclata en un canvi de colós i ell sent la Terra
bategar sota els peus com un tambor universal.
I aleshores riu, riu de veritat, com feia de nen,
i balla com un esperit alliberat, barrejat entre joves
que no el coneixen però el contagien d'alegria brutal.
El rap el sacseja, li desferma la columna,
li ensenya música sense cel, feta de carrer i d'instint.
I Mozart, ressuscitat i desbordat, descobreix
que també ell pot perdre el cap, que ell pot ser
fill del soroll quan el ritme és prou immens
com per convertir-lo en pur desig. I així,
enmig del caos lluminós, es deixa endur,
batec contra batec, fins que ja no sap si balla ell
o bé, amagat a dintre seu, ja balla tot el món.

MOZART DONANT CONSELLS

Si ets un bon músic, ho tens molt malament.
Però si fas un ritme brut, constant, sense ànima,
si cantes ronc i com una criatura de deu anys,
si deixes que la guitarra faci més soroll que tu
i et plantes en un escenari ple de làsers i de llums,
llavors tindràs audiències immenses allà on vagis.
(I si ets una noia, mou els malucs i ensenya cuixa.)
Que tu no sabràs mai d'on vénen tants diners.
La indústria de la música estima el soroll buit
i potser et faràs ric sense ni tan sols pensar-hi.
Encara creus que la música és cultura, veritat?
Jo també ho vaig creure i em va durar tota la vida,
vaig estudiar Bach com qui memoritza un salm,
però vaig haver de treballar sempre per als rics
que eren els únics que em pagaven al comptat.
Ara, tot ha canviat, hi ha grans masses de joves
que es volen divertir i que no tenen gaires diners,
però són molts. Escriu sempre pensant en ells.
Escriu per aquells que no estimen gaire la música,
només drogats pel soroll que hi ha per tot arreu.
Si no ho fas, la teva partitura, fràgil com un tremolor,

quedarà enterrada sota mil tones de boom-boom.
Al meu temps no passava! Ara tot són ases musicals.
Ja que t'he donat un ensurt només dient-te això,
ara et vull donar una mica d'alegria, perquè estic segur
que tu ets dels bons i, ara mateix, tens mal a l'ànima.
Fes com Shakespeare, aprèn avui a desdoblar-te
perquè, després, de més gran, ja no hi seràs a temps.
Això vol dir que més que música has d'escriure soroll
i, si pots, fes-te un nom als escenaris, com jo em feia
també un nom entre els nobles més rics de Viena.
Fes música banal, recull tots els premis i medalles,
que t'anomenin ambaixador d'honor entre polítics
perquè et seguiran molts joves que sempre donen vots.
Sé que ara encara t'has espantat més, però espera
que encara no he acabat i t'he parlat de Shakespeare.
Ell es va desdoblar, però era una gran bèstia poètica
i tot allò que tocava era poesia, gairebé sense voler.
No t'hi comparis mai que no podràs. Perquè ell
feia els sonets que li agradaven i, al mateix temps,
escrivia el gran teatre que hem descobert després
només perquè la gent pagués l'entrada al Globe.
Mai no l'hagués escrit si hagués estat un noble
i tot fa pensar que la necessitat està darrere l'art.
Per tant, tingues coratge i escriu música avorrida,
que potser més endavant te'n sortiràs a trascantó.
Ja sé que, si ets bon músic, per més que provis

de fer soroll, mai no te'n sortiràs com els qui porten
la banalitat a la sang, els banals de naixement.
Per competir, pots encarregar la teva música a la IA.
(Potser estic massa cansat, ara potser només somio?)
Perquè dins de la música banal que hauràs d'escriure,
dins d'un soroll que només farà ballar el jovent,
després dels anys potser algú hi trobarà, perdudes,
aquelles meravelloses harmonies que, algun dia,
vas escriure d'amagat per al goig dels teus amics.
Escriu-ne més, moltes, com si només fossin per a tu.
Per tant, ara que ja t'he proposat que siguis doble,
encara et vull dir que de dos se'n pot fer tres
portant fins a l'extrem l'esquizofrènia musical.
Escriu també balades que captivin nois intel·ligents,
escriu cançons d'amor, on el silenci també hi sigui
com el necessari contrapunt d'aquell soroll barat.
Ja veus que he començat malament i acabo bé:
fes soroll avorrit, fes grans harmonies, fes balades,
cada cosa al seu temps i lloc, si és que en vols viure.
I en tot això, si ets llest, també hi veuràs un entremig
i trobaràs aquell punt dolç que només troben els genis
gairebé sense voler, perduts en el seu desig de viure,
potser com Shakespeare ho va fer en el seu teatre.
I si no saps fer el que et dic, hauràs de donar classes.

ESTÀTUA DE MOZART

En una altra època de la historia
t'hauria donat altres consells,
t'hauria dit que no tinguessis mai por
ni del vertigen, ni de l'èxit, ni del fracàs.
Però ara sóc una estàtua amb perruca
i la música no és mai un monument.
Et faig una llista de tot allò que t'hauria dit
i em vaig dir a mi mateix tota la vida:
No et preguntis què vol sentir el públic,
pregunta't sempre què voldries sentir tu
si demà potser t`haguessin d'enterrar.
Aprèn les harmonies com pregàries
i després oblida-les per sempre més
com s'oblidarien enmig d'una batalla.
Quan dubtis, pensa en la veu humana,
pensa en la paraula cantada, en el sentit.
Treballa sempre com un artesà obsessiu
però que després tot es pugui escoltar
com si ho haguessis fet gairebé jugant.
No et fiïs dels elogis dels admiradors
i no escoltis els crítics sinó els músics
que saben on la música comença i acaba.

No escriguis cançons per agradar tothom

que la música és perillosa o no és res.

I mai no escriguis com qui vol triomfar

sinó com qui no podria fer altra cosa.

El problema és que ara, així, fracassaràs.

PLÀSTICA

Tu ets avantguardista
i ja veig que fas servir
el mateix llenguatge
dels avantguardistes
d'ara fa uns cent anys.
I per no fer el mateix,
que és el gran principi,
ho has d'exagerar tot.
Però el teu problema
és que eren exagerats
i no ho pots exagerar
més. Ja no hi ha espai.
Per tant, m'interessa
sobretot el millor relat
de la teva exageració.

EL COL·LECCIONISTA

S'alça de bon matí i encén els llums
com si fes una reverència a les parets
plenes de quadres, que encara domen
a la catedral de pintura de casa seva.
Ell viu sol, no té fills, conserva amics
de la infantesa, amb els qui surt poc.
Però els seus amics de tota la vida
són els quadres que hi ha a les parets
de casa seva, els quadres que recorden
la seva pròpia vida, perquè encara tenen
l'emoció del primer dia que els va veure.
La pintura és el seu gran arbre de la vida,
cada tela una branca, cada estil una sang.
Quan toca un marc sap que toca temps
solidificat, hores d'angoixa, d'èxtasi,
de fam o de glòria. I la seva pròpia vida
queda gairebé justificada per un llenç,
per la persistència de la seva emoció.
Col·lecciona obres per no desaparèixer
del seu món meravellós, per no caure
en el món atrafegat i buit de cada dia,

per no perdre el sentit de l’existència,
que no té cap sentit si no es concreta.
Les obres són aquelles finestres tancades
que s’obren cap a una vida interior
i llavors la casa és doblement habitable.
Ell també valora gestos, decisions
en forma de traç obert que no s’acaba
i sembla que s’escapa del paisatge.
En un blau profund el cor se li alenteix
i, en un roig violent, el cor de nou palpita.
Sense l’art no podria respirar, no podria
justificar la seva obstinada solitud.
Ha viscut sempre sol i amb pocs diners
perquè els invertia tots en les pintures.
A vegades pensa en la por de morir sol,
però no imagina la mort com un final
sinó com una sala completament buida,
sense quadres a les parets, sense colors.
Els pintors són la seva família adoptada
i el seu llegat no portarà el seu nom
sinó que portarà molts noms il·lustres.

UN HOME PRÀCTIC

Va a les galeries com qui va a un banc
amb les mans darrere l'esquena
i amb el cap una mica inclinat.
Porta a la butxaca una llista de preus
i només mira el nom de l'artista i l'any.
Davant d'un Rothko només veu
una gràfica rectangular de dòlars
que puja lentament, any rere any.
Compra un Bacon perquè incomoda
i la incomoditat és molt cara en el sofà.
A casa seva els quadres estan penjats
com lingots amb marc. I el temps
no és memòria, és interès compost.
I potser un dia, davant d'un quadre
sentirà una força estranya, una força
humana que mai no havia sentit
i fugirà immediatament de l'exposició
És l'amo d'una petita illa del Carib.

CIUTAT DE NIT

La nostra estètica es mor amb un sol mort
de tots els assassinats del món, passius
o actius, talment en un videojoc macabre.
Ara i aquí, les guerres són a la televisió
i mirem els morts de lluny, com en un film,
però en la nostra pau també hi ha guerres
que lliurem sempre contra els més dèbils,
ara mateix, la nit que escric aquest poema.
A la ciutat que de dia presumeix de llum,
de nit hi ha els cossos enrotllats en plàstics
que semblen signes d'interrogació dormint
i ens fan preguntes simples mentre dormen.
Dormir al carrer no és dormir, és resistir
el fred amb les dents, viure entre el plàstic
i el cartró com en una pàtria provisional.
La ciutat no dorm, s'estremeix als fanals
i acaba de fer el cens comptant caps bruts.
Milers de cossos comptats però no pensats,
milers de noms propis canviats per una xifra

que anota un funcionari al seu ordinador
perquè la seva feina és tan sols estadística
i plega cada dia a les tres sense pensar-hi.
Les voreres memoritzen ossos recurrents
i el mobiliari urbà s'arrossega per les places
sense mostrar si és fusta, home o dona.
Mentre escric el poema, aquesta nit d'hivern,
algú es despertarà perquè el cos vol viure
i algú s'adormirà per sempre més, a l'alba.

BRONX

No escolto Mozart, no és el meu temps.
El meu temps és un altre, no és de minuet,
i les veus que escolto no s'assemblen
a *La Reina de Nit*, són ronques de tabac
i d'alcohol o altres substàncies perilloses.
Oh, *La Reina de La Nit*! La vaig escoltar
només un cop i vaig sentir un tremolor.
Però no la puc escoltar al carrer, on sóc
gairebé tot el dia, entre soroll de motors
i l'alenar del metro a les portes d'entrada
amb el baf calent, on m'escalfo als matins.
Mai no vaig suportar ni una sola classe
al conservatori de la University Avenue,
ni els companys amb els pares més rics
que em miraven per damunt de l'espatlla.
Sense diners, ser negre suposa un llast.
Ara tinc sort, que encara sóc molt jove
però m'he d'espavilar i no tinc cap futur.
El meu temps és un temps sense bellesa,

un temps urgent que no té gaire temps,
un temps d'un sol compàs i ple de ràbia
que jo només puc expressar amb el rap.
Canto als vianants amb la vella guitarra
que em va deixar un amic que era legal
però que no volia acabar tocant al carrer.
Jo m'hi estic tot el dia per fer quatre calés
com l'única manera de no desaparèixer,
de no perdre el ritme de fons de la vida
que estimo, millor aquí que en un concert.
I sobretot hi ha la lletra que canto sempre
al damunt dels meus ritmes de guitarra.
Aquesta lletra que no em poden censurar
és sempre un crit de dol i una denúncia
d'aquells que van pel món sempre pel mig,
vestits amb dòlars del treball dels altres,
sense mirar a banda i banda de la vida.
Al migdia, a l'hora que hi ha més vianants,
a vegades ve una estona el meu company
de la guitarra i balla amb un ritme frenètic
que fa aturar el trànsit del carrer on som.
Sempre hem de córrer quan ve la policia.
Aquest és el meu tempo i el meu temps.

RIMBAUD DONANT CONSELLS

Per què escrius poesia, ximple?
Saps que no t'hi guanyaràs la vida,
que el teu esforç interior és infinit,
que a ningú no li interessa un vers
i que escriure poesia en català
més aviat s'assembla a un suïcidi.
Però tu, com si res, ara n'escrius.
Mira, jo que escrivia en francès,
una llengua que té més sortides,
ja ho vag veure cap als vint anys
i ho vaig deixar, ho vaig deixar...
Amb les paraules no canviaràs res
i tot el món et passarà per sobre.
A més, tu saps que no en tens prou
amb la bellesa dels teus versos,
hi vols sempre el pensament a dins.
Els teus versos no són una música
sinó que han de ser el pensament
a flor de pell, el teu pensament diari
que mai no saps si agradarà ningú.
I potser és molt millor que sigui així.

La poesia és una malaltia deliciosa
però no és mortal de necessitat
sinó que avui, demà o qualsevol dia
et pots guarir, sí, la pots deixar...
En el meu temps jo era un insolent
i me'n fotia sempre dels escriptors
que s'havien fet famosos escrivint
versos (llavors això era possible),
perquè jo de molt jove n'escrivia,
sense que ningú no em conegués
i els escrivia sempre molt millors.
Però ho vaig deixar, ho vaig deixar...
Sí, vaig viure a la ventura, cap a l'Est,
vaig fer negocis, allí vaig veure el món
com no l'hauria vist mai en el paper
per més versos que un dia hagués escrit.
Ho vaig deixar, sí, ho vaig deixar...
Que no hauria caminat mai pel desert
i no tindria al rostre aquell alè del vent.
Va ser el millor, un dia ho vaig deixar.